

N. 44

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 1335.

PROJETS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi spéciale des Régions et des Communautés.

Discussion des articles (suite) :

- A l'article 34 : *Orateurs* : M. Moureaux, M. Martens, Premier ministre, p. 1335.
- A l'article 35 : *Orateurs* : MM. Storme, le chevalier de Stexhe, Moureaux, M. Martens, Premier ministre, p. 1336.
- A l'article 36 : *Orateurs* : MM. Vanderpoorten, le chevalier de Stexhe, M. Martens, Premier ministre, p. 1338.
- A l'article 37 : *Orateurs* : MM. Storme, De Bondt, Maes, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, M. Lagasse, M. Martens, Premier ministre, le chevalier de Stexhe, Mme Staels-Dompas, M. Calewaert, ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, MM. Moureaux, Goossens, Désir, Wathelet, Jorissen, Waltniel, Van der Elst, p. 1338.
- A l'article 38 : *Orateurs* : MM. Moureaux, Goossens, p. 1359.
- A l'article 39 : *Orateurs* : MM. Storme, De Bondt, M. Martens, Premier ministre, M. Cooreman, p. 1361.
- A l'article 40 : *Orateurs* : MM. Storme, De Bondt, Moureaux, de Bruyne, M. Martens, Premier ministre, p. 1362.
- A l'article 41 : *Orateurs* : M. Moureaux, M. Martens, Premier ministre, p. 1365.
- A l'article 45 : *Orateurs* : MM. De Bondt, Moureaux, Lagasse, R. Gillet, M. Martens, Premier ministre, M. Van Elsen, M. Calewaert, ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, M. Vandezande, p. 1368.
- A l'article 46 : *Orateurs* : M. Vandezande, M. Martens, Premier ministre, MM. De Bondt, Vanderpoorten, p. 1376.
- A l'article 47 : *Orateurs* : M. De Bondt, M. Calewaert, ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, M. Martens, Premier ministre, p. 1379.
- A l'article 48 : *Orateurs* : M. Maes, M. Martens, Premier ministre, p. 1380.
- A l'article 48bis (nouveau) : *Orateurs* : M. Lagasse, M. Martens, Premier ministre, p. 1381.
- A l'article 51 : *Orateurs* : MM. Storme, Moureaux, De Bondt, M. Calewaert, ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, p. 1384.

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 1335.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking) :

Ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet.

Artikelsgewijze beraadslaging (voortzetting) :

- Bij artikel 34 : *Sprekers* : de heer Moureaux, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1335.
- Bij artikel 35 : *Sprekers* : de heren Storme, ridder de Stexhe, Moureaux, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1336.
- Bij artikel 36 : *Sprekers* : de heren Vanderpoorten, ridder de Stexhe, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1338.
- Bij artikel 37 : *Sprekers* : de heren Storme, De Bondt, Maes, Mevr. D'Hondt-Van Opdenbosch, de heer Lagasse, de heer Martens, Eerste minister, ridder de Stexhe, Mevr. Staels-Dompas, de heer Calewaert, minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, de heren Moureaux, Goossens, Désir, Wathelet, Jorissen, Waltniel, Van der Elst, blz. 1338.
- Bij artikel 38 : *Sprekers* : de heren Moureaux, Goossens, blz. 1359.
- Bij artikel 39 : *Sprekers* : de heren Storme, De Bondt, de heer Martens, Eerste minister, de heer Cooreman, blz. 1361.
- Bij artikel 40 : *Sprekers* : de heren Storme, De Bondt, Moureaux, de Bruyne, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1362.
- Bij artikel 41 : *Sprekers* : de heer Moureaux, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1365.
- Bij artikel 45 : *Sprekers* : de heren De Bondt, Moureaux, Lagasse, R. Gillet, de heer Martens, Eerste minister, de heer Van Elsen, de heer Calewaert, minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, de heer Vandezande, blz. 1368.
- Bij artikel 46 : *Sprekers* : de heer Vandezande, de heer Martens, Eerste minister, de heren De Bondt, Vanderpoorten, blz. 1376.
- Bij artikel 47 : *Sprekers* : de heer De Bondt, de heer Calewaert, minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1379.
- Bij artikel 48 : *Sprekers* : de heer Maes, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1380.
- Bij artikel 48bis (nouveau) : *Sprekers* : de heer Lagasse, de heer Martens, Eerste minister, blz. 1381.
- Bij artikel 51 : *Sprekers* : de heren Storme, Moureaux, De Bondt, de heer Calewaert, minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, blz. 1384.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale. — *Orateur* : M. Paque, rapporteur, p. 1349.

Vote des articles, p. 1349.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté néerlandaise de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale. — *Orateurs* : MM. Vandenabeele, rapporteur, de Bruyne, p. 1350.

Vote des articles, p. 1350.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale. — *Orateurs* : MM. Vandenabeele, rapporteur, De Bondt, Mme De Backer-Van Ocken, ministre de la Communauté néerlandaise, p. 1351.

Vote des articles, p. 1351.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale. — *Orateurs* : M. Delpérée, rapporteur, Mme Staels-Dompas, M. Lagneau, Mme Goor-Eyben, ministre de la Région bruxelloise, p. 1353.

Vote des articles, p. 1354.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale. — *Orateur* : M. Paque, rapporteur, p. 1355.

Vote des articles, p. 1355.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté de langue allemande de l'année budgétaire 1980.

Discussion générale. — *Orateur* : M. Vergeylen, rapporteur, p. 1357.

Vote des articles, p. 1357.

PROJETS DE LOI (Vote) :

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980, p. 1358.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1980, p. 1358.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté néerlandaise de l'année budgétaire 1980, p. 1358.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1980, p. 1358.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1980, p. 1358.

Projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté de langue allemande de l'année budgétaire 1980, p. 1358.

PROPOSITION DE LOI (Dépôt) :

Page 1386.

M. Verleysen. — Proposition de loi modifiant l'article 54 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking. — *Spreker* : de heer Paque, verslaggever, blz. 1349.

Stemming over de artikelen, blz. 1349.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Nederlandse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : de heren Vandenabeele, verslaggever, de Bruyne, blz. 1350.

Stemming over de artikelen, blz. 1350.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : de heren Vandenabeele, verslaggever, De Bondt, Mevr. De Backer-Van Ocken, minister van de Nederlandse Gemeenschap, blz. 1351.

Stemming over de artikelen, blz. 1351.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : de heer Delpérée, verslaggever, Mevr. Staels-Dompas, de heer Lagneau, Mevr. Goor-Eyben, minister van het Brusselse Gewest, blz. 1353.

Stemming over de artikelen, blz. 1354.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking. — *Spreker* : de heer Paque, verslaggever, blz. 1355.

Stemming over de artikelen, blz. 1355.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Duitse taalgemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Algemene bespreking. — *Spreker* : de heer Vergeylen, verslaggever, blz. 1357.

Stemming over de artikelen, blz. 1357.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming) :

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1358.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1358.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Nederlandse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1358.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1358.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1358.

Ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Duitse taalgemeenschap voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1358.

VOORSTEL VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 1386.

De heer Verleysen. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 54 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Bogaerts et Mesotten, secrétaires, prennent place au bureau.
De heren Bogaerts en Mesotten, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 30 m.
De vergadering wordt geopend te 14 u. 30 m.

CONGES — VERLOF

M. Nutkewitz demande un congé en raison d'occupations professionnelles.

Vraagt verlof : de heer Nutkewitz, wegens beroepsbezigheden.

— Ce congé est accordé.

Dit verlof wordt toegestaan.

M. Van Herreweghe, malade, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering : de heer Van Herreweghe, wegens ziekte.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

PROJET DE LOI SPECIALE DES REGIONS
ET DES COMMUNAUTES

Reprise de la discussion et du vote des articles

ONTWERP VAN BIJZONDERE
GEWEST- EN GEMEENSCHAPSWET

*Hervatting van de beraadslaging en van de stemming
over de artikelen*

M. le Président. — Nous reprenons l'examen des articles du projet de loi spéciale des Régions et des Communautés.

Wij hervatten de behandeling van de artikelen van het ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet.

Nous étions arrivés à l'article 34 qui est ainsi rédigé :

Art. 34. L'Etat ne garantit aucun des engagements pris par la Région.

Art. 34. De Staat waarborgt geen enkele van de door het Gewest aangegane verbintenissen.

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, chers collègues, nous n'avons pas introduit d'amendement à l'article 34. Cet article, l'un des plus courts du projet de loi, est ainsi rédigé : « L'Etat ne garantit aucun des engagements pris par la Région. » Nous pensons que dans l'état actuel du dossier, cet article qui était parfaitement justifié à l'origine, devrait être retiré du projet par le gouvernement. En effet, enchaînant en quelque sorte sur la déclaration faite ce matin par le Premier ministre, selon laquelle : « nous avons voulu donner une responsabilité financière aux régions et nous avons voulu qu'elles prennent leurs responsabilités », je voudrais faire remarquer que tout cela était bel et bien au moment où les projets 260 et 261 formaient encore un tout cohérent et où le projet 261, notamment, présentait un certain caractère d'irréversibilité au travers des compétences reconnues aux régions. Aujourd'hui, nous savons que ce caractère d'irréversibilité a disparu et que, dès lors, sauf à trouver un accord politique toujours incertain avant la date limite, non seulement les régions disparaissent, mais aussi les assemblées et les compétences. Qui plus est, par la modification du projet 260, on a fait disparaître les moyens financiers des régions, par le fait de la disparition des clefs au 31 décembre 1982.

Il suffit de consulter les textes sortis de la commission et qui figurent dans l'excellent rapport de MM. Cooreman et Goossens, pour consta-

ter que l'article premier, qui se borne en quelque sorte à donner un système d'indexation des clefs de répartition, cesse de sortir ses effets, en vertu de l'article 22, au 31 décembre 1982. En outre, le projet 260 fait disparaître également et totalement les clefs de répartition prévues dans la loi de régionalisation préparatoire. Nous aurons l'occasion d'y revenir lors de la discussion du projet 260.

On se trouvera dans une situation dont le gouvernement dit qu'elle est comparable à celle des communautés, c'est-à-dire qu'il faudra trouver un accord pragmatique, et non plus juridique, pour assurer les moyens d'existence des régions à partir de 1982.

Là, nous sommes devant une contradiction interne.

On dit que l'Etat, c'est-à-dire le pouvoir central — je suppose que c'est ainsi qu'il faut comprendre la terminologie — ne garantit aucun des engagements pris par les régions. Je pose alors la question au gouvernement : si l'on maintient ce texte, dans l'état actuel du projet, que se passera-t-il, du point de vue des engagements contractés par les régions si, au 31 décembre 1982, elles ne disposent plus de moyens financiers, d'une part, et si, en 1984, on ne trouve pas une solution pour remplacer la loi de régionalisation provisoire, d'autre part ?

J'imagine, malgré tout, que l'Etat central honorera, à l'égard des créanciers des régions, les engagements contractés par celles-ci. C'est la moindre des choses. Mais cela n'est dit nulle part. Il ne faudrait pas que cet article 34 entraîne comme conséquence qu'à l'expiration éventuelle du fonctionnement des systèmes de financement, on se trouve devant le néant à l'égard des créanciers des régions.

Cela rejoint quelque peu la remarque humoristique de notre collègue, M. de Bruyne, qui parlait ce matin de l'absence de garantie réelle pour les emprunts contractés par les régions.

De heer Jorissen. — Dat was niet humoristisch.

M. Moureaux. — C'est le moment, Monsieur le Premier Ministre, de bien préciser qu'en réalité, si les régions devaient disparaître — et, malheureusement, votre projet ouvre cette hypothèse — l'Etat devrait bien reprendre leurs engagements.

Dans l'état actuel d'incertitude du projet, à mon sens boiteux, il faudrait supprimer cet article parce qu'il pourrait avoir des effets fâcheux, non seulement pour l'avenir, mais aussi pendant la période d'existence des régions. Qui, en effet, va prendre le risque de passer des conventions avec les régions, s'il peut imaginer qu'à l'expiration de leur existence, il se trouvera devant le néant ?

Il y a donc là un grave problème, qui n'existait pas tant que la régionalisation était irréversible mais qui, dès l'instant où celle-ci devient réversible de par les dernières modifications apportées au projet, exige une solution immédiate. (Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)

M. le Président. — La parole est au Premier ministre.

M. Martens, Premier Ministre. — Monsieur le Président, je ne peux que répéter que cette disposition est un élément essentiel de l'accord politique.

Tout d'abord, s'il adopte ce texte, le législateur peut également, par ce biais, instaurer une responsabilité sur le plan des finances.

Ensuite, il est évident que les charges des engagements des régions devront être couvertes par leurs budgets, par la disparition des critères. Cela ne veut pas dire qu'il n'y aura plus de budgets des régions à partir du 1er janvier 1983. Les charges des engagements contractés par des régions seront toujours couvertes par les budgets régionaux.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 34.
Wij gaan over tot de stemming over artikel 34.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

170 membres sont présents.

170 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

47 votent non.

47 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 34 est adopté.

Derhalve is artikel 34 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylens, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborgh, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuysse, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Mme Herman-Michielsens, MM. Humbler, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Peeters, Renard, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

M. le Président. — L'article 35 est ainsi rédigé :

Art. 35. Les ordonnances peuvent porter des dispositions de droit administratif, civil et pénal dans la mesure où celles-ci sont indispensables à l'exercice, par les Conseils, de leurs compétences.

Art. 35. De ordonnances kunnen administratiefrechtelijke, burgerrechtelijke en strafrechtelijke bepalingen bevatten, voor zover die onontbeerlijk zijn voor de uitoefening door de Raden van hun bevoegdheden.

Het woord is aan de heer Storme.

De heer Storme. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het artikel dat wij thans bespreken is, gekoppeld aan artikel 30, wellicht één van de belangrijkste scharnierartikelen.

In dit artikel wordt gezegd, en later wordt dit herhaald voor de decreten, dat de ordonnances administratiefrechtelijke, burgerrechtelijke en strafrechtelijke bepalingen kunnen bevatten voor zover die onontbeerlijk zijn voor de uitoefening door de Raden van hun bevoegdheden.

Wanneer men dit artikel met de begeleidende commentaar in de voorbereidende werken aandachtig leest, stelt men vast dat het hier eigenlijk gaat om een toekenning van de beruchte *implied powers*, de

impliciete bevoegdheden aan de gewesten en later, in een ander artikel, aan de gemeenschappen.

Nadat wij in artikel 30 aan de gewesten een quasi soevereine wetgevende bevoegdheid hebben gegeven, in de domeinen eigen aan de gewesten, geven wij nu in artikel 35 aan diezelfde gewesten een bevoegdheid buiten de domeinen van hun bevoegdheid. Zij kunnen immers administratiefrechtelijke, burgerrechtelijke en strafrechtelijke bepalingen wijzigen buiten hun eigen exclusief bevoegdheidsterrein.

Indien het binnen hun bevoegdheidsterrein geweest zou zijn, zou men dit artikel niet hebben moeten opstellen.

Wij doorbreken hiermee het grondwettelijke en klassieke systeem van de verhouding van de normen en de hiërarchie van de normen zonder een wijziging aan de Grondwet tot stand te brengen. Wij gaan dus tewerk op een wijze die moeilijk verdedigbaar is.

Ik ben hier des te meer van overtuigd omdat de heer Vranckx, één van de meest eminente kenners van het vergelijkend grondwettelijk recht in dit land, eenzelfde opinie verdedigde en ons die heeft aangeboden in zijn laatste artikel « Bij het ontwerp van staatshervorming. De theorie van de impliciete bevoegdheid op een Belgisch dwaalspoor. » Ik citeer dat hier met al de eerbied die wij aan wijlen minister van State Vranckx zijn verschuldigd.

Ik zal u niet buiten de mij toegemeten tijd ophouden met het geven van een samenvatting van dit artikel. Ik beveel u de lectuur ervan aan. Het is gepubliceerd in het *Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen*, enkele maanden vóór zijn overlijden.

Hij zegt daarin, na een analyse van de situatie in de meeste federale regimes van de wereld, en vooral met de beklemtoning van de specifieke oorsprong van deze *implied powers* in de Verenigde Staten van Amerika, dat het systeem van de impliciete bevoegdheid niet kadert in ons Belgisch systeem.

Hij schreef het volgende : « De decreten van de cultuurraden » — dat komt later — « en de ordonnances van de gewestraden mogen derhalve bepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de raden niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen voor de uitoefening van hun bevoegdheden noodzakelijk zijn. »

De heer Vranckx stelt dan de vraag of het de rechter is die deze noodzakelijkheid beoordeelt, en hij voegt eraan toe : « Dit is het Amerikaans systeem maar het is een systeem dat in België wellicht geen aanhangers zal vinden. » Behalve dan in een passage die ik vind in het verslag-Cooreman-Goossens en waarachter ik toch enkele vraagtekens zou willen plaatsen. Ik meen immers daaruit te mogen afleiden dat men wel denkt dat enige rechterlijke controle mogelijk is, hoewel ik van oordeel ben dat dit in het kader van dit artikel niet mogelijk is.

De heer Vranckx gaat verder en onderstreept dat, zo het oordeel van de gewestraden definitief is — en dat is het, want elke controle die men heeft ingebouwd heeft betrekking op de materies waarvoor de gewestraden specifiek bevoegd zijn en niet op de materies waarvoor, krachtens dit artikel, de gewestraden buiten hun bevoegdheden kunnen treden — en onaanvechtbaar, dan komen niet alleen de rechten van andere politieke lichamen in het gedrang maar ook het recht van de burger. Verder besluit de heer Vranckx : « Impliciete bevoegdheden kunnen geen doelmatige rol spelen in België. De gewone regelen van interpretatie van de wetgeving — en die kende hij door zijn lange politieke ervaring en door zijn kennis van het vergelijkend grondwettelijk recht — stellen alle mogelijkheden open. » Hieruit volgt dat gemeenschappen en gewesten slechts kunnen beschikken over toegewezen bevoegdheden. Het komt de grondwetgever en de wetgever toe te bepalen hoever deze bevoegdheden mogen reiken.

Steunend op dit voortreffelijk artikel over de impliciete bevoegdheden kan ik onmogelijk de draagwijdte van artikel 35, noch naar de letter, noch naar de geest onderschrijven. (De heer De Bondt applaudisseert.)

M. le Président. — La parole est au chevalier de Stexhe.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, je crois que M. Storme vient de se faire l'écho, il y a un instant, de nombreuses discussions qui ont eu lieu autour de cette notion de pouvoir implicite dans pratiquement toutes les réunions et tous séminaires de droit public qui ont examiné le projet 461 d'abord, le projet 261 ensuite.

Grâce aux précisions qui nous ont été données dans le rapport, notamment, je crois qu'il se dégage une solution pragmatiquement justifiée. Il ne s'agit pas, dans le texte de l'article 35, d'accorder un large pouvoir implicite; traditionnellement, le pouvoir implicite est accordé, dans les États fédéraux, à l'Etat central et non pas aux États qui le composent.

Je crois que les quelque trente-cinq compétences qui ont été données aux autorités régionales par l'article 29, sont tout à fait justifiées, mais qu'elles doivent se comprendre avec bon sens; elles doivent non

seulement comprendre les matières énumérées à l'article 29, mais également les accessoires nécessaires pour l'utilisation rationnelle de ces compétences.

Je voudrais personnellement souligner que, dans de telles matières, il est nécessaire de ne pas être trop vague; le manque de précision est toujours mauvais. A ce sujet, j'ai essayé de comprendre l'avis du Conseil d'Etat: «L'esprit de l'article commenté est de traduire sur le plan normatif la théorie des pouvoirs implicites, tendant à introduire en l'espèce une interprétation « téléologique. » Je vous avoue que je ne connaissais pas ce mot; il ne figure pas dans le petit dictionnaire Larousse. Heureusement, j'en ai trouvé la définition dans le Grand Larousse: « qui a rapport à la téléologie ». La téléologie est « l'étude des fins, de la finalité; doctrine philosophique qui repose sur l'idée de la finalité ». C'est, en termes simples, pour reprendre le slogan que nous connaissons, « qui veut la fin, veut les moyens ». Je crois que c'est bien dans ce sens que nous devons comprendre l'avis du Conseil d'Etat en la matière. On n'accorde pas un pouvoir de modifier, en principe, le Code civil, le Code pénal ou le droit administratif. La déclaration gouvernementale, en son point 60, rappelle bien que c'est une des missions essentielles de l'Etat central. Mais il va de soi que, chaque fois que l'on prend une ordonnance ou que, dans le passé, on a pris des décrets, cela a une influence sur le droit civil ou sur le droit administratif, par exemple. Lorsqu'un décret en matière de protection des sites et monuments est adopté, il est évident que cela peut avoir un effet sur le droit civil en matière de droit à la propriété. Cet effet ne peut cependant être considéré que comme un accessoire du principal. Je me permets d'insister sur le fait que tout ce qui concerne le droit civil, pénal ou commercial relève de la loi nationale. Dans le cas qui nous occupe, il s'agit uniquement d'accorder un pouvoir implicite « indispensable » à l'exécution de la mesure principale, c'est-à-dire de l'objectif de l'ordonnance en cause. Sur ce point, je crois que la proposition faite par le gouvernement, qui l'a d'ailleurs héritée de ses prédécesseurs, est normale. Il ne s'agit pas de l'étendre à la notion générale du pouvoir implicite. Le terme « indispensable » a bien précisé ce qu'il en était. Les ordonnances seront soumises au contrôle judiciaire mais, auparavant, il y a également le contrôle préventif de la section de législation du Conseil d'Etat, qui peut avertir le gouvernement de ce que telle mesure accessoire a été « gonflée » démesurément.

Il a été rappelé dans le rapport — il me paraît important de le souligner dans le débat pour l'examen futur des compétences — que toutes les dispositions des Codes civil, pénal, administratif, qui sont d'ordre public, ne peuvent être modifiées par le biais du pouvoir implicite. Le fait de ramener à la réalité concrète l'objectif poursuivi dans le texte ne devrait pas susciter les critiques qu'en principe on aurait pu formuler contre l'octroi général de tout pouvoir implicite.

Il faut se limiter à l'accessoire indispensable pour réaliser l'objectif poursuivi par l'utilisation des compétences. Dans ce sens-là, je crois que cette disposition se justifie. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, je crois savoir que M. le Premier ministre est diplômé en philosophie thomiste. Je pense qu'après ce débat, le Sénat pourra, en plus, lui décerner un diplôme en téléologie. En tout cas, vous avez fait la preuve Monsieur le Premier Ministre, que vous pouviez, à travers les méandres du projet, arriver à toujours accrocher aux choses quelque explication.

Je voudrais rappeler l'opinion que j'ai exprimée en commission au sujet des pouvoirs implicites prévus à l'article 35. Comme on l'a souligné, ce sont des pouvoirs tout à fait essentiels puisqu'ils permettent d'étendre les compétences d'attribution de l'article 29 à des matières normalement exclues de la compétence des régions, à savoir le droit administratif, civil et pénal, lorsque le législateur régional est obligé de modifier la loi dans des domaines qui relèvent de ces matières, et ce dans la mesure où cette incursion dans la compétence réservée au législateur national est indispensable à l'exercice efficace des compétences déléguées par l'article 29 aux régions. Je crois que c'est ainsi qu'on peut définir très brièvement le sens de cet article 35.

J'ai souligné à cette occasion qu'à mon estime, le contrôle conféré aux cours et tribunaux par l'article 30, pour la vérification de la conformité des ordonnances régionales à la loi d'habilitation ne portait que sur la vérification du fait que le législateur régional a agi dans le cadre des compétences déléguées à l'article 29 mais non sur le caractère « indispensable » de l'exercice du pouvoir implicite permettant la mise en œuvre de la compétence.

J'ai indiqué qu'à mon avis, l'article 35 donnait aux régions l'appréciation politique de la notion de caractère « indispensable », qui relève évidemment d'une appréciation subjective du législateur régional. En effet, certains pourront, en fonction de leurs options philosophiques ou

politiques, avoir une notion différente de ce qui est indispensable ou non pour mettre en œuvre effectivement les compétences attribuées à l'article 29.

Nous savons que, dans cette assemblée, il y a des options politiques différentes sur la manière d'assurer le « droit au logement », de mettre en œuvre une politique du logement, par exemple. Les uns estimeront qu'une politique foncière volontariste est nécessaire. D'autres estimeront qu'à travers la libre concurrence du marché, les choses peuvent bien se dérouler.

Il est évident qu'à partir de telles divergences, il peut exister des différences d'appréciation sur le caractère « indispensable » de certaines incursions dans le droit civil pour mettre en œuvre une politique du logement. Nous nous trouvons donc là devant une appréciation politique typique.

Je voulais simplement souligner qu'au niveau de cette appréciation politique, seul le législateur est compétent et que les tribunaux ne peuvent pas substituer leur appréciation à celle du législateur régional. Je crois que cette opinion a son importance sur le plan de la mise en œuvre effective des compétences par les assemblées régionales. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het probleem van de zogenoemde impliciete bevoegdheden is gegroeid uit het functioneren van de cultuurraden. De Raad van State heeft in verschillende adviezen gewezen — zoals in het verslag staat — op de noodzaak in een bepaling te voorzien waardoor bijvoorbeeld de cultuurraden regelingen kunnen treffen ter bescherming van de landschappen, ook wanneer daardoor het eigendomsrecht enigszins wordt beperkt. Deze filosofie werd aanvaard door de commissie.

Een dergelijke bepaling werd voor het eerst ingevoerd in het wetsontwerp nr. 461, zowel voor de gewesten als voor de gemeenschappen. Nochtans heeft de regering ook verklaard — ik stel er prijs op dit hier te herhalen — dat de in artikel 30, laatste paragraaf, vermelde rechterlijke controle ook hier van toepassing is. De rechter is verplicht na te gaan of een ordonnantie met deze wet in overeenstemming is. Bovendien kunnen eventuele misbruiken gecorrigeerd worden door het nationale Parlement op basis van de derde paragraaf van artikel 30. Tenslotte moeten de ordonnanties, bij toepassing van artikel 35, de regelen van openbare orde verbieden. Indien het gaat om bepalingen van openbare orde — en of een bepaling al dan niet van openbare orde is, staat ter beoordeling van de rechter — kunnen de gewesten deze nationale normen bij toepassing van artikel 35 niet wijzigen doch enkel toepassen.

Ziedaar de preciseringen die ik wilde geven in verband met het begrip impliciete bevoegdheden en de perken waarbinnen ze door de gewesten, maar ook door de gemeenschappen, kunnen worden uitgeoefend.

De Voorzitter. — Wi gaan over tot de stemming over artikel 35.

Nous passons au vote sur l'article 35.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

167 membres sont présents.

167 leden zijn aanwezig.

121 votent oui.

121 stemmen ja.

43 votent non.

43 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 35 est adopté.

Derhalve is artikel 35 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymackers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Ferir, Flagother, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylén, Lacroix, Lagae, Lallemand,

Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bril, Capoen, Cerf, Coen, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

M. le Président. — L'article 36 est ainsi rédigé :

Art. 36. Dans les limites de leurs compétences, les conseils régionaux peuvent ériger en infraction les manquements aux ordonnances et établir les peines punissant ces manquements conformément au livre 1er du Code pénal, à l'exception des peines criminelles fixées à l'article 7 de ce code.

Art. 36. Binnen de grenzen van hun bevoegdheden kunnen de gewestraden de niet-naleving van de ordonnances strafbaar stellen en de straffen wegens die niet-naleving bepalen overeenkomstig boek I van het Strafwetboek, met uitzondering van de criminele straffen bepaald in artikel 7 van dat wetboek.

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, wat het artikel 36 betreft, wil ik in openbare vergadering herhalen wat ik in de commissie heb gezegd, namelijk dat ik betreurt dat een zo repressieve trend wordt aangenomen ter beteugeling van overtredingen op ordonnances aangezien men gaat tot correctie straffen die vijf jaar gevangenisstraf kunnen belopen. Ik weet wel dat men daarop heeft geantwoord dat het een faculteit is voor de gewestraden, dat ze derhalve niet verplicht zijn het maximum van de door het Strafwetboek bepaalde correctie straffen te aanvaarden. Ik meen dat het in de moderne trend van ons strafrecht niet meer verantwoord is zo hoge gevangenisstraffen op te leggen voor eventueel gepleegde overtredingen op ordonnances. Ik vermoed dat men mij zal antwoorden dat deze ordonnances door het Parlement op basis van artikel 30, paragraaf 3, tot zich kunnen worden getrokken. Dit blijkt dan echter, in mijn hoofd, alleszins, te zijn een zeer tijdrovende en ingewikkelde methode om op een degelijke manier te werken.

Ik heb deze verklaring willen afleggen op basis van mijn algemene opvatting inzake het strafrecht. (*Applaus op de liberale banken.*)

M. le Président. — La parole est au chevalier de Stexhe.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, je crois que chacun peut être d'accord avec M. Vanderpoorten : la tendance est à la réduction de la gravité des peines.

Toutefois, je voudrais attirer son attention, pour la clarté de nos travaux préparatoires, sur le fait que, si l'on a cru nécessaire de prévoir ici le maximum, c'est pour répondre au prescrit de la Constitution qui dispose qu'aucune peine ne peut être établie qu'en vertu d'une loi. En d'autres termes, on ne pouvait laisser aux ordonnances la pleine compétence en cette matière. Il fallait fixer un plafond. On a eu raison de le situer aussi haut que possible, ce qui n'empêche que l'objectif général poursuivi est de ne pas permettre de faire au niveau des ordonnances ce que l'on ne fait pas au niveau de la loi. Je le répète, M. Vanderpoorten a eu raison de rappeler à cet égard que la tendance est à la réduction des sanctions pénales.

Je tenais à faire cette mise au point afin que les conseils régionaux ne soient pas incités à établir chaque fois la peine maximum. J'espère au contraire qu'ils n'utiliseront jamais cette possibilité.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, deze tekste is ontstaan enerzijds uit de langdurige besprekingen die haast twee jaar geleden in de bijzondere Kamercommissie, die ik de eer had voor te zitten, werden gevoerd, en anderzijds uit een advies van de Raad van State. De tekst is echter vooral de vrucht van lange parlementaire besprekingen van de bijzondere Kamercommissie twee jaar geleden.

Ik vestig er bovendien de aandacht op dat op advies van de Raad van State bij het ontwerp 261, volgens hetwelk de wetgever zijn volledige bevoegdheid tot het invoeren van straffen niet kan afstaan en in ieder geval een maximumstrafmaat dient te bepalen, de criminele straffen aan de bevoegdheid van de gewestraden werden onttrokken.

Dit is de betekenis van de beperking die in de huidige redactie — welke die is van de Raad van State — wordt opgenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen thans over artikel 36.

Nous passons au vote sur l'article 36.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

167 membres sont présents.

167 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

44 votent non.

44 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 36 est adopté.

Derhalve is artikel 36 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 37 luidt :

Art. 37. L'avis conforme de l'exécutif régional compétent est requis préalablement à toute délibération en Conseil des ministres sur un avant-projet de loi portant fusion de communes ou sur un arrêté royal portant fusion de communes en application de la loi du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites.

Art. 37. Het eensluidend advies van de bevoegde gewestexecutieve is vereist vóór iedere beraadslaging in de Ministerraad over een voorontwerp van wet tot fusie van gemeenten of over een koninklijk besluit tot samenvoeging van gemeenten met toepassing van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen.

Het woord is aan de heer Storme.

De heer Storme. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, wanneer wij artikel 37 met de daarbij passende aandacht lezen, is de ongrondwettigheid van deze bepaling zo in het oog springend dat ik zelfs geen vijf minuten nodig zal hebben om dit aan te tonen.

Men zegt hier dat een fusie van gemeenten, bij voorontwerp in het vooruitzicht gesteld, alleen maar kan geschieden na eensluidend — ik onderstreep het woord eensluidend — advies van de bevoegde gewestexecutieve.

De meeste collega's hoef ik artikel 3 van de Grondwet niet in herinnering te brengen want dit artikel werd tot vervelens toe geciteerd in het fusiedebat enkele jaren geleden toen ik nog niet het voorrecht had tot deze vergadering te behoren. Ik heb echter de besprekingen dienaangaande nagekeken; ik kom er straks op terug.

Artikel 3 van de Grondwet zegt dat wijzigingen in de grenzen van de gemeenten alleen maar kunnen gebeuren krachtens een wet. Artikel 37 van het ontwerp van wet 261 voegt eigenlijk aan artikel 3 van de Grondwet een paragraaf toe die luidt: « Een fusie of een wijziging in de grenzen van de gemeenten kan maar gebeuren krachtens een wet die voorafgegaan is door een eensluidend advies van de gewestexecutieve. »

De heer Cooreman. — Toch niet.

De heer Storme. — Wij doen een toevoeging aan de Grondwet zonder dat wij zelfs de herziening van de Grondwet op dit stuk in het vooruitzicht stellen.

Ik zou daarop drie bedenkingen willen maken.

Het gaat hier om een materie — hier herhaal ik de bedenking die ik maakte bij artikel 29 in verband met de gemeentelijke autonomie — die de wetgever toekomt, precies om de autonomie van de gemeenten veilig te stellen.

Door de aanneming van artikel 37 zal over de nationale wetgeving een voogdij worden uitgeoefend.

Die voogdij zal op eensluidende wijze uitgeoefend worden door een gewestelijke executieve, waardoor één van de drie takken van de wetgevende macht onder de voogdij wordt geplaatst van een gewestelijke executieve, welke die ook moge zijn.

Ik heb reeds gezegd dat ik in de verslagen over de besprekingen van de fusiewetten heb gegrasduind. Ik verwijs naar de *Parlementaire Handelingen* van dinsdag 16 december 1975 en vestig meer bepaald uw aandacht op de zeer uitvoerige uiteenzetting van de heer Pierson, die herinnerde aan het Hollands regime waartegen de Belgische Grondwet heeft willen reageren, door te bepalen dat de gemeentelijke autonomie moet beveiligd worden door de tussenkomst van de wetgever en niet van de uitvoerende macht, zoals dit het geval was onder de *régime hollandais*.

Verder zegt de heer Pierson dat een advies van de Raad van State op dit gebied richtinggevend moet zijn. « Lorsqu'une matière relève constitutionnellement du législateur » — comme c'est le cas en l'espèce, où elle relève des articles 2 et 3 de la Constitution — « les Chambres ont l'obligation et non seulement le droit de se prononcer expressément et directement sur toutes les dispositions qui impliquent la mise en œuvre de leurs compétences propres. Il n'est pas satisfait à cette obligation par le vote d'un texte qui se borne à faire référence à un ensemble de mesures élaborées par le pouvoir exécutif. »

Wat wij nu doen gaat nog verder dan wat de heer Pierson zei. Het zijn maatregelen die worden uitgewerkt onder de eensluidende controle van enig gewestelijke executieve.

Indien dit geen inbreuk is op de Grondwet, dan weet ik niet wat de bedoeling is geweest van de uiteenzetting van de heer Pierson, vijf jaar geleden.

Mme Pétry. — Mais, Monsieur Storme, on régionalise ! Et vous vous référez à des choses qui concernent l'Etat central.

M. Storme. — On régionalise, c'est évident.

Mme Pétry. — On applique l'article 107^{quater} de la Constitution d'une certaine manière.

M. Storme. — Mais ce n'est pas parce qu'on régionalise que l'on doit enfreindre la Constitution. On peut tout aussi bien régionaliser d'une façon constitutionnelle. On va à l'encontre de l'autonomie communale telle qu'elle a été sauvegardée par l'article 3 de la Constitution. Je le regrette. (*Applaudissements sur certains bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw en Heren Ministers, goede collega's, hoewel ik dit artikel een monstrositeit vind, heb ik de plicht mij af te vragen hoe het mogelijk is dat dit artikel in het ontwerp is gekomen. Ik heb ontdekt hoe het is gebeurd. (*Ha ! ha ! op verschillende banken.*)

Het heeft een hele stamboom die begint bij punt 14 van het regeerakkoord van 2 april 1979, waarop de regering-Martens I is tot stand gekomen.

Ik neem aan dat dit punt daar op zijn plaats was. Tussen de partijen die tot de oprichting van de toenmalige regering overgingen werd afgesproken dat — politiek werd daarmee waarschijnlijk het fusioneren van een aantal gemeenten in het hoofdstedelijk gebied bedoeld — tot welkdanige fusie van gemeenten zou worden overgegaan mits een eensluidend advies van de executieve van het Brusselse gewest. Er zit een samenhang in, want in de wet van 20 juli 1979 is een artikel opgenomen dat de onmiddellijke fase van de staatshervorming zou vertolken en dat een aanpassing is van de wet van 1 augustus 1974, genoemd naar de heren Perin en Vandekerckhove. Men heeft daar een artikel 6 ingevoegd, waar vóór de totstandkoming bij koninklijk besluit, ter uitvoering van de wet op de fusies van gemeenten, voor die fusies een eensluidend advies van de betrokken executieve zal worden in acht genomen.

De volgende stap is dan dat artikel 37 van dit ontwerp tot stand komt waarvoor een bijzondere meerderheid is vereist en dat bovendien, behalve dat eensluidend advies ter voorbereiding van het koninklijk besluit ter uitvoering van de wet van 23 juli 1971, veronderstelt dat het zou voorafgaan aan het wetgevend initiatief van één van de drie takken van de wetgevende macht, namelijk de regering.

Ik ben volkomen openhartig geweest wat betreft de exegese van dit artikel. Ik heb dit gedaan omdat ik wil dat men mij goed begrijpt. Er is hier eigenlijk — in artikel 37 betreffende de executieven van de gewesten is er een zelfde type van aberratie — een geruisloze overgave van de krachtens artikelen 64 en volgende van de Grondwet aan de Koning opgedragen zelforganisatie naar de organisatie van de uitvoerende macht door middel van een institutionele wet. Dat is op zichzelf, naar mijn gevoel, een zwaar vergrijp. Het is ook niet doelmatig omdat op alle artikelen die wij zullen behandelen en eventueel goedkeuren en die handelen over de executieven, de interne organisatie van de executieven, de verhoudingen tussen de executieven, geen enkele parlementaire controle bestaat. Op wat binnen de regering en de verschillende opsplitsingen gebeurt is geen publiciteit mogelijk, voor zover de ministers de deontologie van hun ambt naleven.

Er is, met andere woorden, op de toepassing van deze wetsbepaling, indien zij zou tot stand komen, geen enkele controle mogelijk. Er is meer. Ik moet de thesis van onze collega Storme niet harnemen, maar ik ook ben van mening dat hier een zware inbreuk wordt gedaan op artikel 3 van de Grondwet.

Ik wil nog onderstrepen dat de mogelijkheid tot wijziging van artikelen die wij zullen goedkeuren ingevolge de bijzondere meerderheid van twee derde en de meerderheid in elke taalgroep, politiek gezien moeilijker is dan de mogelijkheid tot wijziging van een artikel van de Grondwet. Dat kan toch niet in de geest zijn van een stabiliteit en tegelijkertijd een evolutief karakter van onze wetgeving en van onze instellingen. Men zou kunnen opwerpen dat ik niet helemaal gelijk heb en dat de mogelijkheid tot wijziging van een artikel van de Grondwet niet ogenblikkelijk bestaat. Er gaat immers een periode aan vooraf die meebrengt dat er een verklaring nodig is, ontbinding van de Kamers en daaropvolgende verkiezingen.

Behoudens dat aspect is de moeilijkheidsgraad tot wijziging van een artikel van een institutionele wet, zoals die welke wij nu behandelen, flagrant. Ik ben van mening, ik kom dus de regering tegemoet, Mijnheer de Eerste Minister, dat u dringend dit artikel hier moet verwijderen. Ten eerste, de heer Storme heeft het aangetoond en ik onderstreep het, omdat het niet in overeenstemming is met de Grondwet. Ten tweede, u kunt in een ander artikel bereiken wat u nu wil. U wilt immers bereiken dat er een garantie is met betrekking tot de fusies van gemeenten in uitvoering van de wet van 23 juli 1971, derwijze dat de gewesten — dat beantwoordt impliciet aan de bekommering van Mevr. Pétry — een greep hebben op de configuratie van de gemeenten in hun gewest. U zou in het ontwerp 260 een artikel kunnen inlassen tot wijziging van de wet van 23 juli 1971 waarbij aan het koninklijk besluit dat tot stand komt in uitvoering van voornoemde

wet, een bijkomende voorwaarde wordt toegevoegd. Meer kunt u niet doen. Wanneer u in de wet het artikel 6 van de wet van 20 juli 1979 wil herhalen, dan wijkt u opnieuw af van de normaal te volgen regel, namelijk dat de regering zichzelf organiseert.

Bij de bespreking van de wet van 20 juli 1979 heb ik u er trouwens willen op attent maken dat u daar iets deed wat overbodig was en wat tegen de geest van onze instellingen is, namelijk dat de Koning zelf organiserend optreedt.

Wanneer u dit artikel toch wil handhaven, dan is dit een vlek op uw ontwerp. Het is verbluffend voor wie het ontwerp zonder frustratie leest. Immers, wie artikel 37 van dit ontwerp leest zonder enig politiek vooroordeel, moet zich afvragen in welke omstandigheden dergelijk artikel wel werd geschreven. Het is nog niet te laat om goed te doen. Verwijder het artikel uit de wet en beperk u in ontwerp 260 tot de suggestie die ik heb gedaan.

U kunt toch in een voorontwerp van wet de uitoefening van de derde tak van de wetgevende macht niet laten afhangen van een eensluidend advies van een deel van de nationale regering, met name, van een gewestelijke executieve want hoe dan ook, deze ministers van de Koning vormen een deel van de nationale regering. Ik meen dat dit niet goed is en dat u met de raad die ik u hier in alle vriendschap geef zal gediend zijn. (*Gelach.*)

Mme Pétry. — Heureusement que c'est en toute amitié !

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Maes.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, in eenvoudige termen gezegd, komt de inhoud van artikel 37 erop neer dat van een fusie in de agglomeratie Brussel niets zal in huis komen. In de voorbije jaren werden nochtans overal elders in het land op grote schaal fusies doorgevoerd, niet alleen van kleine of middelgrote gemeenten, maar ook van grote agglomeraties zoals Antwerpen, Gent en Luik. In een aantal gevallen waren deze fusies beslist noodzakelijk. In andere gevallen kon men er desnoods nog genoeg mee nemen, terwijl in nog andere gevallen ze duidelijk overbodig, soms zelfs schadelijk waren.

Hier en daar werden immers gemeenten bij elkaar gevoegd die in hun vroegere vorm volkomen leefbaar waren en met elkaar weinig of niets te maken hadden.

Inmiddels is ook gebleken dat sommige fusie-operaties alleen maar de behoeften hebben vergroot en derhalve meer zullen kosten aan de bevolking.

Als er in het hele land echter één plaats is waar een fusie, en dan vooral een totale fusie, haar nut zou hebben op velerlei terreinen, dan is het wel in de agglomeratie Brussel.

Enerzijds zou, wanneer het gebied van de agglomeratie tot één gemeente werd herleid, een belangrijke vereenvoudiging van allerlei problemen plaatsgrijpen.

Men doet niets anders dan in lengte van dagen en weken, van de meest diverse zijden, zijn beklag uiten over de onoverzichtelijke warboel die onze instellingen dreigen te worden, zodanig dat het inderdaad niet ondenkbaar is dat het allemaal niet perfect zal werken.

In een aantal gevallen zijn de toestanden in België met zijn drie volksgemeenschappen en een misgroeide en verbasterde hoofdstad zo, dat eenvoudige oplossingen gewoonweg niet meer mogelijk zijn. Maar ik zou zeggen dat dit een reden te meer is om, waar nog een vereenvoudiging mogelijk is, deze dan ook met de meeste wilskracht door te voeren.

En wat de fusie van de negentien gemeenten van de Brusselse agglomeratie betreft, is er geen enkel redelijk argument als bezwaar aan te voeren. Men kan toch niet, eens te meer, beweren — zoals wij hier reeds tientallen keren alleen in de jongste dagen al gehoord hebben — dat men de Brusselse bevolking daarbij zou willen schaden. Het steekt de ogen uit dat het omgekeerde waar is. In Brussel zou een fusie meer dan waar ook, vereenvoudiging en rationalisatie betekenen en derhalve financieel voordelig zijn. Er zou een evenwicht tussen meer en minder belaste gemeenten teweeg worden gebracht. De modernste technieken zouden door de schaalvergroting doeltreffender en goedkoper worden.

Ik zou een waslijst van andere argumenten kunnen opnoemen om de fusie van Brussel te bepleiten.

Is het bijvoorbeeld niet verwarrend en kostenvermeerderend de politiekorpsen van vele Brusselse gemeenten met telkens andere politiewagens te zien rondtoeren ?

Is het bijvoorbeeld niet onzinnig dat het grondgebied van de stad Brussel zich vanaf Ter Kamerenbos langs een smalle pijp over de

Louizalaan uitstrekt over de oude stadskern heen, door een haast even smalle pijp langs de Groendreef en zo verder tot in het nog landelijke Haren ?

En het moet hier ook eens worden gezegd : wij weten natuurlijk wel waarom er te Brussel heel wat tegenstand is tegen een mogelijke fusie-operatie. Er zijn de vele tientallen lokale potentaten en potentatjes die van zelfsprekend niet gaarne hun mandaat zien verloren gaan. Ook elders was er dergelijke tegenstand, maar daar heeft men er weinig of geen rekening mee gehouden.

Zou het dan zo zijn dat men er zal blijven tegen opzien aan bepaalde wantoestanden te Brussel een einde te maken ? Indien dat zo is, dan belooft het voor de toekomst en dan kunnen de Vlamingen best meteen hun laatste illusies over allerlei mogelijke waarborgsystemen vergeten.

Wij pleiten dus met aandrang voor de aanvaarding van ons amendement dat enerzijds de bepaling van het artikel wil behouden voor het Waalse en het Vlaamse gewest, omdat het logisch is dat daar de gewestexecutieve inderdaad bij nog volgende fusies zou worden betrokken, maar dat anderzijds een fusie in de agglomeratie Brussel wel mogelijk maakt.

De Voorzitter. — Het woord is aan Mevr. D'Hondt.

Mevr. D'Hondt-Van Opdenbosch. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren Ministers, geachte collega's, ik verwijs of refereer naar niemand. Ik laat mij gewoon leiden door dezelfde geest van pragmatisme die de regering heeft beziel bij het uitwerken van artikel 5. Ik denk dat artikel 37 theoretisch wel, maar praktisch niet meer zal gelden voor Vlaanderen of Wallonië, vermits daar de fusies, waarvan u, Mijnheer de Eerste Minister, een van de grote voorvechters geweest bent en waarin wij u van ganser harte hebben gesteund, een feit zijn geworden.

De heer Jorissen. — U hebt een adder aan uw borst gekoesterd !

Mevr. D'Hondt-Van Opdenbosch. — Daarmee ben ik het helemaal niet eens, Mijnheer Jorissen.

Ik ben er persoonlijk van overtuigd dat, zoals staat in het verslag op bladzijde 215, de algehele of gedeeltelijke fusie van de gemeenten van de Brusselse agglomeratie een van de voorwaarden is tot de oplossing van het Brussels communautair probleem.

Ik betwijfel evenwel dat de consensus, die gij voorziet in artikel 37, ook tot stand zal komen, omdat het electorale succes van velen in dit Parlement geworteld is in hun gemeentelijke binding en in hun gemeentelijke functie.

Ik heb het verslag aandachtig gelezen en zou volgende vraag willen stellen. Kan de nationale regering, indien geen eensluidend advies door de gewestexecutieve is uitgebracht, ondanks artikel 37, in de plaats treden van de bevoegde gewestexecutieve ? Speelt hiervoor ook de gewone regel vermeld in artikel 51 ?

M. le Président. — La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, l'article 37 du projet est une disposition politiquement très importante, puisqu'elle est relative à un engagement politique pris solennellement par les cinq formations politiques qui, il y a un an, ont présidé à la constitution du gouvernement Martens I.

Quel était cet engagement ?

Il était clairement prévu au point 14 — et vous constaterez une fois de plus, Monsieur le Premier Ministre, que j'ai ce vénérable document sous les yeux —, qu'il faudrait l'accord préalable de la région avant toute fusion de communes... Vous ne semblez pas être d'accord, Monsieur le Premier Ministre ?

M. Martens, Premier Ministre. — Non.

M. Lagasse. — Je vous engage dès lors à relire le point 14 de cet accord de gouvernement : « L'avis conforme de l'exécutif régional compétent est requis préalablement à toute — j'ai souligné ce mot, vous pouvez le faire également dans votre exemplaire — fusion de communes. »

M. Martens, Premier Ministre. — Oui, mais vous oubliez que le Conseil d'Etat s'est opposé à un tel objectif pour des raisons constitutionnelles et que le gouvernement a dû modifier son texte en conséquence. J'insiste sur ce point.

M. Lagasse. — J'allais y arriver, Monsieur le Premier Ministre, vous me coupez l'herbe sous le pied.

M. Martens, Premier Ministre. — Le texte initial du projet a dû être considérablement modifié à la suite de l'avis du Conseil d'Etat.

M. Lagasse. — Précisément, il y avait plusieurs façons de le modifier. Mais je rappellerai d'abord, afin que nul n'en ignore, que ce point 14 de l'accord de gouvernement était essentiellement centré sur le problème de Bruxelles, une fois de plus. Les intervenants qui m'ont précédé l'ont, du reste, clairement expliqué.

C'était, à vrai dire, une des positions fondamentales défendues par tous les négociateurs francophones qui, il y a un an, ont préparé, durant cent jours, la constitution de votre premier gouvernement. Ce point est revenu continuellement, dans chacune des moutures de ce qui est devenu votre déclaration gouvernementale. Pourquoi ? Nul ne l'ignore.

C'est que du côté du CVP et d'autres partis flamands, il existe des arrière-pensées. Je me demande d'ailleurs s'il faut parler d'arrière-pensées, puisqu'il est parfois déclaré ouvertement que ce sera la meilleure façon, pour la minorité flamande de Bruxelles, de développer son emprise sur l'entité bruxelloise.

Chacun sait pourtant, à l'heure actuelle, que la fusion des dix-neuf communes bruxelloises serait véritablement aberrante. Certes, à un moment donné, un ministre de la Réforme des Institutions, M. Perin en l'occurrence, avait émis cette idée, mais il a déclaré, il y a quelques jours à peine, que c'était une erreur, et qu'il retirait cette proposition.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Vous avez tort pour la capitale de ne pas être plus audacieux !

M. Lagasse. — Vous pourrez, du reste, constater qu'un amendement est présenté, à ce sujet, par le PRL. Par qui est-il signé ? Par notre ancien collègue François Perin.

Je suppose que le PRL a repris à son compte cet amendement sur lequel j'aurai l'occasion de revenir.

La fusion des dix-neuf communes serait, je le répète, une aberration. Quiconque envisage objectivement le problème ne peut le nier. Certains estiment-ils que ce serait le moyen de rétablir les finances bruxelloises ? Comme si la fusion des communes devait apporter une économie quelconque !

M. le comte du Monceau de Bergendal. — A terme, certainement, Monsieur Lagasse.

M. Lagasse. — Connaissez-vous des communes fusionnées au cours de ces dernières années qui ont, de cette façon, rétabli l'équilibre de leurs finances ?

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Les fusions n'ont pas été réalisées en vue d'un résultat immédiat, mais pour l'avenir.

M. Lagasse. — Ah bon ! Demain, on rasera gratis ! Est-ce cela que vous voulez dire ? (*Exclamations sur divers bancs.*)

J'ai interrogé divers municipalistes qui ont vécu les fusions de communes : tous reconnaissent que ces fusions n'ont entraîné aucune économie.

M. Paque. — Vous avez raison.

M. Lagasse. — Je vous remercie, Monsieur Paque. Vous êtes bien placé pour venir en témoigner.

M. Goossens. — Elles ont surtout entraîné des dépenses supplémentaires.

M. Lagasse. — A l'Union des villes et communes belges, tant au comité régional flamand qu'aux comités régionaux wallon et bruxellois, la conclusion est unanime : les fusions n'ont apporté aucune économie ; au contraire, souvent même elles ont entraîné des dépenses supplémentaires.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Dans l'immédiat, c'est possible, mais pas dans l'avenir pour les communes bien gérées.

M. Lagasse. — Vous êtes bien le seul de votre avis et vous irez convaincre vos collègues de l'Union des villes...

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Nombreux sont les mandataires communaux qui sont convaincus que des économies seront faites !

M. Lagasse. — J'ajoute que tous reconnaissent aujourd'hui que fusionner des communes à forte population — on peut discuter du chiffre maximum : cent, cent vingt, cent cinquante mille habitants — entraîne une dégradation des relations entre les administrés et le pouvoir communal. Non : il faut avoir le courage de le dire, ceux qui veulent la fusion des communes bruxelloises sont uniquement des membres des partis flamands qui s'imaginent arriver de cette façon à mettre la main sur le pouvoir bruxellois.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Etes-vous conscient qu'en 1982, si Bruxelles ne fait aucun effort pour fusionner, la plus grande ville de Belgique sera Anvers, étant donné les fusions qui s'y dessinent déjà ?

M. Lagasse. — Que voulez-vous dire par là ? Croyez-vous que nous mettons notre gloriole à compter le plus grand nombre d'habitants ? Non. Nous désirons que la population bruxelloise soit bien servie par les administrations, comme elle l'est actuellement, ce qui ne signifie pas que l'on ne puisse envisager des rectifications de limites des communes. Nous avons toujours dit que nous étions ouverts à un examen démocratique en fonction d'objectifs concrets.

Ne soyons pas naïfs, chers collègues : ce projet constitue une nouvelle attaque antibruxelloise.

M. Cooreman. — Mais non !

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Vous êtes irréaliste, Monsieur Lagasse.

M. Lagasse. — Voilà la position qui, je le répète, a été défendue pendant les cent jours qui ont précédé la naissance du gouvernement Martens I et voilà l'origine de cet article 37.

Le texte qui nous est soumis fait écho à cette préoccupation. Peut-être est-ce la seule revendication formulée par les francophones lors de la constitution du gouvernement, que l'on retrouve dans le projet 261. Malheureusement, cette position est ici mutilée, amputée. Elle se trouve amputée, à la suite comme l'a très justement rappelé le Premier ministre tout à l'heure, d'une intervention du Conseil d'Etat, ou plutôt d'une interprétation donnée par le gouvernement à un avis du Conseil d'Etat.

M. le Président. — Veuillez vous limiter, Monsieur Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, si vous le permettez, je parlerai aussi en ce moment de mon amendement et n'aurai plus à revenir à la tribune pour le défendre.

Le Conseil d'Etat avait donc fait remarquer qu'à son avis, il serait peu conforme à la Constitution de faire interférer un pouvoir exécutif dans une matière qui était de la compétence du législatif. La Constitution prévoit, en effet, que c'est seulement en vertu d'une loi que les modifications des limites de communes ou les fusions de communes peuvent s'opérer. Il faisait observer — cette réflexion, il faut le reconnaître, méritait de retenir l'attention — que la formule proposée initialement par le gouvernement aboutissait à ce que toute fusion de communes — qu'elle résulte de l'application de la législation spéciale ou de la législation traditionnelle —, due à l'initiative du gouvernement ou d'un parlementaire, postulait un avis conforme d'un exécutif.

Il y avait là une sorte d'interférence entre l'exécutif, dans une matière que la Constitution a voulu réserver au législatif. Je voudrais vous rendre très attentifs au fait que ce problème faisait déjà partie du projet 461 traduisant le pacte d'Egmont. Dans ce projet 461, on avait trouvé une solution toute simple : il fallait l'avis conforme du Conseil régional, et alors le Conseil d'Etat n'avait rien trouvé à redire. Dès lors, à présent, suite à l'objection formulée par le Conseil d'Etat, deux solutions étaient possibles, l'une et l'autre également valables, constitutionnellement et politiquement acceptables :

— Ou bien on transférait du législateur central au législateur régional la compétence de modification des limites ou des fusions de communes. Cette solution s'avérait la plus simple, la plus nette, la plus directe et la plus conforme à une conception fédéraliste. Ni en Flandre, ni en Wallonie, ni à Bruxelles, il n'y aurait eu, à mon avis, d'objection à une solution de ce type.

— Ou bien, solution moins radicale et plus nuancée à laquelle nous pouvions marquer notre accord : on ne transférerait pas entièrement aux régions le pouvoir d'intervenir en cette matière, mais on prévoyait que l'intervention du législateur central postulerait l'avis conforme du législateur régional, c'est-à-dire du Conseil régional. C'était donc la solution qui avait été retenue en 1978.

Nous le constatons, le gouvernement, qui disposait de ces deux possibilités, les a refusées l'une et l'autre. Il a préféré mutiler son texte initial. Et c'est pourquoi je répète que le texte qu'il nous présente n'est qu'une demi-solution. Ce n'est qu'une protection partielle contre les abus que nous avons à redouter.

Monsieur le Premier Ministre, vous auriez été tout à fait dans la ligne de la Constitution et dans la ligne politique des engagements pris voici un an en admettant, soit le transfert pur et simple aux régions, soit le maintien de cette compétence au législateur central, mais sur avis conforme du Conseil régional flamand, wallon ou bruxellois.

Vous avez refusé chacune de ces deux solutions et vous avez abandonné partiellement l'objectif politique inscrit dans l'accord gouvernemental que j'ai relu avec vous, tout à l'heure, et vous en êtes arrivé à cette solution hybride : lorsqu'il s'agira d'un projet de loi, oui, il faudra l'avis conforme de la région, plus précisément de l'exécutif régional. Vous avez estimé que, puisqu'il s'agissait d'une initiative prise par l'exécutif, il vous était possible de respecter la Constitution en exigeant l'avis conforme préalable de l'exécutif régional. Mais vous avez laissé tomber, consciemment, délibérément, et à la demande du parti que vous connaissez bien, l'hypothèse de la proposition de loi.

J'attire l'attention des collègues qui n'ont pas eu l'occasion de suivre les débats en commission : c'est intentionnellement que l'on a inscrit dans le texte ce terme restrictif « préalable à tout avant-projet de loi ». On l'a fait afin de laisser la porte ouverte — j'allais dire la petite porte mais en fait c'est une petite porte qui peut s'ouvrir très grande — à l'initiative d'un parlementaire, que ce soit de M. Verroken à la Chambre, de n'importe quel membre du CVP ou de la Volksunie ici au Sénat. On a voulu conserver la possibilité de la proposition de loi sans accord préalable d'aucune autorité bruxelloise !

Alors, Monsieur le Premier Ministre, si je me trompe, si je me suis laissé induire en erreur à cet égard par les déclarations de tel ou tel autre militant du CVP, venez nous le dire, venez dire que ce sont des fantasmes que nous sommes en train de nourrir ! S'il en est ainsi, il y a un moyen bien simple d'y mettre fin : c'est d'adopter l'amendement que nous vous proposons, qui est constitutionnel à cent pour cent et conforme à l'accord politique que vous avez pris il y a un an dans la déclaration que vous étiez venu lire ici le 3 avril.

Toute autre solution confirmerait les soupçons que nous avons à l'heure actuelle et nous obligerait à voter contre cet article 37. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est au chevalier de Stexhe.

M. le chevalier de Stexhe. — Monsieur le Président, chers collègues, je constate à regret que M. Lagasse a des souvenirs à l'éclipse, car s'il est exact que l'accord gouvernemental prévoyait qu'aucune fusion de communes ne peut être décidée que de l'avis conforme du conseil régional compétent, depuis lors, vous avez sans doute perdu le souvenir du même débat que nous avons eu ici en juillet 1979 — j'étais le rapporteur du projet de la phase immédiate — et, regardez le rapport actuel, page 214, il s'y réfère expressément.

La loi du 20 juillet 1979 énonce déjà le texte sur lequel nous délibérons.

M. Lagasse. — Vous vous trompez, Monsieur de Stexhe. Vous ne l'avez sans doute pas sous les yeux...

M. le chevalier de Stexhe. — Mais si, et si vous le désirez je peux vous le prêter.

M. Lagasse. — Lisez-le : c'est différent.

M. le chevalier de Stexhe. — Un rappel des faits : au lendemain de l'accord politique, le gouvernement a soumis au Conseil d'Etat l'avant-projet de loi 261 et, d'après le rapport que nous avons eu à l'époque, officieusement, son avis était déjà connu au moment où nous délibérons en commission de la Révision sur ce qui devait devenir la loi du 20 juillet 1979. Le Conseil d'Etat a fait remarquer, et là je suis heureux de la plaidoirie de MM. Storme et De Bondt, l'inconstitutionnalité de votre amendement, Monsieur Lagasse. Le gouvernement a suivi, gouvernement dans lequel vous étiez en juillet 1979.

M. Lagasse. — Dans la loi Perin-Vandekerckhove modifiée il n'y avait pas — et il n'y a toujours pas — de conseil régional. Il était donc

impossible à ce moment-là de défendre l'amendement que nous présentons aujourd'hui ! Comment, dès lors, aurions-nous pu dire : « de l'avis conforme d'un conseil régional »... qui n'existait pas ?

M. le chevalier de Stexhe. — C'était le même principe dans la loi de juillet où l'avis conforme de l'exécutif régional était prévu.

M. Lagasse. — Evidemment : c'est le seul organe régional qui existait.

M. le chevalier de Stexhe. — La même idée du Conseil d'Etat a été reprise dans le projet 261 qui, sauf erreur, a été déposé par le gouvernement en date du 1er octobre 1979, c'est-à-dire quelque cinq mois avant que vos amis du FDF ne le quittent. Ce gouvernement, avec l'approbation de vos amis, a admis le texte actuel parce qu'il considérait, avec le Conseil d'Etat, qu'il était inconstitutionnel de prévoir autre chose.

D'autre part, il ne s'agit pas de limiter le pouvoir législatif en telle matière. Il est fait référence, à la page 214 du rapport actuel, au rapport rédigé en juillet dernier. On peut remarquer qu'il n'est pas porté atteinte à d'autres possibilités, notamment le droit d'initiative parlementaire, la possibilité pour le gouvernement de déposer un projet de loi de fusion, sans suivre la procédure particulière de la loi du 23 juillet 1971.

Comme tout excellent professeur, Monsieur Lagasse, vous avez probablement analysé le texte de l'article 37 : « L'avis conforme de l'exécutif régional compétent est requis préalablement à toute délibération en Conseil des ministres sur un avant-projet de loi portant fusion de communes ou sur un arrêté royal portant fusion de communes, en application de la loi du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites. » Cet avis conforme de l'exécutif régional se situe uniquement dans le cadre du pouvoir exécutif et doit donc être rendu lors de la préparation d'un projet de loi. Vous avez signalé avec raison qu'il s'agissait ici d'un avant-projet de loi. Or, un avant-projet de loi est établi par le Conseil des ministres, et c'est dans le cadre de cette procédure de 1971 que se place l'avis conforme.

Pour le surplus, le texte actuel me paraît exactement conforme au souhait exprimé par le Conseil d'Etat et approuvé par vos amis, jusqu'au jour de leur départ du gouvernement. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan Mevr. Staels.

Mevr. Staels-Dompas. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, ik heb enkele vragen in verband met artikel 37, dat eigenlijk uitsluitend gaat over de fusies in het hoofdstedelijk gebied. Immers, in de andere twee gewesten zijn vrijwel alle fusies inmiddels gebeurd. In het verslag heb ik gelezen dat voor de fusies in de andere gewesten ook het advies werd gevraagd van de gewestelijke ministeriële comités. Indien dit juist is, zou ik daaruit kunnen besluiten dat dit artikel overbodig is.

Waarom bepaalt men voor de toekomstige fusies iets anders dan voor degenen die hebben plaatsgehad en waarvoor het vragen van dat eensluidend advies blijkbaar niet te veel moeilijkheden heeft opgeleverd ?

De heer Jorissen. — Dat was niet eensluidend.

Mevr. Staels-Dompas. — In het verslag staat wel degelijk « eensluidend advies ». Er staat echter bij : « In bijna alle gevallen werd een eensluidend advies uitgebracht. »

Ik weet niet of die « bijna » slaat op « eensluidend » of op « advies ».

De heer Martens, Eerste Minister. — Op advies.

Mevr. Staels-Dompas. — Dus bijna overal.

Een tweede bedenking : indien dit moet gebeuren volgens het regeerakkoord, dan vraag ik mij af waarom dit in deze wet met bijzondere meerderheid moet staan. Het kon evengoed in het ontwerp 260, en dat zou ons toch minder bezwaard hebben.

De heer Jorissen. — Juist.

Mevr. Staels-Dompas. — Een derde bedenking : deze fusies zijn absoluut noodzakelijk om verschillende motieven; ook de heer Lagasse heeft het gezegd. Wij moeten geen verstopperij spelen.

Eén van die motieven is het effectief kunnen maken van de rechten van de Brusselse Vlamingen op het gemeentelijk vlak.

Dit betekent dat een aantal fusies — of het één fusie of verschillende fusies moeten zijn daarover kan nog worden gepraat — tot stand

moeten komen vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 1982 als men de rechten van de Brusselse Vlamingen effectief wil vrijwaren.

Er is nog een bijkomend argument waarom de fusies nodig zijn, namelijk de solidariteit die zou moeten bestaan in het gewest Brussel tussen de rijke gemeenten en de armere gemeenten, die armer en armer worden, mede door het groot aantal vreemdelingen met een zeer bescheiden inkomen. Dit sociaal argument acht ik ook valabel.

Indien er geen eensluidend advies komt van de Brusselse executieve wat te verwachten is, dan treedt de Ministerraad op. Ik wijs er nog eens op dat in die Ministerraad maar één minister uit de Brusselse executieve zitting heeft — de anderen zijn staatssecretarissen — en dat deze minister altijd een Franstalige zal zijn.

M. R. Gillet. — Cela vous gêne ?

Mevr. Staels-Dompas. — Dit maakt de zaken voor de Ministerraad toch wel moeilijk. (*Applaus op sommige banken.*)

De heer Jorissen. — Zeer goed.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, de Eerste minister en ikzelf zullen antwoorden op de gestelde vragen en trachten het standpunt dat aan de basis ligt van dit artikel 37 in het ontwerp te staven.

Een eerste voorafgaande opmerking. Er werden hier sterk uiteenlopende politieke opvattingen verwoord.

Er werden van Vlaamse zijde bepaalde aanmerkingen gemaakt tegen dit artikel, maar er kwamen even zware aanvallen van de vertegenwoordigers van het FDF.

Het is dus duidelijk dat ook hier werd gezocht naar een oplossing van bepaalde moeilijkheden in verband met punt 14 van het regeerakkoord van vorig jaar, waarover men trouwens reeds herhaalde malen in deze discussie heeft gesproken.

Op de bezwaren van grondwettelijke aard die, als naar gewoonte — en dit is niet oneerbiedig bedoeld — werden geformuleerd door de heer Storme, als zou artikel 37 in strijd zijn met artikel 3 van de Grondwet, kom ik straks nog terug.

Dat de exegese van dit artikel zou liggen in punt 14 van het regeerakkoord en in de wet van 20 juli 1979, zoals de heer De Bondt heeft gezegd, is vanzelfsprekend en daarover bestaat niet de minste twijfel. Voor welke moeilijkheden staan wij nu ?

De heer de Stexhe heeft erop gewezen dat wij reeds een, bijna tot in het detail identieke, discussie hebben meegemaakt naar aanleiding van de gecoördineerde wet van 20 juli 1979 waarin wordt gesproken over een nieuw artikel 4bis van de wet van 1 augustus 1974, de wet-Perin-Vandekerckhove.

De heer De Bondt. — Dat was een gewone wet.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Ik citeer : « Het eensluidend advies van het bevoegd ministerieel comité van het gewest is vereist voorafgaandelijk aan iedere beraadslaging in Ministerraad over een koninklijk besluit tot samenvoeging van de gemeenten in toepassing van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen. »

Mede naar aanleiding van het advies van de Raad van State, werd toen reeds de vraag gesteld of al dan niet artikel 4bis verenigbaar is met artikel 3 van de Grondwet, wat erop neerkomt dat door het vragen van het vereiste eensluidend advies aan de gewestelijke minister-comités de bevoegdheid van de nationale wetgever zou worden « lamgelegd », dus uitgeschakeld.

De heer De Bondt. — Dat was toen ook reeds het geval.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Op deze vraag zou slechts bevestigend kunnen worden geantwoord indien de regeling, opgenomen in de wet van 23 juli 1971, de enige mogelijkheid zou zijn om tot fusie van gemeenten over te gaan, dus indien naast de aldaar vermelde procedure geen enkele mogelijkheid zou bestaan om, via de nationale wetgevende macht, fusies te verwezenlijken.

De heer De Bondt. — Tot daar gaan wij akkoord.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Dit is echter niet het geval. Met andere woorden, de

mogelijkheid om fusies op een andere wijze te verwezenlijken, blijft bestaan. De nationale wetgever blijft bevoegd. Ik verwijs nogmaals naar de voorbeelden die hier in de loop van de bespreking reeds werden aangehaald.

De wetgever, door de goedkeuring van de wet van 23 juli 1971, heeft de bevoegdheid, die door artikel 3 van de Grondwet aan de wetgever wordt opgedragen, niet uitgeput. Dit is ons fundamenteel en principieel standpunt. Het is perfect mogelijk, en het blijft mogelijk, dat de wetgever gemeenten samenvoegt, niet door bekrachtiging van in Ministerraad overlegde koninklijke besluiten, doch door het goedkeuren van gewone wetten...

De heer De Bondt. — Krachtens de wet dan.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — ... hetzij op parlementair initiatief, hetzij op initiatief van de regering.

Om dit toe te lichten geef ik vijf concrete voorbeelden van wetten die op initiatief van de regering tot stand zijn gekomen zonder dat de procedure van het koninklijk besluit werd gevolgd.

Het zijn : de wet van 31 december 1964 betreffende Gent, de wet van 26 maart 1969 betreffende Chokier/Flémalle-Haute, de wet van 11 juli 1969 betreffende Gent en Drongen, de wet van 9 juni 1969 betreffende Annevoie en de wet van 10 juli 1970 betreffende Grèce-Berleur.

De heer De Bondt. — Allemaal bij gewone wet in overeenstemming met artikel 3 van de Grondwet, omdat de Grondwet de gevallen bij bijzondere wet limitatief opsomt.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Dit zijn allemaal voorbeelden van wetten waar zeer duidelijk het wetgevend initiatief behouden werd, waar dit is uitgemond in fusies van gemeenten of in wijziging van grenzen, hoewel op dat ogenblik de wet van 1971 van kracht was, wet waarin precies deze mogelijkheid van voorafgaand koninklijk besluit was opgenomen.

Het was mijn bedoeling zeer duidelijk te antwoorden op de grondwettelijke bezwaren die werden geopperd tegen de principiële vaststelling in artikel 3 van de Grondwet. Het is mijns inziens door de aangehaalde wetten bewezen dat niettegenstaande de zogeheten eenheids-wet, waarin deze nieuwe procedure van fusie bij koninklijk besluit werd ingevoerd, het initiatiefrecht van de wetgever behouden is gebleven en dat dus artikel 3 van de Grondwet, in tegenstelling met wat hier wordt beweerd, niet wordt uitgeschakeld. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

De heer De Bondt. — Dit antwoord is schandalig. Wij zijn toch geen kerstekinderen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, dit artikel heeft een delicate politieke en juridische inhoud. Ik wens een zeer duidelijk antwoord te verstrekken, meer bepaald ook op de politieke vraag die Mevr. D'Hondt heeft gesteld. Zij was, samen met Mevr. Staels, ook indirect de enige die een vraag heeft gesteld over de politieke draagwijdte van het artikel, namelijk de verhouding tussen de executieve en de Ministerraad.

Er kan tot fusie van gemeenten worden overgegaan op drie wijzen : door een wetsontwerp, door een wetsvoorstel en, tot zolang de wet van 23 juli 1971 van kracht is, bij koninklijk besluit dat bekrachtigd wordt door de wetgever.

Hier moet ik een eerste opmerking maken als antwoord aan de heer Storme.

Hij heeft de kritiek geciteerd van de heer Pierson. Als ik het goed gehoord heb, dateert de kritiek van de heer Pierson van 1975 of 1976. Ze werd ongetwijfeld uitgesproken in het kader van de toepassing van de wet van 23 juli 1971, naar aanleiding van de grote fusieoperatie van minister Michel.

Welke was de motivering waarom men tot de fusies is overgegaan bij koninklijk besluit, nadien weliswaar bekrachtigd door het Parlement ? Omdat artikel 3 van de Grondwet — de heer Harmel, de toenmalige voorzitter van de Senaat, heeft mij dat uitgelegd — het volgende bepaalt : « In de grenzen van het Rijk, van de provincies en van de gemeenten kan geen verandering of correctie worden aangebracht dan krachtens een wet. » « Les limites de l'Etat, des provinces et des communes, ne peuvent être changées ou rectifiées qu'en vertu d'une loi. »

De bepaling «krachtens een wet» is iets anders dan «door de wet» of «bij de wet». Wanneer in de Grondwet staat «door de wet» of «bij de wet» is hiermee bedoeld een door de wetgever aangenomen wet.

De heer De Bondt. — Dat is niet juist.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer De Bondt, dit is niet te betwisten; dit is de fundering zelf van de wet.

Ik maak hier het onderscheid met de wet van 23 juli 1971, in antwoord op de heer Storme.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Eerste Minister, u beweert dat wanneer er staat «krachtens de wet» wij zouden de keuze hebben tussen een gewone en een bijzondere wet. Daar gaat het om.

De heer Martens, Eerste Minister. — «Krachtens een wet» liet toe de wet van 23 juli 1971 te maken, fusies uit te voeren bij koninklijk besluit, nadien bekrachtigd door het Parlement.

De heer De Bondt. — Nu gaat het over een bijzondere wet. U beweert dat «krachtens de wet» betekent dat u de keuze hebt tussen een gewone en een bijzondere wet. U heeft die keuze niet.

De heer Martens, Eerste Minister. — Wij hebben die keuze wel. Buiten de problematiek die ons thans bezighoudt, werd die regel trouwens reeds toegepast. Bepaalde fusies zijn uitgevoerd bij gewone wet, andere bij koninklijk besluit.

De heer De Bondt. — Daarover zijn we het eens, maar niet bij een bijzondere wet. Een bijzondere wet is alleen mogelijk in gevallen bij de Grondwet bepaald.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik kom daar seffens op terug.

Wat is de oorsprong van deze bepaling? Die dateert niet van 1979, Mijnheer De Bondt. In het Egmont-akkoord stond dat tot fusie van gemeenten niet zou kunnen worden besloten dan op eensluidend advies van de gewestraden. Dit werd gewijzigd, in het akkoord van 1979, in «gewestexecutieve», en afgekeurd door de Raad van State die zegt dat een executieve de wetgevende macht niet mag verlammen. Wij hebben deze bepaling dan ook niet op die manier in de wet ingeschreven. Wat hebben wij wel gedaan? Ten eerste, heb ik gezegd — dat staat zeer duidelijk op bladzijde 215 van het verslag: «enerzijds wordt door artikel 37 geen afbreuk gedaan aan het parlementair initiatiefrecht...». Dit is onbetwistbaar, want wetsvoorstellen kunnen worden ingediend enz.

De heer Waltniel. — Dat kan toch niemand doen.

De heer Martens, Eerste Minister. — En verder: «... anderzijds wordt de in dat artikel voorziene adviesprocedure enkel op het uitvoerend vlak ingeschakeld».

Een koninklijk besluit dat een fusie uitvoert, wordt voorafgegaan door een eensluidend advies van de betrokken gewestexecutieve. Ik heb inderdaad verwezen naar de praktijk — hoewel dit toen nog niet voorgeschreven was door de wet — bij de fusieoperatie-Michel, waar men het advies heeft gevraagd van de ministeriële comités, hoewel zulks niet vereist was.

Het is juist bijvoorbeeld — minister De Backer weet dit zeer goed — dat de fusies in het Vlaamse land maar uitgevoerd zijn op het in de praktijk eensluidend advies van het toenmalig Vlaams ministercomité. Aan Waalse zijde heeft de Ministerraad niet altijd het advies van het Waals ministercomité opgevolgd; in een paar gevallen heeft men dit niet gedaan.

Wij behouden fundamenteel, maar door de wet voorgeschreven, deze procedure. Een koninklijk besluit dat fusies uitvoert moet in de Ministerraad komen. Vooraf wordt een eensluidend advies van de betrokken gewestexecutieve gevraagd. Maar thans kom ik tot de vraag van Mevr. D'Hondt. Is artikel 51 van het wetsontwerp van toepassing? Wat gebeurt er wanneer fusies nodig zijn en men in de betrokken gewestexecutieven niet tot een eensluidend advies komt?

Zoals blijkt uit het verslag heb ik daar reeds klaar en duidelijk op geantwoord. In dat geval is artikel 51 van het wetsontwerp van toepassing. Dit wil zeggen dat, bij gebrek aan akkoord, de Ministerraad de zaak tot zich kan trekken en kan beslissen. Is dat duidelijk? Dat staat zowel in de gewijzigde wet-Perin-Vandekerckhove als in het huidige wetsontwerp.

M. Lagasse. — C'est contraire à votre texte, Monsieur le Premier Ministre.

De heer Martens, Eerste Minister. — Dat is zeer belangrijk en trouwens één van de politieke punten die nog niet waren behandeld.

Ik wil resumeren. Wanneer de procedure van de wet van 23 juli 1971 wordt toegepast, namelijk fusies bij wijze van koninklijk besluit, nadien te bekrachtigen, is een eensluidend advies vereist, vooraleer de Ministerraad beslist. Als er in de gewestexecutieve geen overeenstemming ontstaat kan de Ministerraad de zaak tot zich trekken en zelf een beslissing nemen.

De heer De Bondt. — U kunt dat niet doen, tenzij de wet van 23 juli 1971 gewijzigd wordt. Want aan de vereiste van een koninklijk besluit te nemen in uitvoering van de wet van 23 juli 1971, voegt u met deze bepaling een vormvereiste bij. Dat betekent dat u afwijkt van de ter zake bestaande wetgeving en dat kan enkel als u deze bepaling introduceert als wijziging van de wet van 23 juli 1971.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ook wanneer bij wijze van wetsontwerp tot fusie wordt overgegaan, moet het voorontwerp het eensluidend advies krijgen, maar ook artikel 51 is dan van toepassing.

Aan het parlementair initiatiefrecht kan niemand raken en daar kunnen geen vereisten gesteld worden.

Het is dus in de besluitvorming van de uitvoerende macht, wanneer zij toepassing maakt van de wet van 23 juli 1971 of wanneer zij optreedt als tak van de wetgevende macht en het parlementair initiatiefrecht uitoefent door een ontwerp in te dienen, dat deze adviesprocedure wordt toegepast, met dien verstande dat, wanneer geen overeenstemming wordt bereikt in de gewestexecutieve, de zaak overgeheveld wordt naar de Ministerraad, die zal beslechten.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik hoop zo juridisch en politiek duidelijk te hebben geantwoord. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — A cet article 37, MM. Lagasse, Moureaux et Bonmariage présentent l'amendement que voici :

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Aucune fusion de communes ne peut être décidée que de l'avis conforme du conseil régional compétent.»

Dit artikel te vervangen als volgt :

«Tot samenvoeging van gemeenten kan slechts op eensluidend advies van de bevoegde gewestraad worden besloten.»

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, depuis l'intervention de M. Lagasse, notre collègue M. de Stexhe et le Premier ministre sont intervenus dans le débat.

Nous ne sommes pas réintervenus dans la discussion générale, mais au moment de la présentation de cet amendement, nous nous devons de le justifier et de répondre brièvement à certains propos qui ont été tenus. Cela me paraît indispensable.

M. de Stexhe a présenté les choses d'une manière qui exige une rectification.

Le Premier ministre vient, lui, de reprendre une interprétation de ce problème, qui avait déjà fait l'objet, en séance publique, lors de l'approbation de la loi préparatoire, et en commission, lors de la discussion de ce projet, de contestations de notre part.

Le Premier ministre déclare, en effet, que l'avis attribué aux exécutifs régionaux sur les fusions de communes pourrait faire l'objet, à défaut de consensus, en vertu de l'article 51, d'un renvoi devant le Conseil des ministres, qui se donnerait ainsi un avis sur une matière pour laquelle il a besoin de l'avis de l'exécutif régional.

Il est d'une évidence criante — mais le fait de l'avoir dit à plusieurs reprises n'a pas convaincu nos interlocuteurs — qu'un pouvoir d'avis est un pouvoir propre, qui doit être exercé par l'autorité à laquelle il a été conféré. Il est évidemment impossible d'imaginer qu'il puisse y avoir un pouvoir de substitution dans ce domaine. Il est inimaginable, en effet, que le Conseil des ministres, soumis à l'obligation de solliciter l'avis conforme des exécutifs régionaux sur les fusions de communes, puisse, cet avis n'étant pas favorable puisqu'un consensus ne s'est pas dessiné pour un tel avis, substituer sa décision à l'absence d'avis de l'exécutif régional.

Le Premier ministre défend là une aberration juridique.

M. Goossens. — Ce que vous dites est tout à fait conforme aux principes du droit administratif.

M. Moureaux. — Je n'ai en effet jamais vu un pouvoir d'avis à une autre autorité qui puisse donner lieu à une transformation de ce

pouvoir d'avis en un avis que l'autorité qui doit décider se donne à elle-même. C'est là pure aberration.

C'est notamment pour contourner cette controverse que nous avons été amenés à déposer cet amendement qui confère au conseil régional le pouvoir de donner l'avis préalable aux fusions de communes.

Et ici, M. de Stexhe ne peut nous contredire. Bien sûr, c'est l'opinion du Conseil d'Etat qui a fait que l'avis de l'exécutif régional ne puisse être opposé à n'importe quel type de fusion, particulièrement aux fusions décidées à partir d'une proposition d'initiative parlementaire. C'est ce qui a fait que l'accord de gouvernement n'a pas pu trouver une application *in extenso*, alors que M. de Stexhe admettra évidemment que l'argument du Conseil d'Etat ne peut être opposé à un avis des conseils régionaux.

Le législateur, à travers l'article 107^{quater}, aurait pu conférer aux conseils régionaux le pouvoir d'exécuter lui-même les fusions. Personne ne peut contester cela. Mais qui peut le plus peut le moins. Si on pouvait conférer aux régions le pouvoir d'exécuter les fusions, on peut évidemment conférer aux assemblées régionales le pouvoir de donner un avis préalable à toute fusion dans la mesure où on démembre le pouvoir normatif en la matière.

Voilà le sens de l'amendement. Au lieu de donner l'intégralité du pouvoir de fusionner aux assemblées régionales, on leur permet seulement de donner un avis obligatoire, préalable et conforme. Cela lève les objections constitutionnelles du Conseil d'Etat. Cela permet, en outre, d'aboutir à l'application *in extenso* des intentions de l'accord politique. Autrement dit, notre amendement a pour but de concilier la Constitution avec l'exécution de l'accord politique. Si vous ne voulez pas prendre la perche que nous tendons aux francophones de la majorité pour réaliser l'accord gouvernemental en respectant la Constitution, ne la saisissez pas, mais ne nous faites pas le reproche de ne pas avoir fait notre devoir, qui est de concilier l'exécution des engagements politiques avec le respect de la Constitution. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est au Premier ministre.

M. Martens, Premier Ministre. — Le point 60 de l'accord politique prévoit que l'organisation des provinces et des communes, y compris les fusions, reste une compétence nationale, avec le correctif que l'avis conforme des exécutifs est nécessaire pour la fusion de communes. Mais la décision sur l'organisation des provinces et des communes, et donc aussi sur la fusion des communes, et selon l'accord politique qu'il vous avez souscrit, est et reste une compétence nationale.

M. Lagasse. — Votre texte ne réalise que la moitié de vos promesses.

M. le Président. — La parole est à M. Désir.

M. Jorissen. — Nog een burgemeester !

M. Désir. — Oui, bien sûr, c'est tout à fait normal.

Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Messieurs les Ministres, chers collègues, je ne suis pas intervenu jusqu'à présent dans cette longue discussion pour le motif que nous laissons généralement à nos commissaires le soin d'intervenir. Ils ont suivi les débats point par point, alignés par alignés; vous vous en êtes rendu compte.

Dans le cas qui nous occupe, je me dois d'intervenir, car il ne s'agit plus simplement d'un problème de principe ou d'article. Il s'agit d'un problème plus fondamental.

Vous savez que, comme les collègues de mon groupe, je ne voterai pas en faveur de l'accord global. Ce qui ne veut pas dire que, de temps à autre, et vous l'avez constaté, nous ne marquons pas notre accord sur tel ou tel point particulier de cet accord général qui remet en cause notre pacte fondamental. Voici trois ans, j'étais venu à la politique je l'avoue, disons-le tout net, parce que dans le contexte de l'époque, il était question de revoir notre pacte fondamental en réunissant dans chacune des trois régions, des majorités significatives. Cela a été dit et répété. Et, sur la base d'un tel point de départ, il m'a semblé que l'on pouvait effectivement remettre en cause certaines règles essentielles. Mais, dans mon esprit, ce n'était pas seulement par une majorité des deux tiers qu'il aurait fallu obtenir cet accord, mais c'est peut-être par une majorité des trois quarts ou peut-être même à l'unanimité, par acclamation. C'est de cette façon que je concevais la révision de notre pacte fondamental.

A partir du moment où ne pouvant répondre à une question embarrassante, on se retire derrière ce qu'on appelle « des accords politiques », je ne peux plus être d'accord.

En ce qui concerne les fusions, il semble bien qu'il y ait une volonté délibérée de vouloir absolument aboutir à un pré-accord au sein de la majorité actuelle, soit, par des groupes de 250 à 300 000 habitants, soit même par une fusion unique pour toute l'agglomération bruxelloise. Je dis tout de suite que si cet accord existe, il va choquer les populations bruxelloises. Je suis effectivement bourgmestre d'une des dix-neuf communes, M. Jorissen vient d'y faire allusion.

Je fais partie de cette Conférence des bourgmestres qui se réunit régulièrement. Il consiste en un organe extrêmement démocratique qui a ses traditions depuis plus de cent ans et dans lequel, quoique vous disiez, un certain nombre d'accords se font le plus démocratiquement du monde et à la majorité, quelles que soient les familles politiques. J'apprécie beaucoup cet organe. Je considère qu'il est un interlocuteur valable.

Que nos confrères et consœurs actuellement membres de l'exécutif bruxellois minoritaire m'en excusent, mais nous devons bien constater qu'ils forment un exécutif qui ne correspond pas à la volonté exprimée par les électeurs aux dernières élections.

Par conséquent, vouloir par le biais d'une règle imposer ou donner la permission à cet exécutif minoritaire d'imposer une solution à une région, cela me paraît tout à fait anormal.

Je ne peux donc que me rallier à la proposition de nos collègues MM. Lagasse et Moureaux en ce qui concerne la consultation obligatoire du conseil. C'est tout à fait normal.

Sans vouloir faire un couplet en faveur de ce qu'est la fonction de bourgmestre, sachez que, comme tous mes collègues de la Conférence des bourgmestres, j'y suis fort attaché. Nous trouvons aberrant de penser à des fusions impossibles dans le monde actuel. Comment voulez-vous concilier l'obligation que vous nous faites de réunir des concertations à propos d'infimes détails de modifications de plans de secteurs? Comment voulez-vous concilier la nécessité d'installer des comités de quartiers? Comment voulez-vous concilier la nécessité de connaître toute une série d'associations locales, sportives, culturelles; de nous occuper de handicapés, de faire en sorte que notre zone...

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Que fait-on à l'étranger?

M. Désir. — A l'étranger, cher monsieur, le nombre d'habitants par entité communale a été limité à 60 ou 65 000 au maximum. Pouvez-vous dire que, dans votre grande entité, vous connaissez tout le monde? Avouez que vous commencez à être dépassé.

M. le comte du Monceau de Bergendal. — Mais les habitants ne connaissent, c'est l'essentiel!

M. Désir. — Je vous assure que 50 à 60 000 habitants constituent une entité de grandeur maximale si vous voulez faire du travail effectif de contact avec eux. Cette notion vient d'ailleurs d'être revue à Londres et en France. On a donné une dimension logique, c'est-à-dire, humaine, sociale, à toute une série d'entités communales. Nous y restons profondément attachés et je crois que M. le Premier ministre l'a dit lui-même.

Permettez-moi maintenant d'utiliser un autre argument. Il s'agit d'un argument donné par M. le Premier ministre qui affirmait que « la démocratie, ce n'est pas la majorité plus un ». Il se fait que, pour le moment, à Bruxelles, ce n'est même pas la majorité. Nous vivons, dans la troisième région centrale, dans un système antidémocratique.

Il faut tenir compte de la volonté démocratiquement exprimée des habitants, sans quoi nous risquons de créer un nouveau problème. Je vous avertis: vous allez faire de Bruxelles un Fouron d'un million d'habitants! (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'amendement de MM. Lagasse et Moureaux.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Lagasse en Moureaux.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

167 membres sont présents.

167 leden zijn aanwezig.

140 votent non.

140 stemmen neen.

25 votent oui.

25 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claëys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudeli, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, Bertrand, Bonmariage, Cerf, Coen, Delpérée, Demuyter, Désir, de Wasseige, Dussart, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Humblet, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Renard et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Op dit artikel stellen de heren Maes en Van Ooteghem volgend amendement voor :

Remplacer le texte de cet article par la disposition suivante :

« L'avis conforme de l'exécutif de la région wallonne ou de la région flamande, selon le cas, est requis préalablement à toute délibération en Conseil des ministres sur un avant-projet de loi portant fusion de communes ou sur un arrêté royal portant fusion de communes dans la région wallonne ou dans la région flamande, selon le cas, en application de la loi du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites. »

Dit artikel te vervangen als volgt :

« Het eensluidend advies van de Vlaamse, respectievelijk de Waalse gewestexecutieve, al naargelang van het geval, is vereist voor iedere beraadslaging in de Ministerraad over een voorontwerp van wet tot fusie van gemeenten of over een koninklijk besluit tot samenvoeging van gemeenten met toepassing van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen, in respectievelijk het Vlaamse of Waalse gewest. »

Personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'amendement de MM. Maes et Van Ooteghem.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Maes en Van Ooteghem.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

174 membres sont présents.

174 leden zijn aanwezig.

163 votent non.

163 stemmen neen.

9 votent oui.

9 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claëys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudeli, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poullain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathélet, Windels et Wyninckx.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — A cet article, l'amendement que voici, présenté en son temps par M. Perin, est repris par M. Wathélet :

Dans cet article remplacer les mots « l'exécutif régional » par les mots « le conseil régional ».

In dit artikel het woord « gewestexecutieve » te vervangen door het woord « gewestraad ».

La parole est à M. Wathélet.

M. Wathélet. — Monsieur le Président, chers collègues, je serai extrêmement bref puisqu'il s'agit d'un amendement sensiblement identique à celui qui a été défendu, il y a quelques instants, par M. Lagasse.

L'amendement avait été déposé par M. François Perin. Il tend à remplacer, dans l'article 37, les mots « l'exécutif régional » par les mots « le conseil régional ».

Je vous donne rapidement lecture de la justification : « Il est plus conforme à la démocratie que le problème indiqué par cet article soit soumis à la délibération d'une assemblée dont les membres sont revêtus de la légitimité du suffrage universel. »

J'ajoute un bref commentaire. Jusqu'à présent, toutes les fusions de communes ont été décidées par le législateur national. Dès lors, que l'on veuille régionaliser — et Mme Pétry l'a rappelé tout à l'heure à M. Storme — il faut tenir compte des transferts de compétences qui sont réalisés, notamment par l'article 39, §§ 1er et 7. Par conséquent, il est logique que le législateur régional décide d'éventuelles fusions.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

172 membres sont présents.

172 leden zijn aanwezig.

144 votent non.

144 stemmen neen.

26 votent oui.

26 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Delebeck, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, M. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Van-nieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Coen, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, Dussart, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Humblet, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Renard, Toussaint (Michel) et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Op artikel 37, stellen de heren Jorissen en Vandezande volgend amendement voor :

Compléter cet article *in fine* par le texte suivant : « Cette disposition n'est pas applicable aux 19 communes de la région-capitale de Bruxelles. »

Aan het slot van dit artikel toe te voegen de woorden : « Deze bepaling geldt niet voor de 19 gemeenten van het hoofdstedelijk gebied Brussel. »

Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, alvorens mijn uiteenzetting te beginnen, wil ik er mijn verbazing over uitspreken dat onze goede minister van Binnenlandse Zaken, die toch zeer vertrouwd is met onze gemeenten, niet eens zijn gezagvolle stem heeft verheven in deze discussiestof.

Ten tweede, wil ik erop wijzen dat het logisch zou zijn dit artikel te laten wegvallen.

En ten derde, vermits dit geen kans schijnt te maken, zou ik het artikel willen ontdoen van zijn angel.

Men meet in ons land met twee maten. Niet alleen zijn niet alle Belgen gelijk voor de wet maar ook niet alle gemeenten zijn gelijk voor de wet.

Bij de fusiewet werd geen enkele gemeente ontzien, tenzij die van de toenmalige Eerste minister en daarnaast de Antwerpse agglomeratie die respekt kreeg tot 1982...

De heer Wyninckx. — Met uitstel van executie.

De heer Jorissen. — ... en Brussel dat uitstel kreeg zonder executie.

Tussen haakjes gezegd, ook die fusiewet werd tijdens de vakantieperiode doorgedrukt. Men dacht toen ook vlug klaar te zijn omdat iedere senator graag vakantie wou nemen. Toen ook is dat plan mislukt en op dat vlak staan wij thans voor een herhaling.

Men heeft toen de samenvoeging van de gemeenten tot stand gebracht met als argument dat dit overal voordelig zou zijn. Dat is dan ook weer niet juist gebleken, wat wij toen trouwens voorspelden.

Desondanks beleven wij dat de regeringen verder het Gemeentefonds afromen zodat de gemeenten verplicht worden hun belastingen drastisch te verhogen zodat de regering dan weer huichelachtig kan verklaren dat zij geen nieuwe belastingverhoging toepast. Zij laat dat immers aan de gemeente over en dan haalt ze dat geld uit het Gemeentefonds. Dat is allemaal niet zo moeilijk. En niet zo fraai !

Bij de wet omtrent de samenvoeging van de gemeenten van de stuntminister, de heer Michel, heeft men twee uitzonderingen gemaakt, namelijk voor Antwerpen en Brussel. Antwerpen kreeg zes jaar respijt en voor Brussel durfde men toen geen termijn vooropzetten. Ik heb de indruk dat men thans evenmin Brussel aandurft. Indien nochtans één samenvoeging noodzakelijk is, dan is het wel die van de Brusselse gemeenten omdat deze gemeenten helemaal in elkaar zijn gegroeid.

Ik heb goed geluisterd naar de argumentatie van de heer Désir, hoewel hij me niet heeft kunnen overtuigen. Ik stel hem de vraag hoeveel burgemeesters er in Parijs en in Los Angeles zijn, om mij tot deze twee voorbeelden te beperken.

M. Désir. — Ils portent d'autres titres.

De heer Jorissen. — Wij stellen bij wijze van amendement voor de Brusselse agglomeratie uit dit artikel uit te sluiten. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Jorissen et Vandezande.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Jorissen en Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

172 membres sont présents.

172 leden zijn aanwezig.

161 votent non.

161 stemmen neen.

9 votent oui.

9 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Cerf, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Delebeck, Mme De Loore-Raeymaekers, M. Delpérée, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), M. Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vander-

poorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — De heren Vanderpoorten en Waltniel stellen voor dit artikel te doen vervallen.

MM. Vanderpoorten et Waltniel proposent de supprimer cet article. Het woord is aan de heer Waltniel.

De heer Waltniel. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, ons amendement strekt ertoe onmiddellijk alle angels uit de tekst weg te nemen waarover onze collega, de heer Jorissen, heeft gesproken, door het artikel zelf te schrappen en dit om twee redenen.

Enerzijds hebben wij ons laten bekoren door de juridische argumentatie van onze collega's Storme en De Bondt en anderzijds is er de politieke betekenis die aan de voorliggende regeringsteksten dient te worden gehecht, vooral waar er wordt gezegd dat het eensluidend advies van de bevoegde gewestexecutieve is vereist vóór iedere beraadslaging in de Ministerraad over een voorontwerp van wet van fusies van gemeenten.

Zoals in artikel 5 hebben we hier eveneens een tekst die in zeer algemene bewoordingen is opgesteld, maar slechts één geval viseert, namelijk Brussel. Noch in het Vlaamse, noch in het Waalse gewest, waar de fusies in 1967 zo grootschalig werden uitgevoerd, moet men vrezen dat de problematiek van de fusies vóór 1984 nog zal worden gesteld. Dit probleem zal zich echter wel voordoen in het Brusselse gewest, waar zeer velen, onder wie de geachte heer Perin, in de gedeeltelijke of de gehele fusie van de Brusselse gemeenten een middel zien om tot een oplossing te komen van onze communautaire problematiek.

Wij zijn ervan overtuigd dat door de onderhavige bepaling een fusie in Brussel van 19 gemeenten, van 6, van 4 gemeenten of, noem maar op, volledig onmogelijk zal zijn.

Daarom zijn wij voorstander van het schrappen van dit artikel. Dit zal immers een middel zijn om in de nabije toekomst een oplossing voor Brussel mogelijk te maken. Mijnheer de Eerste Minister, misschien zult u ons er ooit nog dankbaar voor zijn. (*Applaus op de liberale banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer Waltniel, het is niet juist te stellen dat er in de toekomst alleen nog in Brussel fusies zullen worden toegepast. Er zullen in de toekomst ook nog fusieoperaties zijn in de twee andere gewesten. Op dit terrein is niets definitiefs gebeurd.

M. Lagasse. — A Edegem, par exemple ?

Mme Pétry. — Oui, chez M. Tindemans.

De heer Martens, Eerste Minister. — Vervolgens, is het voorbeeld van de heer Perin een slecht voorbeeld. De heer Perin betoogde immers precies de jongste tijd dat hij dit voorstel zou intrekken.

Wij zijn consequent. Wij zijn van oordeel dat de gewestelijke instanties bij wijze van adviesverlening moeten tussenbeide komen wanneer het om fusies gaat. De uiteindelijke beslissing ligt evenwel bij de nationale instanties, bij het nationaal Parlement, en, als er een geschil is in de gewestexecutieve, bij de nationale regering.

Derhalve vraag ik het amendement te verwerpen en de tekst van de regering aan te nemen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Vander Elst. — Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de Eerste minister wil ik eraan herinneren dat dit artikel op eis van het FDF in het wetsontwerp gekomen is en dat dit een hypotheek legt op de onderhandelingen die nog zullen moeten worden gevoerd vóór de

gemeenteraadsverkiezingen van 1982, indien wij geloof mogen hechten aan de eisen van de CVP.

M. Lagasse. — C'est vrai, mais à moitié seulement !

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer Van der Elst, daar waar in het Egmont-pact bepaald was dat men de instemming moest hebben van de Brusselse Gewestraad of van de gewestraad in het algemeen, is dit in het huidige ontwerp afgezwakt tot een eensluidend advies van de executieve. Dit is dus een manier van besluitvorming in de regering, vermits de gewestexecutieven deel uitmaken van de nationale regering.

De Voorzitter. — Ik stel u voor over te gaan tot de stemming over artikel 37. De goedkeuring van dit artikel impliceert de verwerping van het amendement. (*Instemming.*)

Nous passons au vote sur l'article 37 dont l'adoption implique le rejet de l'amendement.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

174 membres sont présents.

174 leden zijn aanwezig.

119 votent oui.

119 stemmen ja.

51 votent non.

51 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'article est adopté.

Derhalve is het artikel aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-D'Haeyere, MM. Vandenaabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuyzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans, Mme Staels-Dompas et M. Storme.

De Voorzitter. — Ik stel u voor een kwartiertje te pauzeren. (*Instemming.*)

La séance est suspendue.

— La séance est suspendue à 16 h 10 m.

De vergadering wordt geschorst te 16 u. 10 m.

*Elle est reprise à 17 heures.
Ze wordt hervat te 17 uur.*

M. le Président. — La séance est reprise.
De vergadering is hervat.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE FRANSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DE LA COMMUNAUTE FRANÇAISE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Nous abordons l'examen du projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1980.

La discussion générale est ouverte.

La parole est à M. Paque pour donner lecture de son rapport oral.

M. Paque, rapporteur. — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, chers collègues, votre commission des Finances s'est réunie aujourd'hui pour examiner le projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1980.

Le ministre a déclaré que, le vote du budget de la Communauté française n'ayant pu intervenir jusqu'à présent et la première série des crédits provisoires venant à expiration aujourd'hui même, il y a lieu de prévoir le vote d'une deuxième série de trois douzièmes provisoires.

Les crédits antérieurement inscrits dans les budgets nationaux relatifs aux matières personnalisables restent provisoirement inscrits dans ces budgets nationaux. Seuls font l'objet du présent projet de loi les crédits antérieurement inscrits dans les budgets régionaux et qui ont trait aux matières personnalisables.

Ces crédits ont été répartis selon les critères suivants :

1° Les crédits de la région wallonne passent à la communauté française;

2° Les crédits de la région flamande passent à la communauté néerlandaise;

3° Les crédits de la région bruxelloise sont inscrits pour un pourcentage — provisoirement 5 p.c. — du total des crédits régionaux, pour les institutions bicommunautaires situées à Bruxelles, le solde étant réparti comme suit : 80 p.c. pour la communauté française et 20 p.c. pour la communauté néerlandaise.

Le ministre a également signalé que la part de la région wallonne transférée à la communauté française est amputée de 1,14 p.c., représentant le budget des matières personnalisables de la communauté de langue allemande.

Les articles et l'ensemble du projet de loi ont été adoptés par 14 voix contre 3. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article 1er. Des crédits provisoires, à valoir sur le budget de l'année budgétaire 1980, sont ouverts, à savoir :

Pour le ministère de la Communauté française :

a) Dépenses courantes : 622 900 000 francs;

b) Dépenses de capital :

— Crédits non dissociés : 304 400 000 francs;

— Crédit d'ordonnancement : 12 800 000 francs.

Artikel 1. Voorlopige kredieten, welke in mindering komen van de begroting voor het begrotingsjaar 1980, zijn geopend ten behoeve van :

Voor het ministerie van de Franse Gemeenschap :

a) Lopende uitgaven : 622 900 000 frank;

b) Kapitaaluitgaven :

— Niet-gesplitste kredieten : 304 400 000 frank;

— Ordonnanceringskredieten : 12 800 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Les crédits provisoires, alloués par la présente loi, ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital non autorisées antérieurement par le Législateur.

Art. 2. De bij deze wet verleende voorlopige kredieten mogen niet aangewend worden tot lopende en kapitaaluitgaven die vroeger niet toegelaten werden door de Wetgevende Macht.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. A l'intervention du ministre de la Communauté française, le Fonds de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales est autorisé à prendre l'engagement de payer à l'échéance l'intérêt et l'amortissement dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique en lieu et place des interventions prévues à l'article 6 de la loi du 6 juillet 1973 modifiant celle du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux.

Pendant les six premiers mois de 1980, ces engagements pourront porter sur un volume de prêts ne dépassant pas 1 126 200 000 francs.

Art. 3. Door bemiddeling van de minister van de Franse Gemeenschap, wordt het Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen gemachtigd de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen bedoeld in artikel 6 van de wet van 6 juli 1973 tot wijziging van die van 23 december 1963 op de ziekenhuizen.

Tijdens de eerste zes maanden van 1980 mogen deze verbintenissen gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 1 126 200 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Le ministre de la Communauté française est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 118 400 000 francs.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Avant le 10 de chaque mois, le contrôleur des engagements transmet à la Cour des comptes, avec les documents justificatifs, un relevé établi en trois exemplaires, mentionnant, d'une part, le montant des engagements visés au cours du mois écoulé et, d'autre part, le montant des engagements visés depuis le début de l'année.

Art. 4. De minister van de Franse Gemeenschap wordt ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte besturen voor uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Deze verbintenissen mogen gedurende de eerste zes maanden van 1980 slaan op een leningstotaal van ten hoogste 118 400 000 frank.

Elke verbintenis uit dien hoofde aan te gaan, wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Vóór de 10e van iedere maand, legt de controleur der vastleggingen aan het Rekenhof een in drievoud opgemaakte lijst met de verantwoordingsstukken voor die, eensdeels, het bedrag vermeldt van de vastleggingen die tijdens de afgelopen maand geïmpegné werden, en anderdeels, het bedrag aangeeft van de vastleggingen die geïmpegné werden sinds het begin van het jaar.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur le 1er avril 1980.

Art. 5. Deze wet treedt in werking op 1 april 1980.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DE LA COMMUNAUTE NEERLANDAISE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Nederlandse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Nous abordons l'examen du projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la Communauté néerlandaise de l'année budgétaire 1980.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de verslaggever, die mondeling verslag uitbrengt.

De heer Vandenabeele, verslaggever. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, de regering vraagt drie voorlopige twaalfden voor de maanden april tot en met juni, vermits de begroting voor de Nederlandse Gemeenschap niet werd goedgekeurd vóór 31 maart.

Het gaat hier om kredieten ten behoeve van het ministerie van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest met betrekking tot de uitgaven voor de persoonsgebonden materies.

Deze voorlopige twaalfden kunnen niet met de vorige worden vergeleken omdat het hier nog alleen gaat om de persoonsgebonden materies die van het Gewest naar de Gemeenschap werden overgedragen. De kredieten afkomstig uit de nationale sector blijven immers in afwachting van een nieuwe verdeling in de nationale begroting.

De kredieten afkomstig uit het Brussels Gewest worden verdeeld over de beide gemeenschappen naar rata van 20 pct. voor de Nederlandse Gemeenschap en 80 pct. voor de Franse Gemeenschap na aftrek van de kredieten voor bicommunautaire instellingen. Deze blijven voorlopig geraamd op 5 pct.

Uw commissie heeft dit ontwerp goedgekeurd met 14 stemmen vóór, 2 tegen bij 1 onthouding. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, Dames en Heren, ik wil er alleen op wijzen dat men van een oppositiepartij in een budgettaire aangelegenheid alleen maar een negatieve stemming kan verwachten. De voorlopige twaalfden zijn hiervan een onderdeel en wij zullen bijgevolg tegenstemmen.

Wij geven er ons rekenschap van dat achter de wijzigingen aan de begroting aangebracht, een aantal elementen aanwezig zijn die te maken hebben met de fundamentele discussie inzake de wijziging van de gewestwetgeving, en dit in de meest algemene zin van het woord.

Vorige week bij de bespreking van de voorlopige twaalfden die gevraagd werden door Vice-Eerste minister en minister van Begroting Spitaels, heb ik enkele fundamentele beschouwingen naar voor gebracht. Ik denk dat het overbodig is ze te herhalen. Ze zijn nu eveneens geldig, maar ik vind het nutteloos het debat te verlengen.

Onze neen-stem is dubbel gemotiveerd: Als oppositiepartij stemmen wij tegen omdat het hier over het budgettair beleid gaat. Verder is dit ontwerp de weerspiegeling van de gewijzigde politiek van de regering inzake de gewestvorming en verschilt het als dusdanig van de oorspronkelijk opgestelde begroting.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woordt in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Voorlopige kredieten, welke in mindering komen van de begroting voor het begrotingsjaar 1980, zijn geopend ten behoeve van: Het ministerie van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest:

a) Lopende uitgaven: 973 300 000 frank;

b) Kapitaaluitgaven:

— Niet-gesplitste kredieten: 214 700 000 frank;

— Ordonnanceringskredieten: 13 600 000 frank.

Article 1er. Des crédits provisoires, à valoir sur le budget de l'année budgétaire 1980, sont ouverts, à savoir:

Pour le ministère de la Communauté néerlandaise et de la Région flamande:

a) Dépenses courantes: 973 300 000 francs;

b) Dépenses de capital:

— Crédits non dissociés: 214 700 000 francs;

— Crédits d'ordonnancement: 13 600 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De bij deze wet verleende voorlopige kredieten mogen niet aangewend worden tot lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de wetgevende macht.

Art. 2. Les crédits provisoires alloués par la présente loi ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital non autorisées antérieurement par le législateur.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Door bemiddeling van de Staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, wordt het Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen gemachtigd de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door de Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen bedoeld in artikel 6 van de wet van 6 juli 1973 tot wijziging van die van 23 december 1963 op de ziekenhuizen.

Tijdens de eerste zes maanden van 1980 mogen deze verbintenissen gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 860 000 000 frank.

Art. 3. A l'intervention du Secrétaire d'Etat à la Communauté néerlandaise et à la Région flamande, le Fonds de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales est autorisé à prendre l'engagement de payer à l'échéance, l'intérêt et l'amortissement dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique en lieu et place des interventions prévues à l'article 6 de la loi du 6 juillet 1973 modifiant celle du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux.

Pendant les six premiers mois de 1980, ces engagements pourront porter sur un volume de prêts ne dépassant pas 860 000 000 de francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De Staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap en Het Vlaamse Gewest wordt ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag aan de gewestelijke en lokale besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeen-

tekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte besturen voor uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Deze verbintenissen mogen gedurende de eerste zes maanden van 1980 slaan op een leningentotaal van ten hoogste 219 600 000 frank.

Elke verbintenis uit dien hoofde aan te gaan wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Vóór de 10e van iedere maand, legt de controleur der vastleggingen aan het Rekenhof een in drievoud opgemaakte lijst met de verantwoordingsstukken voor die, eensdeels, het bedrag vermeldt van de vastleggingen die tijdens de afgelopen maand geïmpegeerd werden, en anderdeels, het bedrag aangeeft van de vastleggingen die geïmpegeerd werden sinds het begin van het jaar.

Art. 4. Le Secrétaire d'Etat à la Communauté néerlandaise et à la Région flamande est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 219 600 000 francs.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Avant le 10 de chaque mois, le contrôleur des engagements transmet à la Cour des comptes, avec les documents justificatifs, un relevé établi en trois exemplaires, mentionnant, d'une part, le montant des engagements visés au cours du mois écoulé, et d'autre part, le montant des engagements visés depuis le début de l'année.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Deze wet treedt in werking op 1 april 1980.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur le 1er avril 1980.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEWESTELIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DES AFFAIRES REGIONALES FLAMANDES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend welke in mindering komen van de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980.

Nous abordons l'examen du projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1980.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Vandenaebale, verslaggever. — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, de regering vraagt drie voorlopige twaalfden op de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor de maanden april tot en met juni.

Het gaat hier, wat de niet-gesplitste kredieten en de ordonnanceringskredieten van titel I en titel II betreft, om dezelfde bedragen ingeschreven voor de periode januari tot en met maart.

Voor de vastleggingsmachtigingen is een bedrag uitgetrokken gelijk aan het dubbele van de periode januari-maart. De voorlopige vastleggingsmachtigingen worden immers in de wetten op de voorlopige kredieten cumulatief vermeld.

Dit ontwerp werd door de commissie goedgekeurd met 15 stemmen voor, twee tegen bij één onthouding.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, ik wil een paar woorden zeggen over dit wetsontwerp en over de wetsontwerpen die voorlopige kredieten openen welke in mindering zullen worden gebracht voor de begrotingen van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden en van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden. Om niet gedwongen te zijn driemaal na elkaar uw aandacht gaande te houden, hou ik slechts één uiteenzetting.

Bij de behandeling van deze ontwerpen gebruiken de rapporteurs de gestroomlijnde uitdrukking dat de betrokken begrotingen tot heden toe niet konden worden goedgekeurd door het Parlement.

Wat de gewestelijke begrotingen betreft, kan dit de indruk wekken dat één of beide Kamers onvoldoende snel hebben gewerkt bij het afhandelen van reeds ingediende begrotingen. Dit is helemaal niet het geval.

Deze wetsontwerpen houdende nieuwe voorlopige kredieten worden behandeld omdat de uitvoerende macht tot vandaag, 31 maart 1980, heeft nagelaten de begrotingen aan het Parlement voor te leggen.

Zoals u weet is alles met alles verwant. Tijdens de algemene bespreking van het wetsontwerp 261, dat ons nu al dagen lang bezighoudt, heb ik gezegd dat de regering er niet in zou slagen de begroting voor de gewestelijke aangelegenheden voor 1980 in te dienen.

Nu trekken wij voorlopige twaalfden uit, op basis van de begroting 1979, terwijl de opstelling van de gewestelijke begrotingen voor 1980 niet mogelijk is omdat het voor de gewesten beschikbare volume geldmiddelen reeds is uitgeput indien men daarmee aan de engagementen van het verleden wil voldoen.

Als wij dit ontwerp goedkeuren geven wij de uitvoerende macht de gelegenheid, op basis van vorige jaar, schijven van twaalfden uit te geven en dan scheppen wij bijkredieten in de orde van grootte tussen 3 en 5 miljard.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Backer.

Mevr. De Backer-Van Ocken, Minister van de Nederlandse Gemeenschap. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het is helemaal niet de schuld van het Parlement dat de begrotingen niet werden behandeld. Wij zouden dat zelfs niet durven te suggereren, Mijnheer De Bondt.

Wie hier heeft meegewerkt aan het tot stand komen van de ontwerpen 261 en 260 weet hoe het komt dat ook dit jaar deze begrotingen zo laat kunnen worden behandeld.

Ik protesteer met klem tegen de bewering dat wij de gewestbegrotingen niet zouden indienen. Deze begrotingen zijn klaar; zij zullen een van de volgende dagen bij het Parlement worden ingediend.

De heer De Bondt. — Het zal mij een genoegen zijn vast te stellen dat ik mij vergis.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo nen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Voorlopige kredieten, welke in mindering komen van de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, zijn geopend ten behoeve van het ministerie van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

a) Lopende uitgaven:

— Niet-gesplitste kredieten: 2 062 300 000 frank;

— Ordonnanceringskredieten: 10 700 000 frank;

b) Kapitaaluitgaven:

— Niet-gesplitste kredieten: 1 737 900 000 frank;

— Ordonnanceringskredieten: 1 734 900 000 frank.

Article 1er. Des crédits provisoires, à valoir sur le budget des Affaires régionales flamandes de l'année budgétaire 1980, sont ouverts au ministère de la Communauté néerlandaise et de la Région flamande :

- a) Dépenses courantes :
— Crédits non dissociés : 2 062 300 000 francs;
— Crédits d'ordonnancement : 10 700 000 francs;
b) Dépenses de capital :
— Crédits non dissociés : 1 737 900 000 francs;
— Crédits d'ordonnancement : 1 734 900 000 francs.
— Aangenen.

Adopté.

Art. 2. De bij deze wet verleende voorlopige kredieten mogen niet aangewend worden tot lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de wetgevende macht.

Art. 2. Les crédits provisoires alloués par la présente loi ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital non autorisées antérieurement par le législateur.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 3. Met betrekking tot het artikel 60.01.A — Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie — van titel IV van de tabel gevoegd bij het wetsontwerp houdende de begroting van de Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor 1980, worden, voor de eerste zes maanden van 1980, nieuwe vastleggingsmachtigingen verleend tot beloop van :

- Sector « Economische Zaken » : 1 768 500 000 frank;
— Sector « Middenstand » : 672 900 000 frank.

Art. 3. Des autorisations nouvelles d'engagement se rapportant à l'article 60.01.A — Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale — du titre IV du tableau annexé au projet de loi contenant le budget des Affaires régionales flamandes de 1980, sont accordées pour les six premiers mois à concurrence de :

- Secteur « Affaires économiques » : 1 768 500 000 francs;
— Secteur « Classes moyennes » : 672 900 000 francs.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 4. De staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, bedoeld bij artikel 8 van het koninklijk besluit van 9 juli 1979, tot bepaling van de ministeriële bevoegdheden voor de aangelegenheden van de Nederlandse gemeenschap en van het Vlaamse gewest, wordt ertoe gemachtigd de hieronder vermelde instellingen toe te laten verbintenissen aan te gaan, tijdens de eerste zes maanden van 1980, tot het naast elke instelling aangewezen bedrag in het kader van de sociale huisvesting :

- De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting : 7 348 400 000 frank;
— De Nationale Landmaatschappij : 2 662 400 000 frank.

Art. 4. Le secrétaire d'Etat à la Communauté néerlandaise et à la Région flamande, visé à l'article 8 de l'arrêté royal du 9 juillet 1979, fixant les compétences ministérielles pour les affaires de la communauté néerlandaise et de la région flamande, peut autoriser les organismes indiqués ci-après à souscrire des engagements pendant les six premiers mois de 1980, jusqu'au montant indiqué en regard de chaque organisme, dans le cadre du logement social :

- La Société nationale du Logement : 7 348 400 000 francs;
— La Société nationale terrienne : 2 662 400 000 francs.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 5. De staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, bedoeld bij artikel 8 van het koninklijk besluit van 9 juli 1979 tot bepaling van de ministeriële bevoegdheden voor de aangelegenheden van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest, wordt ertoe gemachtigd, in naam van de Staat, de verbintenis aan te gaan, op de vervaldag en binnen een maximumtermijn van tien jaar, aan de financiële instellingen de interest en de delging te betalen van de bedragen die zij voor rekening van de Staat aan de bouw- en de kopers van volkswoningen en aan hen die hun woning saneren, verbeteren en aanpassen, betaald hebben als premies of als verminderingen van interest.

Elke verbintenis uit dien hoofde aan te gaan is onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Tijdens de eerste zes maanden van 1980 mogen die verbintenissen 692 200 000 frank niet overschrijden.

Art. 5. Le secrétaire d'Etat à la Communauté néerlandaise et à la Région flamande, visé à l'article 8 de l'arrêté royal du 9 juillet 1979, fixant les compétences ministérielles pour les affaires de la communauté néerlandaise et de la région flamande, est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux organismes financiers, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de dix ans, des sommes qu'ils ont payées pour compte de l'Etat à titre de primes ou de réductions d'intérêt, aux constructeurs et aux acheteurs de logements sociaux, et à ceux qui assainissent, améliorent et adaptent leurs habitations.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Pendant les six premiers mois de 1980, ces engagements ne peuvent pas dépasser 692 200 000 francs.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 6. De minister van het Vlaamse Gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen, op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing, binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Die verbintenissen mogen tijdens de eerste zes maanden van 1980 gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 2 556 000 000 frank.

Art. 6. Le ministre de la Région flamande est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 2 556 000 000 de francs.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 7. De minister van het Vlaamse Gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen, op de vervaldag, aan de door de minister van Financiën erkende kredietinstellingen, van de interest en de aflossing, binnen een termijn van ten hoogste twintig jaar, van leningen toegestaan aan industriële ondernemingen, in toepassing van de toelageregeling waarvan sprake is in de artikelen 33 en 34 van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging.

Deze verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 266 200 000 frank.

Art. 7. Le ministre de la Région flamande est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux organismes de crédit agréés par le ministre des Finances, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de vingt ans, des prêts accordés aux entreprises industrielles en application de la réglementation sur l'octroi des subsides dont question aux articles 33 et 34 de la loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution.

Ces engagements pourront porter, pendant les six premiers mois de 1980, sur un volume de prêts ne dépassant pas 266 200 000 francs.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 8. De minister van het Vlaamse Gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van gemeentewerken die vermeld zijn in artikel 2, §§ 1, V en VI, van het besluit van de Regent van 2 juli 1949, gewijzigd door latere koninklijke besluiten.

Die verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag bedragen dan 1 597 400 000 frank.

Art. 8. Le ministre de la Région flamande est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées, en faveur de travaux communaux mentionnés dans l'article 2, §§ 1er, V et VI, de l'arrêté du Régent du 2 juillet 1949, modifié par des arrêtés royaux ultérieurs.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 1 597 400 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. De minister van het Vlaamse gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Deze verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 99 200 000 frank.

Art. 9. Le ministre de la région flamande est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter, pendant les six premiers mois de 1980, sur un volume de prêts ne dépassant pas 99 200 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 10. Elke verbintenis aan te gaan krachtens artikelen 6 tot 9 van deze wet, wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Vóór de 10e van iedere maand, legt de controleur der vastleggingen aan het Rekenhof een in drievoud opgemaakte lijst met de verantwoordingsstukken voor die, eensdeels, het bedrag vermeldt van de vastleggingen die tijdens de afgelopen maand gevisieerd werden, en anderdeels, het bedrag aangeeft van de vastleggingen die gevisieerd werden sinds het begin van het jaar.

Art. 10. Tout engagement à prendre, en vertu des articles 6 à 9 de la présente loi, est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Avant le 10 de chaque mois, le contrôleur des engagements transmet à la Cour des comptes, avec les documents justificatifs, un relevé établi en trois exemplaires, mentionnant, d'une part, le montant des engagements visés au cours du mois écoulé et, d'autre part, le montant des engagements visés depuis le début de l'année.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 11. Deze wet treedt in werking op 1 april 1980.

Art. 11. La présente loi entre en vigueur le 1er avril 1980.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DES AFFAIRES REGIONALES BRUXELLOISES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE BRUSSELSE GEWESTELIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden, voor het begrotingsjaar 1980.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est à M. Delpérée pour donner lecture de son rapport oral.

M. Delpérée, rapporteur. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, j'ai l'honneur de vous présenter le rapport de la commission des Finances.

Le secrétaire d'Etat à la Région bruxelloise, remplaçant le ministre, nous a expliqué que l'exécutif de cette région a été amené à solliciter du Parlement, l'octroi de trois nouveaux douzièmes provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année 1980.

Le projet de loi est complété par un amendement du gouvernement permettant au Trésor d'accorder des avances sur les primes prévues en faveur des constructeurs et acheteurs de logements sociaux.

L'exposé du secrétaire d'Etat n'a fait l'objet d'aucune intervention. Les articles et le projet de loi ont été adoptés par 15 voix contre 2 et 1 abstention.

De Voorzitter. — Het woord is aan Mevr. Staels.

Mevr. Staels-Dompas. — Mijnheer de Voorzitter, geachte vergadering, ik wil gebruik maken van de bespreking van dit ontwerp om nogmaals aan de regering te vragen hoever het staat met de beloften die vorig jaar in juni werden gedaan en in het najaar werden herhaald, in verband met de sanering van de financiële situatie van de Brusselse agglomeratie.

Indien mijn geheugen mij niet in de steek laat, was toen beloofd dat een studie zou worden gemaakt met het doel de financiële situatie van de Brusselse agglomeratie te saneren. Tevens werd beloofd dat de ophaling van huisvuil te Linkebeek en te Wemmel door de diensten van de Brusselse agglomeratie zou worden stopgezet.

Bij mijn weten is van deze twee beloften nog niets in huis gekomen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Lagneau.

M. Lagneau. — Monsieur le Président, mes chers collègues, si vous le permettez, je voudrais justifier le vote qui sera émis par mon groupe sur les crédits provisoires.

Nous nous abstenons parce que, d'une part, nous ne sommes pas d'accord sur la politique économique et sociale menée par le gouvernement mais, d'autre part, nous sommes conscients que les services de l'Etat et les services communautaires en particulier doivent continuer à fonctionner.

M. le Président. — La parole est à Mme Goor, ministre.

Mme Goor-Eyben, Ministre de la Région bruxelloise. — Monsieur le Président, mes chers collègues, en ce qui concerne le plan d'assainissement de l'agglomération bruxelloise, je puis rassurer Mme Staels-Dompas. En effet, plusieurs réunions ont eu lieu et, aujourd'hui encore, se tient une réunion mixte pour préconiser un plan de restructuration des finances de l'agglomération. Quant au conseil ministériel de la région bruxelloise, il se réunira demain matin afin de prendre une décision à cet égard.

Pour ce qui regarde l'enlèvement des immondices dans des communes situées en dehors de la région bruxelloise, ces dernières prennent des mesures pour assurer elles-mêmes ce service. C'est d'ailleurs une matière qui relève de la compétence du gouverneur du Brabant et du ministre de l'Intérieur, et, dans les prochains mois, une solution satisfaisante sera donnée à ce problème. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article 1er. Des crédits provisoires, à valoir sur le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980, sont ouverts au ministère de la Région bruxelloise :

- a) Dépenses courantes :
 - Crédits non dissociés : 330 300 000 francs;
 - Crédits d'ordonnancement : 27 200 000 francs.
- b) Dépenses de capital :
 - Crédits non dissociés : 366 200 000 francs;
 - Crédits d'ordonnancement : 288 100 000 francs.

Artikel 1. Voorlopige kredieten, welke in mindering komen van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, zijn geopend ten behoeve van het ministerie van het Brusselse Gewest :

- a) Lopende uitgaven :
 - Niet-gesplitste kredieten : 330 300 000 frank;
 - Ordonnanceringskredieten : 27 200 000 frank.
- b) Kapitaaluitgaven :
 - Niet-gesplitste kredieten : 366 200 000 frank;
 - Ordonnanceringskredieten : 288 100 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Les crédits provisoires alloués par la présente loi ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital nouvelles non autorisées antérieurement par le législateur.

Art. 2. De bij deze wet verleende voorlopige kredieten mogen niet aangewend worden tot nieuwe lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de Wetgevende Macht.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Des autorisations nouvelles d'engagement se rapportant à l'article 60.01.A — Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale — du titre IV du tableau annexé au projet de loi contenant le budget des Affaires régionales bruxelloises de 1980, sont accordées pour les six premiers mois de 1980 à concurrence de :

- Secteur « Affaires économiques » : 431 800 000 francs;
- Secteur « Classes moyennes » : 52 200 000 francs;
- Secteur « Travaux publics » : 58 400 000 francs.

Art. 3. Met betrekking tot het artikel 60.01.A — Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie — van titel IV van de tabel gevoegd bij het wetsontwerp houdende de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor 1980, worden, voor de eerste zes maanden van 1980, nieuwe vastlegingsmachtigingen verleend tot beloop van :

- Sector « Economische Zaken » : 431 800 000 frank;
- Sector « Middenstand » : 52 200 000 frank;
- Sector « Openbare Werken » : 58 400 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Le secrétaire d'Etat à la Région bruxelloise peut autoriser la Société nationale du Logement à souscrire des engagements pendant les six premiers mois de 1980 à concurrence de 1 506 200 000 francs.

Art. 4. De staatssecretaris voor het Brusselse Gewest wordt ertoe gemachtigd de Nationale Maatschappij voor Huisvesting toe te laten verbintenissen aan te gaan, tijdens de eerste zes maanden van 1980, tot beloop van 1 506 200 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Le secrétaire d'Etat à la Région bruxelloise est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux organismes financiers, l'intérêt et l'amortissement dans un délai maximum de dix ans, des sommes qu'ils ont payées pour compte de l'Etat, à titre de primes ou de réduction d'intérêt, aux constructeurs et aux acheteurs de logement sociaux.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Le montant total des primes accordées est limité, pendant les six premiers mois de 1980, à 7 400 000 francs.

Art. 5. De staatssecretaris voor het Brusselse Gewest wordt ertoe gemachtigd, in naam van de Staat, de verbintenis aan te gaan, op de vervaldag en binnen een maximumtermijn van tien jaar, aan de financiële instellingen de interest en de delging te betalen van de bedragen die zij voor rekening van de Staat aan de bouwers en de kopers van volkswoningen betaald hebben als premies of als verminderingen van interest.

Elke verbintenis uit dien hoofde aan te gaan is onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Het totaal bedrag der toegestane premies is, tijdens de eerste zes maanden van 1980, beperkt tot 7 400 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. En dérogation des dispositions de l'article 19 de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le Trésor est autorisé à consentir des avances lorsque les comptes des fonds, qui font l'objet des articles 60.28.A et 60.30.A du titre IV, se trouveront en position débitrice.

Art. 6. In afwijking van de bepalingen van artikel 19 van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling der wetten op de Rijkscomptabiliteit, is de Schatkist gemachtigd voorschotten toe te kennen wanneer de rekeningen van de fondsen die het voorwerp uitmaken van de artikelen 60.28.A en 60.30.A van titel IV zich in debettoestand zullen bevinden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Le secrétaire d'Etat à la Région bruxelloise est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux communaux mentionnés dans l'article 2, §§ 1 et IV, de l'arrêté du Régent du 2 juillet 1949, modifié par des arrêtés ultérieurs.

Ces engagements pourront porter, pendant les six premiers mois de 1980, sur un volume de prêts ne dépassant pas 165 600 000 francs.

Art. 7. De staatssecretaris voor het Brusselse Gewest wordt ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing, binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van gemeentewerken die vermeld zijn in artikel 2, §§ 1 en IV, van het besluit van de Regent van 2 juli 1949, gewijzigd door latere koninklijke besluiten.

Die verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 165 600 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Le ministre de la Région bruxelloise est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux organismes de crédit agréés par le ministre des Finances, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de vingt ans, des prêts accordés aux entreprises industrielles, en application de la réglementation sur l'octroi des subsides dont question aux articles 33 et 34 de la loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution.

Ces engagements pourront porter, pendant les six premiers mois de 1980, sur un volume de prêts ne dépassant pas 21 200 000 francs.

Art. 8. De minister van het Brusselse Gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen, op de vervaldag, aan de door de minister van Financiën erkende kredietinstellingen, van de interest en de aflossing, binnen een termijn van ten hoogste twintig jaar, van leningen toegestaan aan de nijverheids-ondernemingen in toepassing van de toelageregeling waarvan sprake in de artikelen 33 en 34 van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging.

Deze verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 21 200 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. Le ministre de la Région bruxelloise est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter, pendant les six premiers mois de 1980, sur un volume de prêts ne dépassant pas 331 600 000 francs.

Art. 9. De minister van het Brussels Gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Die verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 331 600 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Le secrétaire d'Etat à la Région bruxelloise est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 20 000 000 de francs.

Art. 10. De staatssecretaris voor het Brussels Gewest wordt ertoe gemachtigd, namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Deze verbintenissen mogen, tijdens de eerste zes maanden van 1980, gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 20 000 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Tout engagement à prendre, en vertu des articles 7 à 10 de la présente loi, est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Avant le 10 de chaque mois, le contrôleur des engagements transmet à la Cour des comptes, avec les documents justificatifs, un relevé établi en trois exemplaires, mentionnant, d'une part, le montant des engagements visés au cours du mois écoulé et, d'autre part, le montant des engagements visés depuis le début de l'année.

Art. 11. Elke verbintenis aan te gaan krachtens artikelen 7 tot 10 van deze wet, wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Vóór de 10e van iedere maand, legt de controleur der vastleggingen aan het Rekenhof een in drievoud opgemaakte lijst met de verantwoordingsstukken voor die, eensdeels, het bedrag vermeldt van de vastleggingen, die tijdens de afgelopen maand gevisieerd werden, en anderdeels, het bedrag aangeeft van de vastleggingen die gevisieerd werden sinds het begin van het jaar.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. La présente loi entre en vigueur le 1er avril 1980.

Art. 12. Deze wet treedt in werking op 1 april 1980.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DES AFFAIRES REGIONALES WALLONNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE WAAELSE GEWESTELIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales wallonnes.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est à M. Paque pour donner lecture de son rapport oral.

M. Paque, rapporteur. — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, chers collègues, votre commission des Finances a examiné aujourd'hui le projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires sur le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1980.

Le ministre a déclaré que l'exécutif de la région wallonne est amené à solliciter du Parlement l'octroi de trois nouveaux douzièmes provisoires à valoir sur l'ensemble du budget et destinés à assurer la marche des services publics pendant les mois d'avril à juin prochains.

Il a également déclaré que, à l'article 2, les crédits provisoires alloués par la présente loi ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital nouvelles non autorisées antérieurement par le législateur.

Néanmoins, à l'intérieur du crédit de 1 547 900 000 francs libéré pour couvrir les dépenses courantes, tel que prévu à l'article 1er de la présente loi, des dépenses nouvelles d'un montant de 5 800 000 francs pour frais d'études et de 1 500 000 francs pour subventions sont autorisées pour couvrir les premiers frais en matière de politique énergétique. Ces dépenses seront imputées sur les articles 12.60 pour les frais d'études et 33.03 pour les subventions, inscrits dans une nouvelle section du budget régional dénommée « Section 42 - Politique énergétique ».

Les articles et l'ensemble du projet ont été adoptés par 16 voix pour et 2 voix contre. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article 1er. Des crédits provisoires, à valoir sur le budget des Affaires régionales wallonnes de l'année budgétaire 1980, sont ouverts au ministère de la Région wallonne :

a) Dépenses courantes :

— Crédits non dissociés : 1 547 900 000 francs;

— Crédits d'ordonnancement : 17 400 000 francs;

b) Dépenses de capital :

— Crédits non dissociés : 1 658 700 000 francs;

— Crédits d'ordonnancement : 827 300 000 francs.

Artikel 1. Voorlopige kredieten, welke in mindering komen van de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, zijn geopend ten behoeve van het ministerie van het Waalse Gewest :

a) Lopende uitgaven :

— Niet-gesplitste kredieten : 1 547 900 000 frank;

— Ordonnanceringskredieten : 17 400 000 frank;

b) Kapitaaluitgaven :

— Niet-gesplitste kredieten : 1 658 700 000 frank;

— Ordonnanceringskredieten : 827 300 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Les crédits provisoires alloués par la présente loi ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital nouvelles non autorisées antérieurement par le législateur.

Néanmoins, à l'intérieur du crédit de 1 547 900 000 francs libéré pour couvrir les dépenses courantes, tel que prévu à l'article 1er de la présente loi, des dépenses nouvelles d'un montant de 5 800 000 francs (frais d'études) et de 1 500 000 francs (subventions) sont autorisées pour couvrir les premiers frais en matière de politique énergétique. Ces dépenses seront imputées sur les articles 12.60 (études) et 33.03 (subventions) inscrits dans une nouvelle section du budget régional dénommée « Section 42 - Politique énergétique ».

Art. 2. De bij deze wet verleende voorlopige kredieten mogen niet aangewend worden tot nieuwe lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de wetgevende macht.

Binnen het krediet van 1 547 900 000 frank vrijgesteld tot dekking van de lopende uitgaven, zoals voorzien bij artikel 1 van deze wet, worden echter nieuwe uitgaven voor een bedrag van 5 800 000 frank (studiekosten) en van 1 500 000 frank (subsidies) toegelaten, tot dekking van de eerste onkosten inzake energiebeleid. Deze uitgaven worden aangerekend op artikels 12.60 (studiën) en 33.03 (subsidies), van een nieuwe afdeling van de gewestelijke begroting : « Afdeling 42 - Energiebeleid ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Des autorisations nouvelles d'engagement se rapportant à l'article 60.01.A — Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale — du titre IV du tableau annexé au projet de loi contenant le budget des Affaires régionales wallonnes pour 1980, sont accordées pour les six premiers mois de 1980 à concurrence de :

— Secteur « Affaires économiques » : 1 704 000 000 de francs;

— Secteur « Classes moyennes » : 412 200 000 francs.

Art. 3. Met betrekking tot het artikel 60.01.A — Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie — van titel IV van de tabel gevoegd bij het wetsontwerp houdende de begroting van de Waalse Gewestelijke Aangelegenheden voor 1980, worden, voor de eerste zes maanden van 1980, nieuwe vastleggingsmachtigingen verleend tot beloop van :

— Sector « Economische Zaken » : 1 704 000 000 frank;

— Sector « Middenstand » : 412 200 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Moyennant l'autorisation de l'exécutif de la région wallonne, le secrétaire d'Etat à la Région wallonne, pour les objets qui relèvent de sa compétence, peut disposer, en ce qui concerne l'article 60.01.A, des crédits prévus à toutes fins utiles, dans le cadre de la politique économique régionale du gouvernement, quelle que soit la nature des dépenses à prendre en charge.

Art. 4. Met toestemming van de executieve van het Waalse gewest, mag de staatssecretaris voor het Waalse Gewest, inzake artikel 60.01.A, voor de onder zijn bevoegdheid vallende materies beschikken over de kredieten, die zijn uitgetrokken tot al wat dienen kan in het raam van het gewestelijk economisch beleid van de regering, ongeacht de aard van de ten laste te nemen uitgaven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Le secrétaire d'Etat à la Région wallonne peut autoriser les organismes indiqués ci-après à souscrire des engagements pendant les six premiers mois de 1980, jusqu'au montant indiqué en regard de chaque organisme :

— La Société nationale du Logement : 5 591 200 000 francs;

— La Société nationale terrienne : 1 528 300 000 francs.

Art. 5. De staatssecretaris voor het Waalse Gewest wordt ertoe gemachtigd de hieronder vermelde instellingen toe te laten verbintenissen aan te gaan, tijdens de eerste zes maanden van 1980, tot het naast elke instelling aangegeven bedrag :

— De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting : 5 591 200 000 frank;

— De Nationale Landmaatschappij : 1 528 300 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Le secrétaire d'Etat à la Région wallonne est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux organismes financiers, l'intérêt et l'amortissement dans un délai maximum de dix ans, des sommes qu'ils ont payées pour compte de l'Etat, à titre de primes ou de réductions d'intérêt, aux constructeurs et aux acheteurs de logements sociaux.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Le montant total des primes accordées est limité pendant les six premiers mois de 1980 à 384 700 000 francs.

Art. 6. De staatssecretaris voor het Waalse Gewest wordt ertoe gemachtigd in naam van de Staat, de verbintenis aan te gaan op de vervaldag en binnen een maximumtermijn van tien jaar aan de financiële instellingen de interest en de delging te betalen van de bedragen die zij voor rekening van de Staat aan de bouwers en de kopers van volkswoningen betaald hebben als premies of als verminderingen van interest.

Elke verbintenis uit dien hoofde aan te gaan is onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Het totaal bedrag der toegestane premies is beperkt tijdens de eerste zes maanden van 1980 tot 384 700 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Le secrétaire d'Etat à la Région wallonne est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 809 400 000 francs.

Art. 7. De staatssecretaris voor het Waalse Gewest wordt ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing, binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Die verbintenissen mogen tijdens de eerste zes maanden van 1980 gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 809 400 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Le secrétaire d'Etat à la Région wallonne est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux relatifs à l'eau soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 761 500 000 francs.

Art. 8. De staatssecretaris voor het Waalse Gewest wordt ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken met betrekking tot water, die onder zijn hoog toezicht staan.

Die verbintenissen mogen tijdens de eerste zes maanden van 1980 gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 761 500 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. Le secrétaire d'Etat à la Région wallonne est autorisé à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique, en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 128 800 000 francs.

Art. 9. De staatssecretaris voor het Waalse Gewest wordt ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenissen aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor de uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Deze verbintenissen mogen tijdens de eerste zes maanden van 1980 gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag belopen dan 128 800 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Tout engagement à prendre, en vertu des articles 7 à 9 de la présente loi, est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Avant le 10 de chaque mois, le contrôleur des engagements transmet à la Cour des comptes, avec les documents justificatifs, un relevé établi en trois exemplaires, mentionnant d'une part, le montant des engagements visés au cours du mois écoulé et, d'autre part, le montant des engagements visés depuis le début de l'année.

Art. 10. Elke verbintenis aan te gaan krachtens artikelen 7 tot 9 van deze wet, wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Vóór de 10e van iedere maand, legt de controleur der vastleggingen aan het Rekenhof een in drievoud opgemaakte lijst met de verantwoordingsstukken voor die, eensdeels het bedrag vermeldt van de vastleggingen die tijdens de afgelopen maand gevisieerd werden en anderdeels, het bedrag aangeeft van de vastleggingen die gevisieerd werden sinds het begin van het jaar.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. La présente loi entre en vigueur le 1er avril 1980.

Art. 11. Deze wet treedt in werking op 1 april 1980.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE DUITSE TAALGEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DE LA COMMUNAUTE DE LANGUE ALLEMANDE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Duitse taalgemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Nous abordons l'examen du projet de loi ouvrant de nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget de la communauté de langue allemande de l'année budgétaire 1980.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1979-1980
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1979-1980

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woordt is aan de rapporteur die mondeling verslag uitbrengt.

De heer Vergeylen, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, geachte collega's, uw commissie voor de Financien heeft het ontwerp onderzocht waarbij nieuwe kredieten worden geopend welke in mindering komen van de begroting van de Duitse taalgemeenschap voor het begrotingsjaar 1980.

Op 31 maart 1980 zullen de reeds eerder geopende kredieten ten belope van drie twaalfden zijn opgebruikt, wat eveneens het geval is voor de Nederlandse Gemeenschap en de Franse gemeenschap.

Zoals u weet, stelt de regering de wederinschrijving voor van de kredieten voor de persoonsgebonden materies zoals deze tot einde 1979 waren opgenomen in de nationale begrotingen. In het huidige ontwerp gaat het om de kredieten der persoonsgebonden materies die in de begrotingen van Gewestelijke Aangelegenheden waren ingeschreven.

De regering zal dergelijk begrotingsontwerp voor iedere gemeenschap zonder verwijl indienen. Inmiddels is de regering genooddaakt om drie nieuwe voorlopige twaalfden te verzoeken die in de begroting van de Duitse taalgemeenschap zullen worden ingeschreven, ten einde de werking van de diensten te verzekeren gedurende maanden april tot juni 1980. Tijdens de bespreking waren er geen opmerkingen en is dit ontwerp aangenomen met zestien tegen een stem. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt :

Article 1er. Des crédits provisoires, à valoir sur le budget de l'année budgétaire 1980, sont ouverts, à savoir :

Pour le ministre de la Communauté néerlandaise et pour le ministre de la Communauté française :

- Dépenses courantes : 18 400 000 francs;
- Dépenses de capital :
- Crédits non dissociés : 6 000 000 de francs;
- Crédits d'ordonnancement : 300 000 francs.

Artikel 1. Voorlopige kredieten, welke in mindering komen van de begroting voor het begrotingsjaar 1980, zijn geopend ten behoeve van :

Voor de minister van de Nederlandse Gemeenschap en voor de minister van de Franse Gemeenschap :

- Lopende uitgaven : 18 400 000 frank;
- Kapitaaluitgaven :
- Niet-gesplitste kredieten : 6 000 000 frank;
- Ordonnanceringskredieten : 300 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Les crédits provisoires alloués par la présente loi ne peuvent être affectés à des dépenses courantes et à des dépenses de capital non autorisées antérieurement par le Législateur.

Art. 2. De bij deze wet verleende voorlopige kredieten mogen niet aangewend worden tot lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de Wetgevende Macht.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. A l'intervention du ministre de la Communauté néerlandaise et du ministre de la Communauté française le Fonds de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales est autorisé à prendre l'engagement de payer, à l'échéance, l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique en lieu et place des interventions prévues à l'article 6 de la loi du 6 juillet 1973 modifiant celle du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux.

Pendant les six premiers mois de 1980 ces engagements pourront porter sur un volume de prêts ne dépassant pas 24 100 000 francs.

Art. 3. Door bemiddeling van de minister van de Nederlandse Gemeenschap en van de minister van de Franse Gemeenschap wordt het Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen gemachtigd de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar, van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen bedoeld in artikel 6 van de wet van 6 juli 1973 tot wijziging van die van 23 december 1963 op de ziekenhuizen.

Tijdens de eerste zes maanden van 1980 mogen deze verbintenissen gaan tot een totaal aan leningen dat niet meer mag gelopen dan 24 100 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Le ministre de la Communauté néerlandaise et le ministre de la Communauté française sont autorisés à prendre, au nom de l'Etat, l'engagement de payer, à l'échéance, aux pouvoirs publics régionaux et locaux l'intérêt et l'amortissement, dans un délai maximum de trente ans, des prêts accordés par le Crédit communal de Belgique en lieu et place des subventions aux administrations publiques subordonnées en faveur de l'exécution des travaux soumis à son haut contrôle.

Ces engagements pourront porter pendant les six premiers mois de 1980 sur un volume de prêts ne dépassant pas 4 000 000 de francs.

Tout engagement à prendre de ce chef est soumis au visa du contrôleur des engagements et à la Cour des comptes.

Avant le 10 de chaque mois, le contrôleur des engagements transmet à la Cour des comptes, avec les documents justificatifs, un relevé établi en trois exemplaires, mentionnant, d'une part, le montant des engagements visés au cours du mois écoulé, et, d'autre part, le montant des engagements visés depuis le début de l'année.

Art. 4. De minister van de Nederlandse Gemeenschap en de minister van de Franse Gemeenschap worden ertoe gemachtigd namens de Staat, de verbintenis aan te gaan tot het betalen op de vervaldag aan de gewestelijke en lokale openbare besturen, van de interest en de aflossing binnen een termijn van ten hoogste dertig jaar van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van de toelagen aan de ondergeschikte openbare besturen voor uitvoering van werken die onder zijn hoog toezicht staan.

Deze verbintenissen mogen gedurende de eerste zes maanden van 1980 slaan op een leningentotaal van ten hoogste 4 000 000 frank.

Elke verbintenis uit dien hoofde aan te gaan, wordt onderworpen aan het visum van de controleur der vastleggingen en aan het Rekenhof.

Vóór de 10e van iedere maand, legt de controleur der vastleggingen aan het Rekenhof een in drievoud opgemaakte lijst met de verantwoordingsstukken voor die, eensdeels, het bedrag vermeldt van de vastleggingen die tijdens de afgelopen maand geviséerd werden, en anderdeels, het bedrag aangeeft van de vastleggingen die geviséerd werden sinds het begin van het jaar.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur le 1er avril 1980.

Art. 5. Deze wet treedt in werking op 1 april 1980.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DES AFFAIRES REGIONALES BRUXELLOISES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Vote

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE BRUSSELSE GEWESTELIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi relatif aux nouveaux crédits provisoires à valoir sur le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet waarbij nieuwe voorlopige kredieten worden geopend, welke in mindering komen van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

167 membres sont présents.

167 leden zijn aanwezig.

117 votent oui.

117 stemmen ja.

21 votent non.

21 stemmen neen.

29 s'abstiennent.

29 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, Dussart, Egelsemeers, Féaux, Féir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Noël de Burlin, Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bril, Capoen, Daems, de Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Coen, De Bondt, De Kerpel, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Humblet, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Lindemans, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Mme Staels-Dompas, MM. Toussaint (Michel) et Wathelet.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, notre groupe s'est abstenu pour des raisons évidentes : le gouvernement Martens II existe depuis dix semaines, il aurait pu et aurait dû depuis longtemps introduire son projet de budget. (*Exclamations sur les bancs de la majorité.*)

Mevr. Staels-Dompas. — Mijnheer de Voorzitter, verwijzend naar mijn uiteenzetting heb ik me onthouden omdat wij weer eens gepaaid worden met beloften over de sanering van de financies van de Brusselse agglomeratie.

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVISOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DE LA COMMUNAUTE FRANÇAISE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVI-
SOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DE LA COMMUNAUTE
NEERLANDAISE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVI-
SOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DES AFFAIRES REGIONALES
FLAMANDES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVI-
SOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DES AFFAIRES REGIONALES
WALLONNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

PROJET DE LOI OUVRANT DE NOUVEAUX CREDITS PROVI-
SOIRES A VALOIR SUR LE BUDGET DE LA COMMUNAUTE
DE LANGUE ALLEMANDE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Vote

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE
KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING
KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE FRANSE GEMEEN-
SCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE
KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING
KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE NEDERLANDSE
GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE
KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING
KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEWESTE-
LIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR
1980

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE
KREDIETEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING
KOMEN VAN DE BEGROTING VAN DE WAAELSE GEWESTE-
LIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR
1980

ONTWERP VAN WET WAARBIJ NIEUWE VOORLOPIGE KREDIE-
TEN WORDEN GEOPEND, WELKE IN MINDERING KOMEN
VAN DE BEGROTING VAN DE DUITSE TAALGEMEENSCHAP
VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul
vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze
ontwerpen van wet. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

169 membres sont présents.

169 leden zijn aanwezig.

124 votent oui.

124 stemmen ja.

21 votent non.

21 stemmen neen.

24 s'abstiennent.

24 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Ze zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot,
Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels,
Chabert, Claey, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux,
Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De
Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, De Kerpel,
Deleeck, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Devean, MM. De
Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme,
Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac,
Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gij, s,
Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme,
Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint,
Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand,
Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lindemans, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys,
MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-
Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque,

Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain,
Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie,
MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-
Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-
De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwen-
huijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van
Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Ver-
geylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et
Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bril, Capoen, Daems, de
Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens,
MM. Jorissen, Kenens, Maes, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst,
Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Coen, Delpérée, Demuyter,
Descamps, Désir, de Wasseige, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume
(Emile), Henrion, Humblet, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Mmes Mathieu-
Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Toussaint
(Michel) et Wathélet.

M. le Président. — Je présume que les membres qui se sont abstenus
l'ont fait pour les motifs invoqués précédemment. (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI SPECIALE DES REGIONS ET DES COMMUNAUTES

Reprise de la discussion et du vote des articles

ONTWERP VAN BIJZONDERE GEWEST- EN GEMEENSCHAPSWET

Hervatting van de beraadslaging en van de stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous reprenons l'examen des articles du projet
de loi spéciale des Régions et des Communautés.

Wij hervatten de behandeling van de artikelen van het ontwerp van
bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet.

Nous étions arrivés à l'article 38 qui est ainsi rédigé :

Art. 38. Les biens meubles et immeubles de l'Etat, tant du domaine
public que du domaine privé, indispensables à l'exercice des compétences
de la région, lui sont transférés sans indemnité.

Les conditions et les modalités de ce transfert sont fixés par arrêté
royal délibéré en Conseil des ministres.

Art. 38. De roerende en onroerende goederen van de Staat, zowel
van het openbaar als van het privaats domein, die onmisbaar zijn voor
het uitoefenen van de bevoegdheden van het Gewest, worden zonder
schadeloosstelling overgedragen.

De voorwaarden en de nadere regelen van die overdracht worden
bepaald bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

A cet article, MM. Bonmariage, Lagasse et Moureaux présentent
l'amendement que voici :

Au premier alinéa de cet article, remplacer les mots « indispensables
à » par les mots « en relation avec ».

In het eerste lid van dit artikel de woorden « onmisbaar zijn voor »
te vervangen door de woorden « verband houden met ».

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, mes chers collègues, nous
revenons, à l'article 38, à un problème délicat qui a déjà été abordé
sous un autre angle à l'occasion de la discussion de l'amendement que
nous avons déposé et relatif aux forêts, lors de l'examen des compé-
tences régionales.

L'article 38 concerne le transfert des biens meubles et immeubles de
l'Etat, tant du domaine public que du domaine privé, indispensables
à l'exercice des compétences de la région. Selon le texte de l'article, ce
transfert a lieu sans indemnité. Le deuxième alinéa dispose : « Les
conditions et les modalités de ce transfert sont fixés par arrêté royal
délibéré en Conseil des ministres. »

Je dis bien « les conditions et les modalités ».

La controverse née en commission et toujours pendante entre diffé-
rentes parties du Sénat qui recourent d'ailleurs les diverses formations
politiques et ne séparent pas de manière « mathématique » l'opposition

et la majorité — des avis divergents sont émis au sein de la majorité aussi — concerne d'abord l'interprétation du mot « indispensables » à l'alinéa premier.

Au départ, comme je l'ai déjà expliqué, la plupart d'entre nous pensaient que l'ensemble des propriétés de l'Etat central, qui ont une relation directe avec les compétences transférées, entreraient dans le patrimoine régional pour permettre aux régions d'exercer non seulement le pouvoir normatif — ce qui est un des aspects de l'article 29 — mais aussi le pouvoir exécutif qui, d'après plusieurs commissaires, inclut la gestion des biens.

Nous pensions et nous pensons toujours que pour exercer correctement cette gestion, il faut disposer de la propriété.

A la suite des discussions en commission, le gouvernement a déposé une note — je vous renvoie, à cet égard, aux pages 218 et 219 du rapport de la commission — dans laquelle, avec prudence, il déclarait simplement que le transfert de propriété n'était pas automatique, que la condition qu'il s'agisse de biens de l'Etat « indispensables à l'exercice des compétences » devait être remplie pour que le transfert à la région ait lieu.

Malheureusement, à la suite de la question d'un commissaire, le gouvernement est allé plus loin et a déclaré que, notamment en ce qui concerne les forêts, le caractère indispensable des biens ne paraissait pas évident et que, dès lors, l'article 38 n'impliquait pas, malgré le transfert à la région de la compétence en matière de forêts, par l'article 29, II, le transfert de la propriété de celles-ci.

Bien entendu, à l'article 38 nous ne parlons pas que des forêts. La controverse porte sur l'ensemble des compétences.

Qu'il me suffise de citer, par exemple, au V, 1er, de l'article 29, celle qui vise une matière d'actualité : les conditions d'exploitation des richesses naturelles ainsi que les concessions y relatives.

Suivant l'interprétation restrictive ou extensive que l'on donne au terme « indispensables », la Wallonie disposera ou non des richesses nécessaires pour mettre en œuvre sa politique économique d'avenir. Ce n'est que trop évident.

Pour couper court à cette controverse et pour éviter qu'elle ne se perpétue et ne crée des difficultés à la Wallonie, notamment dans l'application de la loi, nous proposons de remplacer le terme « indispensables » par les mots « en relation avec ».

Je précise immédiatement, pour être clair, que le rejet de cet amendement en commission n'a pas lieu dans l'esprit de donner tort à notre interprétation, bien au contraire; certains commissaires ont estimé que le mot « indispensables » se conciliait avec le transfert de propriété des forêts, par exemple à la Wallonie. Je le dis, pour éviter, dans l'utilisation ultérieure des travaux préparatoires, une interprétation erronée du rejet de notre amendement en commission. Le redéposer en séance publique était utile pour situer correctement la portée de la controverse et les conséquences qu'elle peut avoir pour l'avenir des régions.

Je terminerai en disant ceci.

Nous ne pouvons évidemment pas nous rallier à l'opinion du gouvernement qui prétend puiser dans l'alinéa 2 la compétence pour le conseil des ministres de statuer sur le caractère indispensable ou non des biens à transférer ou non aux régions.

A la lecture attentive de l'alinéa 2 de l'article 38 : « Les conditions et les modalités de ce transfert sont fixées par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres », on se convainc aisément qu'il n'est dit nulle part, même de manière indirecte, que le point de juger du caractère indispensable du transfert serait attribué au pouvoir national. Le rapport n'est peut-être pas suffisamment clair à cet égard, mais c'est par la loi votée à majorité spéciale, en son article article 38, que les biens sont automatiquement transférés sans indemnité, dans la mesure où ils sont indispensables à l'exercice de la compétence. C'est la loi qui transfère et non pas le Conseil des ministres. Le Conseil des ministres aura à fixer par arrêté royal les conditions et les modalités du transfert, lorsqu'on aura constaté qu'en vertu de la loi ce transfert est indispensable pour que l'exercice de la compétence puisse être complet.

Telles sont les précisions que nous voulions apporter, en souhaitant toutefois que pour éviter toute discussion ultérieure, le Sénat se rallie à notre amendement. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est à M. Goossens, rapporteur.

M. Goossens, rapporteur. — Monsieur le Président, Messieurs les membres du gouvernement, mes chers collègues, comme l'a rappelé M. Moureaux, l'article 38 a été discuté en commission et, si le rapport ne fournit pas toutes les précisions désirables, c'est que celles-ci n'ont pas été données, lors de la discussion, aux commissaires.

Je suis personnellement intervenu en commission pour donner ce que je crois être l'interprétation correcte de l'article 38 et je voudrais la rappeler ici. Il s'agit de l'appréciation du caractère indispensable ou non des biens à l'exercice des compétences régionales, élément qui doit décider de leur transfert.

A mon sens, l'alinéa 2 de l'article 38 ne règle pas la question parce qu'il vient, si je puis dire, en aval du principe. Ce principe doit être apprécié en fonction de l'alinéa premier qui l'énonce et qui est la reproduction du point 29 de l'accord de gouvernement.

L'alinéa 2 — qui ne figure pas dans cet accord — est déjà une modalité d'exécution qui fixe les conditions et les modalités selon lesquelles s'effectuera le transfert, mais il ne décide pas du transfert lui-même.

Je ne pense pas que l'arrêté royal visé à l'alinéa 2 puisse en quelque manière affecter le transfert dans son existence; il ne peut concerner que les conditions dont sera éventuellement assortie sa réalisation. Je sais que telle n'est pas l'interprétation du gouvernement, mais j'expose ici mon point de vue personnel.

Sur quelles bases faut-il se placer pour l'appréciation du caractère indispensable dont il vient d'être question? Il importe, à mon avis, de faire une distinction entre les biens du domaine public et les biens du domaine privé. Les biens du domaine public doivent être pour ainsi dire automatiquement transférés aux régions avec les compétences auxquelles ils se rapportent parce que, précisément, étant du domaine public, ils sont par définition indispensables à l'exercice des compétences et doivent donc suivre le transfert de celles-ci.

En effet, le caractère spécifique des biens du domaine public (par opposition à ceux du domaine privé) est d'être affecté à l'usage d'un service public, au bon fonctionnement duquel ils sont nécessaires.

Il s'ensuit que si l'on transfère une compétence de l'Etat à une région, les biens du domaine public de l'Etat sont, par définition même, transférés avec les services publics auxquels ils sont affectés et qui sont liés à cette compétence.

Pour les biens du domaine privé, la question est un peu plus délicate et je ne pense pas que le transfert soit automatique. Il faudra, dans chaque cas, apprécier le degré de liaison des biens domaniaux avec les compétences transférées. Mais, pour répondre à la volonté du législateur, l'appréciation doit s'effectuer en fonction de la nature des choses; c'est un jugement de réalité dont la formulation ne peut être réservée unilatéralement à l'autorité nationale. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Bonmariage et consorts à l'article 38.

— Il est procédé au vote nominal.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

162 membres sont présents.

162 leden zijn aanwezig.

141 votent non.

141 stemmen neen.

19 votent oui.

19 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieu, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooremans, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, De Smeyter, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Egelmeeers, Féaux, Férier, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt,

MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaebale, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuijze, Van Ooteghem, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bertrand, Bonmariage, Cerf, Coen, Delpérée, Désir, de Wasseige, Dussart, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Henrion, Humblet, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Moureaux, Neuray, Renard et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 38 du projet de loi.

Wij gaan nu over tot de stemming over artikel 38 van het ontwerp van wet.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

164 membres sont présents.

164 leden zijn afwezig.

116 votent oui.

116 stemmen ja.

45 votent non.

45 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 38 est adopté.

Derhalve is artikel 38 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Devee, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijss, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, M. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaebale, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuijze, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 39 luidt :

Art. 39. L'exécutif régional peut poursuivre des expropriations pour cause d'utilité publique dans les cas et selon les modalités fixés par l'ordonnance, dans le respect des procédures judiciaires fixées par la

loi et dans le respect du principe de la juste et préalable indemnité visé à l'article 11 de la Constitution.

Les contrats de cession amiable, les quittances et autres actes relatifs à l'acquisition des immeubles pourront être passés sans frais à l'intervention du membre de l'exécutif délégué à cette fin.

Art. 39. De gewestexecutieve kan overgaan tot onteigeningen ten algemene nutte in de gevallen en volgens de modaliteiten bepaald bij ordonnantie, met inachtneming van de bij de wet vastgestelde gerechtelijke procedures en van het principe van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling, bepaald bij artikel 11 van de Grondwet.

De overeenkomsten inzake afstand in der minne, de kwijtingen en andere handelingen in verband met het verkrijgen van onroerende goederen, kunnen zonder kosten worden gesloten door toedoen van het lid van de executieve dat daartoe delegatie kreeg.

Het woord is aan de heer Storme.

De heer Storme. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik word stilaan een roepende in de woestijn want het is reeds de elfde maal dat ik op de tribune kom om op grondwettige bezwaren te wijzen.

Artikel 39 handelt — en *mutatis mutandis* geldt dat eveneens voor artikel 58 — over de onteigeningsbevoegdheid in hoofde van de gewestexecutieve.

Ik moge u herinneren aan artikel 11 van de Grondwet waarin staat dat niemand van zijn eigendom kan worden ontzet dan in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald.

In artikel 39 is evenwel vermeld dat de gewestexecutieve kan overgaan tot onteigeningen ten algemene nutte in de gevallen en volgens de modaliteiten bepaald bij ordonnantie. Ditmaal is het niet « krachtens de wet » maar « bij de wet », Mijnheer de Eerste Minister. Met andere woorden, men zou in dit artikel 39 wel kunnen zeggen dat de gewestexecutieve tot onteigeningen kan overgaan ten algemene nutte in de hierna volgende gevallen — de opsomming zou dan volgen — en mits naleving van de hierna volgende modaliteiten.

De tekst van artikel 39, zoals hij thans is opgesteld, is duidelijk in strijd met artikel 11 van de Grondwet.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan zeer kort zijn.

Ik ben het er vanzelfsprekend mee eens dat de gewestelijke organen, inzonderheid de executieven, met het oog op het nastreven van de doelinden die worden bepaald binnen de bevoegdheidsuitoefening die hen door artikel 29 en andere worden toegekend, ook ten openbare nutte tot onteigeningen moeten kunnen overgaan.

Maar net als de heer Storme, men ik dat de tekst van artikel 39 niet in overeenstemming is met artikel 11 van de Grondwet.

Het spiegelgevecht dit zich daarnet tussen de Eerste minister en mijzelf bij de verdediging door de heer Eerste minister van artikel 37 heeft ontwikkeld, komt mij buitengewoon goed van pas. Want, in artikel 3 van de Grondwet ging het over « krachtens de wet ». In artikel 11 van de Grondwet, waarmee artikel 39 van dit ontwerp in strijd is, is er sprake van regelingen « bij de wet ».

Ik zou de verklaring van de Eerste minister willen gebruiken om hem erop te wijzen dat, indien datgene wat hij verklaarde bij artikel 37 juist was, hij door zijn eigen argumentatie wordt gevat bij de tekst van het artikel 39. Het is onmogelijk bij ordonnantie de gevallen aan te duiden en de modaliteiten te bepalen waarbij de gewestexecutieve tot onteigeningen ten algemene nutte kan overgaan.

Ik zou aan de geachte Eerste minister en de regering willen vragen alsnog deze tekst te wijzigen. De suggestie van collega Storme lijkt mij hier uitermate geschikt. Het komt mij nuttig voor te overwegen, of het bij een dergelijke redactiewijziging niet aangewezen is, dit artikel naar wetsontwerp 260 over te hevelen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, ondanks de bezwaren die werden uitgebracht, respecteert de tekst van artikel 39 de Grondwet, omdat wordt gezegd dat de gewestexecutieve — en dat geldt ook voor de gemeenschapsexecutieve — slechts tot onteigeningen ten algemene nutte kan overgaan in de gevallen en volgens de modaliteiten bij ordonnantie bepaald.

Het zijn dus de gevallen en de modaliteiten bepaald bij ordonnantie, maar mits de uitdrukkelijke voorwaarde dat de bij de wet vastgestelde

gerechtelijke procedures en het principe van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling, bepaald bij artikel 11 van de Grondwet, worden in acht genomen.

Ik herinner mij dat wij in de bijzondere Kamercommissie, bijna twee jaar geleden, een zeer langdurig debat hebben gehad over dit onderwerp. Toen reeds was daarover een advies van de Raad van State uitgebracht. Zoals nu was de conclusie dat, wanneer men zegt dat moeten worden in acht genomen de gerechtelijke procedures die door de wet zijn vastgesteld en het principe van de billijke en voorafgaande vergoeding, wel bij ordonnantie de gevallen van onteigeningen ten algemenen nutte en ook de modaliteiten kunnen worden vastgesteld. Het is dat wat door de ordonnantie wordt geregeld en niets meer.

Onder die voorwaarden vraag ik dat het artikel zou worden aangenomen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Cooreman, verslaggever.

De heer Cooreman, verslaggever. — Mijnheer de Voorzitter, ik zou even de aandacht erop willen vestigen dat de tekst van dit artikel, behoudens dat in de commissie is gewijzigd, van « gewest » tot « gewest-executieve », de letterlijke tekst is die destijds als artikel 32 van het ontwerp nr. 461 in de commissie van de Kamer is goedgekeurd.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 39.

Wij gaan over tot de stemming over artikel 39.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

169 membres sont présents.

169 leden zijn aanwezig.

119 votent oui.

119 stemmen ja.

47 votent non.

47 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 39 est adopté.

Derhalve is artikel 39 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, Dussart, Egelsemeers, Féaux, Féris, Flaghothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kever, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Pannaele-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, Maes, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 40 luidt :

Art. 40. Dans les matières qui relèvent de la compétence de la région, l'exécutif de celle-ci est associé aux négociations des accords internationaux, l'Etat restant le seul interlocuteur sur le plan international dans le respect de l'article 68 de la Constitution.

Art. 40. In de aangelegenheden waarvoor het gewest bevoegd is, wordt zijn executieve betrokken bij de onderhandelingen over de internationale akkoorden, doch blijft de Staat de enige gesprekspartner op het internationale vlak, met inachtneming van artikel 68 van de Grondwet.

Het woord is aan de heer Storme.

De heer Storme. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de tekst van artikel 40 maakt uitdrukkelijk gewag van artikel 68 van de Grondwet. Ik zal dat artikel niet voorlezen, maar in artikel 68 van de Grondwet is er sprake van de prerogatieven van de Koning en de prerogatieven van de soevereine wetgevende macht. Ik durf staande houden dat indien we artikel 40 zouden goedkeuren en later toepassen, de uitvoering van dit artikel in wezen — anders is deze tekst totaal zinloos — zal indruisen tegen de soevereine machten die op dat stuk aan het hoofd van deze Staat en aan de wetgever zijn toegekend krachtens artikel 68 van de Grondwet.

Dit zal zeker het geval zijn wanneer in toepassing van artikel 45 de gewestexecutieven mogelijks buiten de nationale regering zullen getreden zijn.

Bovendien staan wij hier voor een optie die ingaat tegen de algemene beginselen die ons sinds enkele jaren bij deze communautaire besprekingen hebben geleid, namelijk dat er bepaalde materies zijn die onttrokken worden aan het communautaire of het regionale dossier, onder andere de buitenlandse zaken en alles wat ermee verbandt houdt.

De Verenigde Staten van Amerika hebben bij uitstek model gestaan voor Staten met federale regimes.

In een boek dat daarover enkele jaren geleden werd gepubliceerd door de heer K.C. Wheare onder de titel *Federal Government* wordt de gehele rechtspraak van het Opperste Gerechtshof in de Verenigde Staten in herinnering gebracht.

Herhaaldelijk wordt in de rechtspraak van de *Supreme Court* gezegd dat het niet de *States*, de onderscheiden deelstaten, toekomt enig impact te hebben op de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten. Want, zegt het Hof : *If this were not so, the will of a small part of United States may control or defeat the will of the whole*. Indien dit niet zo zou zijn, dan zou de wil van een klein deel van de Verenigde Staten de controle kunnen uitoefenen op de wil van het geheel of minstens deze wil van het geheel aan banden kunnen leggen.

Ik meen niet dat het mooier kan worden uitgedrukt dan in deze uitspraken van de *Supreme Court* van de Verenigde Staten.

Dit gaat dus in tegen een fundamentele tendens die wij altijd hebben gehuldigd. Het gaat ook in tegen de idee — ik kom terug op wat ik in de inleidende bespreking heb gezegd en op wat ik helaas bij afwezigheid verleden zaterdag niet kon in herinnering brengen bij de bepalingen van artikel 29, paragrafen 2 tot 6 — dat wij hier ook staan voor een inmenging van de gewesten op het vlak van de nationale materies, waar de gewesten — ik herhaal het tot vervelens toe — zich dienen te beperken tot het regionale domein.

Met dit artikel 40 kan onze buitenlandse politiek zeer zwaar worden gehypothekerd en kunnen heel wat verdragen worden geblokkeerd.

Het moet mij toch van het hart dat er een merkwaardige ontwikkeling gaande is op het vlak van de Europese Economische Gemeenschap. Krachtens een vrij ophefmakend arrest dat het Hof van Justitie in 1978 heeft geveld, en waartegen trouwens in Frankrijk de twee oud-ministers Debré en Foyer zich hebben verzet — zij hebben zelfs een wetsvoorstel ingediend om deze rechtspraak te ontkrachten — zijn de nationale bevoegdheden op het vlak van het sluiten van verdragen voor een stukje mede overgedragen aan de Europese Gemeenschap.

Telkens wanneer nationale Lid-Staten een verdrag zouden sluiten dat van ver of van nabij een materie raakt van de Europese Gemeenschappen, dan moet de EEG, of de EGKS of Euratom, daarbij betrokken worden. Met andere woorden, er ontstaat een ontwikkeling die onze internationale politiek gaat europeaniseren. Wij gaan dit daarentegen regionaliseren ! Ook daarom meen ik dat dit artikel niet kan worden aanvaard.

De Voorzitter. — Op artikel 40 stelt de heer De Bondt volgend amendement voor :

A la deuxième ligne de cet article, remplacer les mots « aux négociations » par les mots « à la préparation des négociations ».

Op de tweede regel van dit artikel, tussen de woorden « bij » en « de » in te voegen de woorden « de voorbereiding tot ».

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Minheer de Voorzitter, ik heb instrumenteel een amendement ingediend om gemakkelijker duidelijk te maken wat ik bedoel. Ik neem immers aan dat men na verloop van tijd te vermoeid geraakt om direct te begrijpen wat bij een mondelinge mededeling precies wordt bedoeld.

De formulering van artikel 40 komt mij vrij eigenaardig voor. Het lijkt nogal op de formulering van een politiek akkoord. Het is geen formulering voor een wettekst. De formulering van dit artikel lijkt precies op die van het politiek akkoord van 2 april 1979. Liever zag ik een juridisch meer aangepaste formulering, doch wij zullen het daar maar bij houden.

In het verslag, op bladzijde 221, heeft de Eerste minister, naar mijn gevoel, zeer duidelijk geantwoord op de vraag wat er bedoeld wordt met « betrokken bij ».

Jammer genoeg beschik ik nog niet over het *Beknopt Verslag* van de vergadering van vrijdag jongstleden. Tijdens die vergadering heeft de Eerste minister immers op een zijdelingse manier reeds een toelichting gegeven bij artikel 40, toen er gesproken werd over bepaalde bevoegdheden, waaraan de gewestexecutieven en de gewesten zouden participeren en die betrekking hebben op de internationale aangelegenheden. De Eerste minister resumeerde toen in enkele woorden zijn verklaring op bladzijde 221 van het verslag, namelijk dat de uitdrukking « betrokken bij de onderhandelingen » slechts kan worden verstaan als « betrokken bij de voorbereiding van de onderhandelingen ».

Ik acht het belangrijk geen twijfel te laten bestaan over zo'n belangrijke materie, die bij politieke onderhandelingen, welke geleid hebben tot het tot stand komen van opeenvolgende regeringen, herhaaldelijk tot langdurige en moeilijke besprekingen aanleiding is geweest. Daarom is het belangrijk de betekenis die de Eerste minister namens de regering aan deze uitdrukking heeft gegeven, en waarbij ik mij kan aansluiten, in de tekst van de wet zelf op te nemen.

U weet, collega's, dat na enige tijd van toepassing, alleen nog de tekst van de wet zelf overblijft. Een institutionele wet heeft een soort *self-executing effect*. Wij moeten ons er goed bewust van zijn dat al de artikelen van het voorliggende wetsontwerp 261 na de goedkeuring bijna even krachtig zullen worden als de artikelen van de Grondwet. Daarom moeten wij een uiterste inspanning doen tot nauwkeurigheid en vermijden dat er enige dubbelzinnigheid of mogelijkheid tot interpretatie zou bestaan. Er mag ten aanzien daarvan geen twijfel blijven bestaan. In het Parlement zelf zouden wij daar niet zozeer door gehinderd worden. Vermits het hier echter gaat over de uitoefening van de prerogatieven, bepaald door het artikel 68 van de Grondwet, zouden wij door het goedkeuren van artikel 40 van dit ontwerp moeilijkheden genereren in de schoot van de regering, wat toch niet onze bedoeling kan zijn. Wij moeten een wet maken die in de regering intern zo weinig mogelijk aanleiding geeft tot misverstanden.

Mijnheer de Eerste Minister, daarom vraag ik dat u namens de regering deze woorden in dit artikel zou willen inlassen. Ik neem echter mijn voorzorgen: indien u dit onmogelijk acht, zal ik mijn amendement intrekken.

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, mes chers collègues, l'amendement de notre collègue M. De Bondt me permet de revenir à la thèse que nous avons défendue en commission sur la signification à donner à la rédaction de l'article 40 en vertu duquel l'exécutif des régions est associé aux négociations des accords internationaux dans les matières qui relèvent de la compétence de la région.

Je dirai à notre collègue, M. Storme, que cette fois il fait erreur en ce qui concerne le caractère d'inconstitutionnalité de cet article du projet du gouvernement.

Il n'a peut-être pas songé que, de toute façon, dans la phase dans laquelle nous nous trouvons, les exécutifs sont dans le gouvernement national. Dès lors, les exécutifs régionaux sont composés de ministres du gouvernement national.

Par conséquent, même à s'en tenir à sa thèse formaliste, il faut se reporter à l'article 64 de la Constitution.

Pour ma part, sans que cela porte d'ailleurs préjudice à une interprétation qui voudrait que les exécutifs, situés en dehors du gouvernement national, puissent être associés aux négociations dans la phase ultérieure de la régionalisation, je dirai que, dans la phase actuelle, à défaut du texte de l'article 40, on aurait pu soutenir que le ministre régional, seul, pouvait négocier et contresigner les traités avec le Roi.

Cette thèse aurait pu être soutenue, puisque le Roi fait les traités dans ce cas sous la contresignature du ministre qui est le ministre régional compétent en vertu du transfert de compétences.

Il me paraît donc que notre collègue fait ici une erreur et que l'article 40 veut, au contraire, assurer l'unicité des négociations au nom de l'Etat belge, dans son ensemble, pour des matières transférées aux régions.

C'est ce qui m'amène à ma deuxième observation et qui a fait l'objet de notre controverse au sein de la commission. Nous estimons qu'il ne faut pas confondre dans l'article 40 la notion d'Etat, seul interlocuteur — car il est le seul partenaire avec l'Etat étranger qui signe le traité — avec la notion de négociateur. Celui-ci peut être un plénipotentiaire ou quelqu'un qui a reçu pouvoir de l'exécutif pour négocier un traité qui, ultérieurement, est signé au nom du royaume de Belgique, suivant les usages.

Notre conviction — et c'est pourquoi nous voterons certainement le rejet de l'amendement de M. De Bondt, qui va tout à fait à l'encontre des intentions de l'accord politique — est que les ministres régionaux peuvent, au besoin, être associés à la négociation elle-même.

Cela signifie, puisqu'on a maintenu l'unicité de partenaires, non pas qu'ils vont signer au nom d'une seule région, mais bien que l'Etat belge, en fin de négociations, va apparaître dans le traité comme le seul cosignataire. Mais rien n'empêche, à mon avis, qu'un ministre régional, éventuellement seul ou assisté d'autres ministres nationaux, comme par exemple le ministre des Affaires étrangères, conduise la négociation préparatoire à la signature du traité.

M. Daulne. — C'est ce qui se passe avec les *Länder* allemands, où la Rhénanie-Westphalie et la Hesse ont négocié avec le gouvernement belge en ce qui concerne le parc naturel Hautes Fagnes-Eifel. Mais Bonn doit donner son accord.

M. Moureaux. — Je partage tout à fait votre avis, mon cher collègue. C'est bien la thèse que nous défendons: négociation par les régions, en tout cas par les régions présentes à la négociation, signature au nom de l'Etat belge.

Nous pensons que cette thèse est conforme au texte approuvé par la commission. Sa lecture, il suffit de la faire attentivement, est claire à cet égard. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren, het is jammer dat artikel 40 wordt besproken op een ogenblik dat de Senaat begripelijkwijze reeds getekend is door de inspanningen die hij heeft gedaan.

Ik heb een amendement tot schrapping van dit artikel ingediend en neem hier het woord om het standpunt te verdedigen van de partij die ik vertegenwoordig, standpunt dat gedeeltelijk parallel loopt met de uiteenzettingen van mijn voorganger in het debat.

Artikel 68 is één van de belangrijkste artikelen van de Grondwet. Dit artikel is van uitermate grote betekenis voor de werking van de regering, zowel in haar dagelijkse als in haar belangrijkste taken.

Men kan zich moeilijk een Staat voorstellen waarin de eenheid van het buitenlands beleid teloor zou gaan, hetzij ten gronde, hetzij in zijn methodiek. Dat is vermoedelijk de reden waarom men artikel 68 van de Grondwet sedert 1830 ongewijzigd heeft gelaten. Indien ik over meer tijd beschikte, zou ik samen met u nagaan, want dat zou de moeite waard zijn, hoe dit artikel in 1830 tot stand is gekomen en hoe het beoordeeld werd.

De Grondwet is, politiek gezien, een delicaat evenwicht tussen de wetgevende en de uitvoerende macht. Naargelang van de omstandigheden, is de balans nu eens in de ene dan weer in de andere richting overgeslagen.

In artikel 40 van dit ontwerp is het wel degelijk de uitvoerende macht die het overwicht heeft ten opzichte van de wetgevende macht. Indien sommige van onze collega's dit in de laatste weken en maanden niet waren vergeten, dan hadden ze zich een aantal ontgoochelingen over uitermate actuele kwesties van internationale en militaire aard kunnen besparen.

Tot nog toe heeft men slechts eenmaal — maar op een andere manier — een wijziging gebracht aan deze materie, namelijk in paragraaf 2 van artikel 59bis van de Grondwet waarbij cultuurraden werden opgericht. Ik zou willen dat men het op dit ogenblik daarbij laat.

Iedereen die aan de werkzaamheden van de Cultuurraad heeft deelgenomen in de voorbije jaren, weet hoe moeilijk het is om een praktische uitwerking te geven aan de grondwettelijke bevoegdheden die onbetwistbaar aan de cultuurraden werden gegeven.

Ik weet niet welke ervaringen men in de Franse Cultuurraad heeft opgedaan, maar u, Mevrouw de Minister, weet hoe moeilijk het op

het ogenblik is om in de desbetreffende commissie van de Vlaamse Cultuuraad van dit zeer belangrijke artikel een praktisch instrument van de internationale cultuurpolitiek te maken.

Gezien de onvolledigheid van de ervaring die men heeft opgedaan met het artikel dat aan de Cultuuraad deze bevoegdheid geeft, vind ik het onvoorzichtig, voortijdig en nutteloos om nu ook reeds aan de gewesten bevoegdheid op dat gebied te geven, bevoegdheid die, mijns inziens, bijna noodzakelijkerwijze tot een blokkering moet leiden van een aantal internationale onderhandelingen die thans bezig zijn en die het afsluiten van sommige noodzakelijke verdragen in hoge mate zou kunnen bemoeilijken.

Ik heb in het verslag gelezen wat u er zelf over gezegd hebt en vond hierin het bewijs dat u zich wel degelijk rekenschap geeft van de problemen die ik heb aangeraakt. Wanneer men echter het verslag in zijn geheel leest, ziet men duidelijk dat in die gewestraden krachten aanwezig zullen zijn die wel degelijk in een andere richting streven dan degene die u wenst.

Dat is de reden waarom wij de schrapping van dit artikel vragen, en wij zijn niet de enigen. Anderen worden bewogen door heel andere ideologische motieven dan wij, maar dat kan geen hinderpaal zijn om een beroep te doen op iedereen die zich rekenschap geeft van de betekenis van dit artikel om de schrapping ervan te vragen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, bij deze bespreking zijn twee documenten van bijzonder groot belang, enerzijds het politiek akkoord en anderzijds het zeer beknopte maar uiterst belangrijke advies van de Raad van State.

Het politiek akkoord bepaalt: binnen de perken van zijn bevoegdheid wordt het gewest door toedoen van zijn executieve betrokken bij de onderhandelingen over de internationale akkoorden, doch de Staat blijft de enige gesprekspartner op het internationale vlak.

De term « betrokken bij » komt ook op andere plaatsen voor.

De Raad van State heeft over die term trouwens ook zijn mening en zijn interpretatie gegeven.

Bij dit artikel zegt de Raad van State:

« Cette disposition est rédigée de manière inutilement chargée. Sous réserve de l'observation préalable n° VI faite en tête du présent avis, à propos de la notion d'association et, compte tenu de ce que le rôle du Roi, tel qu'il ressort de l'article 68 de la Constitution, ne laisse planer aucune équivoque sur sa qualité de « seul interlocuteur », le texte suivant est proposé: »

Et voici le texte que propose le Conseil d'Etat:

« Dans les matières qui relèvent de la compétence de la région, des représentants de l'exécutif de celle-ci participent à la négociation des accords internationaux. »

Le Conseil d'Etat a motivé ce texte assez lapidaire qui a étonné le gouvernement, comme suit:

« Compte tenu de ce que le rôle du Roi, tel qu'il ressort de l'article 68 de la Constitution, ne laisse planer aucune équivoque sur sa qualité de « seul interlocuteur. »

Ondanks dit zeer formele, zeer bondige maar zeer belangrijke advies van de Raad van State, heeft de regering toch de voorzorg genomen aan de redactie van artikel 40, dat nu wordt besproken, iets toe te voegen.

Als basis hebben wij de tekst genomen van de Raad van State: « In de aangelegenheden waarvoor het gewest bevoegd is, wordt zijn executieve betrokken bij de onderhandelingen over de internationale akkoorden. » Hier stopt de tekst van de Raad van State.

Wij hebben er voor alle veiligheid, en ondanks de argumentatie van de Raad van State, aan toegevoegd: « ..., doch blijft de Staat de enige gesprekspartner op het internationale vlak, met inachtneming van artikel 68 van de Grondwet. »

Wij hebben dus uitdrukkelijk in de tekst van artikel 40 gezegd dat de Staat op het internationale vlak de enige gesprekspartner moet blijven.

Hoe verloopt dat nu in de praktijk?

Op welke wijze worden de gewestexecutieven bij de voorbereiding van internationale verdragen op hun domein betrokken? Verschillende van deze verdragen worden voorbereid in het desbetreffend bevoegd ministercomité. Ik heb dat uitgelegd in de commissie.

De gewestexecutieven maken deel uit van de ministercomités die de onderhandelingen voorbereiden, niet alleen over internationale verdragen maar bijvoorbeeld ook voor een Europese ministerraad over het

leefmilieu of over een andere materie, waarvoor de gewesten ongetwijfeld ook bevoegdheden hebben. Het betrokken worden in de besluitvorming van de regering gebeurt dus langs het ministercomité of langs deelneming aan de besprekingen tot voorbereiding van internationale verdragen. Dit is des te gemakkelijker, omdat zij lid zijn van de nationale regering. Ik herhaal echter dat de leden van de gewestexecutieven op internationaal vlak niet kunnen optreden als onderhandelaars, vermits de regering na langdurige besprekingen het nodig heeft geoordeeld uitdrukkelijk te vermelden dat de Staat de enige gesprekspartner blijft op internationaal vlak. Ik meen dat over de tekst geen twijfel kan ontstaan, gelet ook op het zeer betekenisvol advies dat de Raad van State dienaangaande heeft uitgebracht.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Eerste Minister, wat u heeft geciteerd uit het advies van de Raad van State was mij niet onbekend, wat u wel kon vermoeden. De Raad van State heeft dit advies echter verstrekt, wetende dat het in de bedoeling lag van de regering het Parlement te vragen artikel 26bis in de Grondwet toe te voegen. Aldus zou de context waarin dit artikel moet worden gelezen, analoog, zoniëntide identiek zijn aan de context waarin de bemoeienissen van de Cultuuraad zich afspelen met betrekking tot de internationale culturele aanlegenheden.

Het is niet uitgesloten dat de Raad van State een ander advies zou hebben gegeven indien u niet van plan was geweest een artikel 26bis aan de Grondwet toe te voegen.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik veronderstel dat de Raad van State heeft geoordeeld dat, vermits artikel 68 van de Grondwet niet voor wijziging vatbaar is, er ook geen enkele directe onderhandelingsbevoegdheid kan worden verleend aan een ander orgaan dan aan de Staat. Aldus was de Raad van State van mening dat het niet nodig was te preciseren — wat de regering uit voorzichtigheid wel heeft gedaan — dat de Staat de enige gesprekspartner blijft op internationaal vlak.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Eerste Minister, u zal wel begrijpen dat ik moeite heb om te verstaan waarom u bezwaren hebt tegen de invoeging van die woorden.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik heb de indruk dat de Raad van State in zijn advies de zeer beknopte motivering heeft voorgesteld om geen enkele twijfel te doen ontstaan over het feit dat de Staat de enige gesprekspartner blijft. Dit is voor de Raad van State een evidentie, anders kan ik niet begrijpen waarom hij een zo korte tekst heeft opgenomen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Mijnheer De Bondt, handhaaft u uw amendement?

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, zoals ik daarstraks heb gezegd, trek ik mijn amendement in.

De Voorzitter. — Het amendement van de heer De Bondt is dus ingetrokken.

Bij dit artikel werd ook nog volgend amendement ingediend door de heren de Bruyne en Jorissen:

Supprimer cet article.

Dit artikel te doen vervallen.

Ik stel voor over artikel 40 te stemmen. De goedkeuring van dit artikel impliceert de verwerping van het amendement. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

162 membres sont présents.

162 leden zijn aanwezig.

119 votent oui.

119 stemmen ja.

47 votent non.

47 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'article 40 est adopté.

Derhalve is artikel 40 aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux,

Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmorte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveken, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuysen, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Nutkewitz, Payfa, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

M. De Kerpel, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Lindemans et Storme.

M. le Président. — L'article 41 est ainsi rédigé :

SECTION 5. — *De la publication et de l'entrée en vigueur des ordonnances et des arrêtés*

Art. 41. Le Roi sanctionne et promulgue les ordonnances.

§ 1er. La sanction et la promulgation des ordonnances du Conseil visé à l'article 3, 3°, de la présente loi se font de la manière suivante :

« BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

De Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap heeft aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

(Ordonnantie)

Kondigen deze ordonnantie af, bevelen dat ze in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt. »

§ 2. La sanction et la promulgation des ordonnances du Conseil de la région wallonne se font de la manière suivante :

« BAUDOUIN,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Le Conseil de la région wallonne a adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

(Ordonnance)

Promulguons la présente ordonnance, ordonnons qu'elle soit publiée au *Moniteur belge*. »

§ 3. Après leur promulgation, les ordonnances du Conseil de la région wallonne et du Conseil visé à l'article 3, 3°, de la présente loi sont publiées au *Moniteur belge* avec une traduction dans la langue employée pour les ordonnances de l'autre Conseil. Les ordonnances du Conseil de la région wallonne sont également publiées avec une traduction en langue allemande.

§ 4. Les ordonnances du Conseil de la région bruxelloise sont sanctionnées, promulguées et publiées en langue française et en langue néerlandaise.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1979-1980
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1979-1980

La sanction et la promulgation des ordonnances du Conseil de la région bruxelloise se font de la manière suivante :

« BAUDOUIN,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Le Conseil de la région bruxelloise a adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

(Ordonnance)

Promulguons la présente ordonnance, ordonnons qu'elle soit publiée au *Moniteur belge*. »

« BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

De Raad van het Brussels gewest heeft aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

(Ordonnantie)

Kondigen deze ordonnantie af, bevelen dat ze in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt. »

§ 5. Après leur promulgation, les ordonnances du Conseil de la région bruxelloise sont publiées au *Moniteur belge*, texte français et texte néerlandais l'un en regard de l'autre.

AFDELING 5. — *Bekendmaking en inwerkingtreding van ordonnanties en besluiten*

Art. 41. De Koning bekrachtigt de ordonnanties en kondigt ze af.

§ 1. De bekrachtiging en de afkondiging van de ordonnanties van de in artikel 3, 3°, van deze wet bedoelde Raad geschieden op de volgende wijze :

« BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

De Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap heeft aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

(Ordonnantie)

Kondigen deze ordonnantie af, bevelen dat ze in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt. »

§ 2. De bekrachtiging en de afkondiging van de ordonnanties van de Raad van het Waalse gewest geschieden op de volgende wijze :

« BAUDOUIN,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Le Conseil de la région wallonne a adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

(Ordonnance)

Promulguons la présente ordonnance, ordonnons qu'elle soit publiée au *Moniteur belge*. »

§ 3. Na hun afkondiging worden de ordonnanties van de in artikel 3, 3°, van deze wet bedoelde Raad en van de Raad van het Waalse gewest in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt met een vertaling in de taal gebruikt voor de ordonnanties van de andere Raad. De ordonnanties van de Raad van het Waalse gewest worden eveneens bekendgemaakt met een vertaling in het Duits.

§ 4. De ordonnanties van de Raad van het Brussels gewest worden bekrachtigd, afgekondigd en bekendgemaakt in het Nederlands en in het Frans.

De bekrachtiging en de afkondiging van de ordonnanties van de Raad van het Brussels gewest geschieden op de volgende wijze :

« BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

De Raad van het Brussels gewest heeft aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

(Ordonnantie)

Kondigen deze ordonnantie af, bevelen dat ze in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt. »

« BAUDOUIN,
Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Le Conseil de la région bruxelloise a adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

(Ordonnance)

Promulguons la présente ordonnance, ordonnons qu'elle soit publiée au *Moniteur belge*.

§ 5. Na hun afkondiging worden de ordonnances van de Raad van het Brussels gewest in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt, de Nederlandse en de Franse tekst tegenover elkaar.

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, au troisième alinéa, on parle du *Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap*.

Il me semble que c'est une erreur en regard de l'article 3, 3°. Il faudrait dire : « Le Conseil qui siège en commun avec le *Cultuurraad voor...* Sinon, on viole encore plus sûrement la Constitution.

Le gouvernement a affirmé que ce n'était pas le même conseil !

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, het is totaal onmogelijk in de bekrachtigingsformule te zeggen dat de Raad gemeenschappelijk werkt met de Nederlandse Cultuurraad. Deze formulering is niet aan de aandacht van de commissie ontsnapt. Het is perfect grondwettig te zeggen : « De Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap heeft aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt », en dan de tekst van de ordonnantie. Ik vraag uitdrukkelijk dat deze tekst zo wordt aangenomen.

M. Lagasse. — Pourquoi ne pas appeler les choses par leur nom ?

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over artikel 41.

Nous passons au vote sur l'article 41.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

171 membres sont présents.

171 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

47 votent non.

47 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'article 41 est adopté.

Derhalve is het artikel 41 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Dussart, Egemeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbiest, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne,

Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans, Storme et Wathélet.

M. le Président. — L'article 42 est ainsi rédigé :

Art. 42. Les ordonnances sont obligatoires le dixième jour après celui de leur publication au *Moniteur belge*, à moins qu'elles n'aient fixé un autre délai.

Art. 42. De ordonnances zijn verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, tenzij zij een andere termijn bepalen.

Aangezien niemand het woord vraagt, stemmen wij nu over artikel 42.

Nous passons au vote sur l'article 42.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

170 membres sont présents.

170 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

47 votent non.

47 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 42 est adopté.

Derhalve is artikel 42 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, Dussart, Egemeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbiest, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 43 luidt :

Art. 43. § 1er. Les arrêtés royaux et ceux de l'exécutif de la région wallonne et de l'exécutif de la communauté néerlandaise qui sont pris en application de la présente loi sont publiés au *Moniteur belge* avec une traduction, selon le cas, en néerlandais ou en français. Les arrêtés royaux et ceux de l'exécutif de la région wallonne sont également publiés avec une traduction en langue allemande.

Les arrêtés royaux et ceux de l'exécutif de la région bruxelloise, pris en application de la présente loi, sont publiés en langue française et en langue néerlandaise au *Moniteur belge*.

Néanmoins, lorsqu'ils n'intéressent pas la généralité des citoyens, les arrêtés visés aux alinéa 1er et 2 peuvent n'être publiés que par extrait ou ne faire l'objet que d'une simple mention au *Moniteur belge*; si leur publicité ne présente aucun caractère d'utilité publique, ils peuvent ne pas être publiés.

§ 2. Les arrêtés sont obligatoires le dixième jour après celui de leur publication, à moins qu'ils ne fixent un autre délai.

Les arrêtés notifiés aux intéressés sont obligatoires à partir de leur notification et de leur publication si elle lui est antérieure.

Art. 43. § 1. De koninklijke besluiten en die van de executieve van de Nederlandse gemeenschap en van de executieve van het Waalse gewest, genomen met toepassing van deze wet, worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt met en vertaling in het Frans of in het Nederlands, naargelang van het geval. De koninklijke besluiten en die van de executieve van het Waalse gewest worden bekendgemaakt met eveneens een vertaling in het Duits.

De koninklijke besluiten en die van de executieve van het Brussels gewest, genomen met toepassing van deze wet, worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt in het Nederlands en in het Frans.

Wanneer zij geen belang hebben voor de algemeenheid van de burgers, mogen de in het eerste en het tweede lid bedoelde besluiten evenwel bij uittreksel bekendgemaakt worden of het voorwerp zijn van een gewone vermelding in het *Belgisch Staatsblad*; wanneer hun bekendmaking geen openbaar nut heeft, mag daarvan afgezien worden.

§ 2. De besluiten zijn verbindend de tiende dag na die van hun bekendmaking, tenzij zij een andere termijn bepalen.

De besluiten waarvan kennis is gegeven aan de belanghebbenden, worden verbindend zodra daarvan kennis is gegeven of vanaf de bekendmaking, als deze voorafgaat.

Daar niemand het woord vraagt, gaan wij over tot de stemming over artikel 43.

Personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'article 43.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

173 membres sont présents.

173 leden zijn aanwezig.

121 votent oui.

121 stemmen ja.

49 votent non.

49 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 43 est adopté.

Derhalve is artikel 43 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaert, Bruart, Bury, Busiau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Donnay, Dulac, Dussart, Egelmeers, Féaux, Fézir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele,

Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooreghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 44 luidt :

Art. 44. Pour la région bruxelloise, les divergences entre les textes français et néerlandais sont résolues, d'après la volonté du Conseil ou du Roi ou de l'exécutif, selon le cas. Cette volonté est déterminée suivant les règles ordinaires d'interprétation sans prééminence d'un des textes sur l'autre.

Art. 44. Betreffende het Brussels gewest worden de verschillen tussen de Nederlandse en de Franse tekst opgelost naar de wil van de Raad of van de Koning of van de executieve, naargelang van het geval. Die wil wordt bepaald volgens de gewone interpretatieregelen en zonder voorrang van de ene tekst boven de andere.

Daar niemand het woord vraagt, gaan wij over tot de stemming over artikel 44.

Personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'article 44.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

173 membres sont présents.

173 leden zijn aanwezig.

122 votent oui.

122 stemmen ja.

48 votent non.

48 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 44 est adopté.

Derhalve is artikel 44 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busiau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Donnay, Dulac, Dussart, Egelmeers, Féaux, Fézir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Bonmariage, Bril, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet

(Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblert, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Warhelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Dames en Heren, ik stel voor dat wij hier onze werkzaamheden even onderbreken. (*Instemming.*)

De vergadering zal op 19 u. 30 worden hervat.

La séance est suspendue.

— La séance est suspendue à 18 h 30 m.

De vergadering wordt geschorst te 18 u. 30 m.

Elle est reprise à 19 h 40 m.

Ze wordt hervat te 19 u. 40 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

Wij hervatten de artikelsgewijze behandeling.

Nous reprenons la discussion des articles.

L'article 45 est ainsi rédigé :

CHAPITRE III. — Des exécutifs régionaux

Art. 45. § 1er. Jusqu'à l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui doivent être prises en application du rapport du Comité paritaire pour la coexistence harmonieuse des communautés, créé par l'arrêté royal du 15 mai 1979, et en tout cas jusqu'au 31 décembre 1982, le Roi désigne, au sein du gouvernement, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, les ministres et secrétaires d'Etat qui constituent l'exécutif de la région wallonne et de la région bruxelloise.

§ 2. Pour la région flamande, l'exécutif de la communauté néerlandaise visé à l'article 65 exerce les fonctions d'exécutif.

Lorsque cet exécutif délibère sur les matières régionales, tout membre qui appartient à la région bruxelloise ne siège qu'avec voix consultative.

HOOFDSTUK III. — Gewestelijke executieven

Art. 45. § 1. Tot de goedkeuring door het Parlement van de wettelijke bepalingen die moeten worden genomen ter toepassing van het verslag van het Paritair Comité voor de harmonische coëxistentie van de gemeenschappen, opgericht bij koninklijk besluit van 15 mei 1979, en in ieder geval tot 31 december 1982, wijst de Koning in de regering, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, de ministers en de staatssecretarissen aan die de executieve van het Waalse gewest en van het Brusselse gewest vormen.

§ 2. Voor het Vlaamse gewest treedt de in artikel 65 bedoelde executieve van de Nederlandse gemeenschap op als uitvoerend orgaan.

Wanneer deze executieve beraadslaagt over gewestelijke aangelegenheden, heeft elk lid dat tot het Brusselse gewest behoort slechts zitting met raadgevende stem.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames Ministers, Heren Ministers, goede collega's, het hoofdstuk III dat met het artikel 45 aanvangt, is van een bijzondere betekenis.

De Eerste minister was zo vriendelijk, naar aanleiding van mijn uiteenzetting bij één van de vorige artikelen, op te merken dat het hem aangenaam zou zijn mij te antwoorden, maar dat het zijn opvatting was dat het beter geschiedde in de context van de bespreking van artikel 45. Ten aanzien van het gezaghebbend woord van de Eerste minister, was het mij niet moeilijk daarop in te gaan.

Verscheidene collega's vrezen dat ik nog herhaaldelijk het woord zal voeren en vor zover mijn verantwoordelijkheid daarmee gemoeid is, zal ik daaraan niet kunnen ontsnappen. Maar, zoveel als het in mijn kracht ligt, zal ik mijn uiteenzettingen beperken.

Daarom wil ik onmiddellijk verklaren dat de artikelen 45 tot en met 54 in dit ontwerp niet thuishoren. Zij moeten uit het ontwerp worden gelicht, tenminste als het de bedoeling is van paragraaf 1 van artikel 45 — dat is niet helemaal duidelijk — de executieve in de nationale regering te bewaren tot aan het *terminus ad quem* van dit ontwerp, zijnde 31 december 1984.

Op de executieven, waarvan de leden ministers van de Koning zijn — ook voor de staatssecretarissen wordt graag de titel van minister gebruikt — zijn de artikelen 63, 64, 65 en 67 van de Grondwet toepasselijk.

Zij geven de binding aan tussen de ministers en de Koning die belast zijn met de taak van de uitvoerende macht. De structuur van de uitvoerende macht behoort tot de zelforganisatie van de Koning.

Het is naar mijn gevoel onmogelijk daarover te legiferen in een wet die met een bijzondere meerderheid moet worden aangenomen. Dit is een algemene opmerking.

Men kan zich afvragen hoe men daartoe is gekomen, want tenslotte moet men nooit nalaten te trachten de bedoelingen van anderen te begrijpen. Men is daar progressief toe gekomen. Ten eerste, door een koninklijk besluit waarbij de regering als zichzelf organiserende instantie de taken in de regering verdeelt. Ten tweede, door deze verdeling van taken aan de wetgever voor te leggen en hem te vragen ze te conscreren.

Tenslotte vraagt men heel dat mechanisme van interne regeling voor de executieven binnen de club van ministers van de Koning te willen regelen in hoofdstuk III, artikelen 45 tot 54, bij een wet aan te nemen met bijzondere meerderheid. Dit is een evolutie als gevolg van opeenvolgende politieke akkoorden, maar zij kan niet worden verantwoord en brengt niets aan bij wat zou kunnen worden gerealiseerd ten gunste van de gewesten en de gemeenschappen, zolang de executieven deel uitmaken van de nationale regering. Als de executieven zelf geen deel meer uitmaken van de nationale regering, wat door de tekst van paragraaf 1 niet uitgesloten is, moeten we sommige artikelen van de Grondwet wijzigen. Dan hebben we een definitieve staats hervorming. Indien wij daartoe komen, zal iedereen in dit land zich gelukkig achten en is dit ontwerp overbodig.

Mijnheer de Voorzitter, de artikelen 45 tot 54 beletten niets en kunnen ook niets aanbrengen voor de realisatie van deze gewest- en gemeenschapsvorming. Dat was dan een algemene opmerking.

U zult mij toestaan, vermits ik over de andere artikelen het woord niet zal voeren, over artikel 45, paragraaf 1, zelf nog te spreken.

Mijnheer de Eerste Minister, regeerakkoorden sluit men tussen politieke partijen. Die teksten zijn per definitie politieke teksten. U mag niet verlangen noch van de regering, noch van het Parlement, akkoord te gaan met politieke teksten die zonder enige wijziging in het ontwerp van wet zijn overgeschreven.

Ik ben blij dat collega Lallemand, die uitmunt door zijn beständige aanwezigheid op dit late uur, tussen ons is. Hij werd door de Koning belast met het voorzitterschap van de commissie die hier in paragraaf 1 wordt geciteerd.

Mijnheer Lallemand, ik moet u niet ondervragen. Ik heb die opdracht niet gegeven. Het is de Koning. Wat we nu doen is te belangrijk dan dat het afhankelijk wordt gesteld van het goedkeuren door het Parlement van besluiten waartoe uw commissie zou komen in een termijn die toch zeer dichtbij ligt, namelijk 31 mei. Het schijnt dat intussen een deelrapport werd opgesteld. Als senator heb ik het nog niet gezien. Ik meen dat het niet realistisch is.

Men zou deze zaken beter weglaten in een wettekst, indien het tenminste de bedoeling van de regering is dit ontwerp te laten goedkeuren.

Paragraaf 2 is tweeledig. Ik ben geen voorstander van het tweede lid omdat ik, zoveel als in mijn krachten ligt, trouw blijf aan het regeerakkoord tussen de partijen, die de regering steunen, aangegaan op 1 april 1979.

Het hoofdstuk 1 van titel I van dat regeerakkoord handelde over de onmiddellijke fase. Ik ben toen, ongewild, onmiddellijk in een moeilijke situatie tegenover de regering gekomen omdat ik van mening was dat bij de koninklijke besluiten die de regering heeft uitgevaardigd om de onmiddellijke fase te kunnen toepassen, zij had nagelaten juist in teksten van koninklijke besluiten om te zetten dat wat werd gezegd in hoofdstuk 1, punt 1, onder letter a.

Ik bemerk dat de regering volhardt in haar dwaling, niet alleen bij het tot stand brengen van de wet van 20 juli 1979, wat op zichzelf reeds een zwaar vergrijp is tegen het regeerakkoord, maar zij gaat nu verder op die weg. Volgens paragraaf 2 heeft, wanneer de executieve van de Nederlandse gemeenschap beraadslaagt over gewestelijke aangelegenheden, elk lid dat tot het Brusselse gewest behoort slechts zitting met raadgevende stem.

U weet dat de kopiisten in de middeleeuwen en daarna nog steeds de neiging hadden over te nemen datgene wat eenmaal fout werd genoteerd.

De authentieke tekst is de tekst van uw regeerakkoord. U verwijst er trouwens herhaaldelijk naar om de leden van de Senaat duidelijk te maken dat sommige van hun desiderata niet in aanmerking kunnen worden genomen.

Mijnheer de Eerste Minister, maakt u vandaag nog eens de vergissing die u reeds tweemaal ter zake hebt gemaakt? Bij het tot stand komen van de koninklijk besluiten van mei 1979 waarin de onmiddellijke fase werd uitgewerkt en van de wet van 20 juli 1979 hebt u altijd een foute lectuur gemaakt van hoofdstuk 1, punt 1, letter a, van het regeerakkoord. Want, daarin staat: « Voor de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest een executieve samengesteld uit zes leden, drie ministers en drie staatssecretarissen onder wie één tot het Brussels gewest behoort. » Die tekst is klaar en duidelijk. Men kan zich daarin niet vergissen. Ik heb hem zonder enige hapering voorgelezen.

Paragraaf 2 van artikel 45 is daarmee eens te meer in tegenspraak.

Mijnheer de Eerste Minister, ik wil hieromtrent geen amendement indienen, want ik zal het dadelijk moeten intrekken. U bent mans genoeg om het tweede lid te schrappen voor zover u de artikelen 45 tot 54 — ik ben hier zeer ernstig — zou aanhouden.

Het is een grove vergissing in verband met artikelen over de organisatie van de executieven, dat wil zeggen over de zelforganisatie van de Koning, in uitvoering van de artikelen 63 en volgende van de Grondwet, te willen legitimeren in termen van bijzondere wet.

Ik heb het voorrecht gehad niet te moeten deelnemen aan de werkzaamheden van de commissie voor de Herziening van de Grondwet en voor de Hervorming van de Instellingen die dit ontwerp heeft bestudeerd. Ik heb zoveel mogelijk vermeden er aanwezig te zijn om niet op een incoherente wijze in de besprekingen het woord te voeren. Er is niets zo hinderlijk als de mening te moeten aanhoren van iemand die maar even binnenloopt, en die noch kant noch wal raakt.

Nu ben ik gevat door het verslag en door het hele ontwerp. Het is mijn plicht daarover mijn mening te zeggen.

Mijnheer de Eerste Minister, dit hoofdstuk III berust op een vergissing. U hebt vandaag herhaalde malen — ik neem het u in zekere mate kwalijk maar vergeet het vlug — verwezen naar het ontwerp nr. 461 wanneer het erop aankwam sommige zaken hier te verdedigen.

De vergelijking met ontwerp 461 is uiterst delicaat. De mensen die het wetsontwerp 461 politiek genereerden, hadden immers een algehele oplossing van het Belgisch probleem voor de geest. Dit gebeurt hier niet. Wat wij hier doen, is eerder « een stap op weg naar », zolang de Senaat volgt.

De artikelen over de gewestexecutieven in dit ontwerp zijn inderdaad overgeschreven van 461. U vergeet echter dat in 461 de colleges van de executieven geen ministers van de Koning waren, maar dat het colleges waren, volgens de moderne opvatting van de democratie, die verkozen waren door de wetgevende assemblee. Vandaar dat in een wetsontwerp zoals 461 bepalingen over de executieven verantwoord waren. Door haastigheid hebt u deze bepalingen overgenomen. Ik begrijp nog dat u ze hebt overgenomen in het voorontwerp, dat u naar de Raad van State hebt gestuurd, omdat op dat ogenblik de kwestie « executieve in of buiten de regering » nog niet was getrancheerd.

Eens echter de beslissing genomen om de gewestexecutieven binnen de regering te houden, was er geen enkel argument meer om deze artikelen in dit wetsontwerp te bewaren. Integendeel, zij zijn een aansluiting van het goed begripen en toepassen van de artikelen van de Grondwet die ik reeds citeerde.

Ik hoop, Mijnheer de Eerste Minister, geachte collega's, met deze paar beschouwingen de Senaat van dienst te zijn geweest. (*Applaus op sommige banken.*)

De Voorzitter. — Mag ik op dit avondlijke uur de leden die nog het woord zullen voeren even vragen hun spreektijd te beperken tot vijf minuten? (*Applaus op verschillende banken.*)

La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Mesdames, Messieurs, je poserai une question au gouvernement à propos de cet article 45.

Je ne parviens pas à comprendre ce qui se passera, dans certaines circonstances, notamment après le 31 décembre 1982, en ce qui concerne les exécutifs régionaux.

Le Premier ministre nous a dit que, de toute façon, ces exécutifs resteraient au sein du gouvernement national jusqu'à 1984. Ce n'est pas, à notre avis, ce que le texte de l'article 45 indique. Quand un texte légal stipule « jusqu'au... » ou « jusqu'à... », il est évident qu'il s'agit d'un terme.

Quand on lit le texte de l'article 45: « Jusqu'à l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui doivent être prises en application du rapport du comité paritaire, ... et en tout cas jusqu'au

31 décembre 1982, le Roi désigne au sein du gouvernement... », deux hypothèses sont possibles.

La première: l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui doivent être prises en application du rapport du comité Lallemand intervient avant le 31 décembre 1982.

Comme le texte stipule: « En tout cas, jusqu'au 31 décembre 1982 », dans cette première hypothèse, l'exécutif régional reste à l'intérieur du gouvernement national jusqu'à cette date-là.

Deuxième hypothèse: l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui doivent être prises en application du rapport du comité paritaire Lallemand intervient le 31 décembre 1982, ou après cette date, et avant le 31 décembre 1984.

A ce moment-là, les mots « en tout cas jusqu'au » ne sont plus d'application et, d'après une interprétation correcte du texte, l'exécutif régional à l'intérieur du gouvernement est dépourvu de base légale puisque le texte du paragraphe 1er de l'article 45 prévoit que le Roi ne désigne les ministres et secrétaires d'Etat que « jusqu'à l'approbation par le Parlement... ». Après cette approbation, pour autant que l'on ait dépassé la date du 31 décembre 1982, un exécutif régional n'a plus de base légale au sein du gouvernement national.

Le texte est très clair. Si le Premier ministre veut faire prévaloir sa thèse, qui est une thèse extensive par rapport aux accords politiques contenus dans sa déclaration, qui était déjà elle-même extensive par rapport à l'accord politique initial, si le Premier ministre prétend aujourd'hui que les exécutifs régionaux restent à l'intérieur du gouvernement national jusqu'à 1984, alors le texte n'est pas correctement rédigé.

Voilà ce que nous tenions à souligner en style télégraphique, à l'occasion de la discussion générale de cet article. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — A cet article, M. Moureaux et consorts présentent l'amendement que voici:

Remplacer le paragraphe 1er de cet article par la disposition suivante:

« § 1er. Jusqu'au 15 mai 1980, le Roi désigne, au sein du gouvernement, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, les ministres et les secrétaires d'Etat qui constituent l'exécutif de la région wallonne et de la région bruxelloise.

Paragraphe 1 van dit artikel te vervangen als volgt:

« § 1. Tot 15 mei 1980 wijst de Koning in de regering bij een in Ministerraad overlegd besluit, de ministers en de staatssecretarissen aan die de executieve van het Waalse gewest en van het Brussels gewest vormen. »

La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, je voudrais tout d'abord, dans le cadre de la discussion générale, vous livrer quelques réflexions concernant le paragraphe 2. Je passe immédiatement à ce paragraphe parce que notre amendement porte sur le paragraphe premier que je traiterai immédiatement après.

Au paragraphe 2, les auteurs du projet nous invitent à voter cette disposition: pour la région flamande, l'exécutif de la communauté néerlandaise visé à l'article 65 — c'est-à-dire l'exécutif de la communauté culturelle néerlandaise — exerce les fonctions d'exécutif...

Mais, Monsieur le Président, nous avons déjà rencontré une formule de ce genre, et la majorité l'a votée: à l'article 3, 3e, il est dit: « les compétences de la région flamande... sont exercées... par l'exécutif pour la communauté néerlandaise. »

Monsieur le Premier Ministre, si vous tenez à reprendre ici une deuxième fois cette phrase, nous sommes nécessairement obligés de répéter également les objections dont nous vous avons fait part lorsqu'il s'agissait de l'article 3, 3e!

L'article premier du paragraphe 2 de l'article 45 est aussi inconstitutionnel que l'était l'article 3, 3e, spécialement dans sa dernière partie concernant les exécutifs.

Permettez-moi de vous rappeler, à cet égard, les avis des éminents jurisconsultes que sont les professeurs Van Welkenhuyzen et Francis Delpérée.

On vous a, à plusieurs reprises, rappelé l'article 107^{quater}. Il semble pourtant que vous l'ayez de nouveau perdu de vue! En effet, il y est mentionné: « la loi attribue aux organes régionaux qu'elle crée » — il importe donc bien de créer l'organe régional chargé de la mission d'exécutif — « la compétence de régler les matières qu'il détermine, à l'exception de celles qui sont visées aux articles 23 et 59bis. »

Par la proposition contenue dans l'article 45, § 2, vous êtes doublement en infraction avec la Constitution. D'une part, vous ne créez pas un exécutif spécial. Ah! Si encore, vous aviez usé, disons le mot, de

la supercherie à laquelle vous avez eu recours lorsqu'il s'est agi de l'assemblée ! Vous auriez pu dire, par exemple : « un exécutif composé de la même manière que l'exécutif de la communauté culturelle néerlandaise. » On l'aurait appelé « l'exécutif de l'article 3, 3° », comme il y a un « conseil de l'article 3, 3° ». Mais non, cette fois, vous y allez carrément et vous dites : c'est l'exécutif de la communauté culturelle néerlandaise ! C'est là que réside votre première infraction.

Et puis, ce sont les mêmes personnes qui vont traiter à la fin des manières nouvellement confiées par l'article 29 de la loi qui sortira de notre projet 261, et des matières culturelles et linguistiques confiées aux communautés : seconde infraction, seconde faute pour laquelle vous n'aurez pas notre pardon.

Le paragraphe 2 de l'article 45 ne pourra recevoir notre approbation. Je veux croire, Monsieur de Stexhe, que tous ceux qui avaient soulevé des objections d'anticonstitutionnalité pour l'article 3, 3°, se rendront compte que leurs objections valent tout autant pour le paragraphe 2 de l'article 45.

J'en arrive maintenant à ce qui est fondamental pour tous ceux qui croient à la nécessité de créer des régions autonomes, et j'examine le paragraphe premier de cet article 45.

« Jusqu'à l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui doivent être prises en application du rapport du Comité paritaire pour la coexistence harmonieuse des communautés créé par l'arrêté royal du 15 mai 1979, et en tout cas jusqu'au 31 décembre 1982, le Roi désigne, au sein du gouvernement, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, les ministres et les secrétaires d'Etat qui constituent l'exécutif de la région wallonne et de la région bruxelloise. »

Voilà donc cette fameuse question des exécutifs régionaux « en dedans ou en dehors », pour employer le jargon qui a été largement utilisé au cours des premiers mois du gouvernement Martens I.

Et cette question, vous la tranchez aujourd'hui dans un sens qui nie l'autonomie régionale.

Dois-je vous rappeler, mes chers collègues, comment le problème s'était posé lors de la constitution du gouvernement Martens I ? Pendant les discussions des cent jours qui ont précédé la naissance de ce gouvernement, deux thèses étaient en présence. Il y avait celle, très largement défendue par les partis francophones, de l'autonomie régionale, laquelle exige que le gouvernement — le gouvernement de chaque région comme le gouvernement des communautés — soit en dehors du gouvernement national. De fait, cette idée est élémentaire pour quiconque croit à la régionalisation et surtout pour quiconque croit au fédéralisme.

L'autre thèse était principalement défendue par les négociateurs du CVP...

M. De Bondt. — Pas nécessairement; vous vous trompez.

M. Lagasse. — Je parle des négociateurs du Lambermont. Je ne dis pas que tous les CVP étaient d'accord, Monsieur De Bondt. Je dis que si, à la fin du mois de mars 1979, les discussions ont été difficiles et ont même échoué à un moment donné, c'est parce que ces deux conceptions étaient diamétralement opposées.

M. De Bondt. — C'est parce que vous n'étiez pas prêts à tirer les conclusions nécessaires à ce point de vue. Si les exécutifs sont en dehors du gouvernement, il faut en tirer certaines conclusions.

M. Lagasse. — Bien sûr, et je crois que les partis francophones étaient d'accord...

M. De Bondt. — Non.

M. Lagasse. — ... pour que cette formule de l'exécutif autonome soit consacrée avec les conclusions que cela implique.

M. De Bondt. — Vous oubliez certains aspects.

M. Lagasse. — Devant ce désaccord, le gouvernement a été créé en laissant subsister un grand point d'interrogation, ce qu'on a appelé le « blanc » de la déclaration gouvernementale.

Vous vous en souviendrez, le Premier ministre est venu dire au Sénat, comme à la Chambre, que, sur ce point, c'est le Parlement qui déciderait. Il verrait si l'exécutif doit être au-dedans ou en dehors. Il dirait comment ces exécutifs seraient composés et comment ils seraient responsables.

M. De Bondt. — C'est le point 47.

M. Lagasse. — Je vous remercie, Monsieur De Bondt. Je n'avais plus la référence en mémoire. Sur ces trois points réservés, c'était au

Parlement qu'il appartenait de trancher, puisqu'une opposition s'était manifestée au sein du gouvernement entre la thèse des francophones et la thèse des néerlandophones.

La plupart d'entre vous se souviendront des discussions, longues et difficiles, menées au Sénat et à peu près en même temps à la Chambre, pour essayer de dégager une solution qui pût satisfaire les uns et les autres. Cette solution s'est traduite dans une résolution votée pratiquement dans les mêmes termes au Sénat et à la Chambre.

Je ne vous la lirai pas *in extenso*, on peut la résumer de la façon suivante : « A très court terme, les exécutifs devront être en dehors du gouvernement. » Personne, je suppose, ne conteste ce résumé. Si quelqu'un a un doute, je l'invite à se référer au point 4, non pas cette fois-ci, de la déclaration gouvernementale, mais de la récente déclaration du militant CVP qu'à plusieurs reprises nous avons été amenés à citer ces derniers jours.

M. De Bondt. — Quelle déclaration ?

M. Lagasse. — La déclaration faite par M. Wilfried Martens à l'intention des membres de votre groupe.

M. De Bondt. — Ce n'est pas un document sénatorial.

M. Lagasse. — Non, certes; mais il me paraît intéressant de vous rappeler cette référence, et surtout de la signaler aux membres du Sénat qui n'ont pas eu la faveur de recevoir ce document !

Vous écriviez le 12 mars dernier, Monsieur Martens : « Le projet original portait que l'exécutif serait, à très court terme, institué en dehors du gouvernement. » Et c'est vrai, puisque le projet original était dans la ligne de la résolution adoptée par le Sénat et la Chambre.

Aujourd'hui, le texte que l'on nous invite à voter dit exactement le contraire : en tout cas, ce n'est pas pour tout de suite, ce n'est pas avant la fin 1982 et ce sera peut-être encore plus tard...

Dès lors, Monsieur le Premier Ministre, vous comprendrez que nous ne vous comprenons plus ! Lorsque votre gouvernement est formé, vous dites que c'est au Parlement et non au gouvernement à trancher. Le Parlement se met au travail pour répondre à votre invitation et il arrive à la conclusion suivante : il faut qu'à très court terme, les exécutifs soient en dehors. Ensuite, le nouveau gouvernement Martens intervient pour dire : ce ne sera pas à très court terme, mais le plus tard possible et en tout cas pas avant 1983.

Voilà une curieuse façon de procéder, une curieuse façon en tout état de cause de respecter les engagements que vous aviez pris à l'époque.

Je vous le demande, pourquoi cette volte-face ? Pourquoi ce revirement ? Pourquoi le gouvernement décide-t-il brusquement d'imposer une conception à l'opposé de ce que la Chambre et le Sénat avaient souhaité, en réponse d'ailleurs à l'une de vos questions ?

Pour connaître la raison de cette volte-face, je vais continuer la lecture du document du militant CVP, et spécialement du point 4. (*Protestations sur de nombreux bancs de la majorité.*)

Chers collègues, vous ne le connaissez pas et je ne doute pas que cela vous intéresse.

M. R. Gillet. — Tous les francophones devraient lire ce document !

M. Lagasse. — Est-ce que cela vous gêne, Monsieur Sondag, d'avoir connaissance des conceptions du Premier ministre que vous soutenez ?

Après avoir dit : « Le projet original portait que l'exécutif serait, à très court terme, institué en dehors du gouvernement », l'auteur de la note ajoute : « Le projet actuel prévoit clairement que celui-ci reste dans le gouvernement, aussi longtemps que des garanties définitives » — allusion au régime définitif, et c'est le contraire de ce qui était prévu antérieurement — « pour tous les Flamands de Bruxelles n'auront pas été élaborées. »

Vous ajoutez encore : « Ce n'est pas seulement une garantie pour les Flamands de Bruxelles » — comme si la question fondamentale de l'autonomie régionale devait être liée à ce problème ! —, « c'est en même temps une garantie pour le caractère temporaire et réversible de la réforme. »

Voilà un double manquement, une double violation supplémentaire à l'engagement que vous aviez pris l'année dernière.

M. R. Gillet. — Vous entendez, les francophones ?

M. Lagasse. — Vous expliquez sereinement : « En effet, les exécutifs étant au sein du gouvernement, on peut très facilement retomber... » (je crains, en effet, que quelqu'un ne tombe bientôt !) « sur la loi des institutions régionales et communautaires provisoires. »

M. le chevalier de Stexhe. — Permettez-moi de vous poser une question. Le texte actuel correspond au texte adopté le 1er octobre 1979 par le gouvernement, dont vos amis faisaient partie. Ce n'est pas une innovation qui a été apportée le jour où vous avez quitté le gouvernement. Pouvez-vous m'expliquer pourquoi ce qui est inconstitutionnel maintenant, ne l'était pas alors ?

M. R. Gillet. — Oui ou non, les textes ont-ils été modifiés ? (*Vives exclamations sur les bancs du FDF-RW.*)

M. Lagasse. — Je me demande pourquoi M. de Stexhe doit s'énervier de la sorte.

M. le chevalier de Stexhe. — Je ne m'énervé pas; c'est M. R. Gillet qui s'énervé.

M. Lagasse. — Votre intervention, comme trois ou quatre autres de votre part qui l'ont précédée, semble démontrer que vous n'avez pas été tenu au courant par votre parti de la façon dont ce projet était élaboré.

Je ne divulgue aucun secret, puisque c'est le secret de polichinelle ! Lorsque ce projet a été arrêté, le FDF a immédiatement fait savoir que, dès l'examen au Sénat, des amendements seraient déposés par notre parti. Et de fait, notre parti a déposé une série d'amendements, tendant à revenir aux engagements qui avaient été pris et, très particulièrement, à la solution voulue par le Sénat, par vous notamment, Monsieur de Stexhe, et par la Chambre, lors du vote de la résolution au début de l'été.

M. Jorissen. — On saura tout !

M. Lagasse. — Oui, nous croyons qu'ils est indispensable que les exécutifs soient en dehors du gouvernement. Oui, nous croyons que les exécutifs doivent être le plus tôt possible élus par les assemblées. Oui, nous croyons que ces exécutifs élus par les assemblées doivent être responsables devant elles.

C'est pourquoi aujourd'hui nous avons redéposé un amendement qui reflète très exactement ce qui avait été voulu par le Sénat et par la Chambre au début de l'été dernier. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

De Voorzitter. — Ik vind het weinig collegiaal dat drie leden van de Senaat drie kwartier nodig hebben om hun standpunt op dit late uur uiteen te zetten. (*Applaus op talrijke banken.*)

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen misschien onze werkzaamheden stopzetten als u het te laat vindt.

De Voorzitter. — Voor mij niet. Maar er is nog een vorm van collegialiteit.

De heer Jorissen. — Het is voor mij hetzelfde, of men de zaak uitpraat om 8 uur 's avonds, of om 11 uur 's morgens.

De Voorzitter. — Ik ga alleen uit van een zekere vorm van collegialiteit, die u misschien vreemd is.

Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal pogen kort te zijn, hoewel dit artikel een belangrijk onderdeel is van dit wetsontwerp.

Ik wil er eerst de nadruk op leggen dat de regering, wat de politieke verantwoordelijkheid betreft, gesteund heeft op een resolutie aangenomen door Kamer en Senaat en meer bepaald op een interpretatie die hieraan door uw bevoegde senaatscommissie is gegeven.

Aan de heer De Bondt zou ik vooraf de redenen willen mededelen waarom in dit ontwerp van wet wetsbepalingen worden opgenomen betreffende de samenstelling van de gewestexecutieven, waarvan de leden, althans in een eerste fase, zullen deel uitmaken van de nationale regering.

De leden van de executieve, ministers en staatssecretarissen, worden door de Koning benoemd, overeenkomstig de artikelen 65 en 92bis van de Grondwet. In beginsel is het ook de Koning die overeenkomstig deze artikelen en overeenkomstig artikel 29 van de Grondwet de samenstelling en de werking van de executieve zal bepalen.

Het is niet de eerste maal dat de wet — en dit is een recente ontwikkeling... (*Protest van de heer De Bondt.*)

Mijnheer De Bondt, ik heb met veel aandacht naar uw uiteenzetting geluisterd die tot op zekere hoogte verdedigbaar is.

De recente ontwikkeling heeft aangetoond dat de wet een aantal beperkingen aan deze principiële discretionaire bevoegdheid van het Staatshoofd heeft aangebracht. Dit was reeds het geval in 1974 en zelfs voordien.

Welke beperkingen zal de wetgever aanbrengen ?

In de wet van 20 juli 1979 zijn er reeds één of twee bepalingen. Thans brengt de wetgever de volgende beperkingen aan : ten eerste, de samenstelling van de executieve van het Brussels gewest is in de wettekst opgenomen, de regel dat de executieven collegiaal en bij consensus moeten beslissen, wordt eveneens in de wet opgenomen.

De heer De Bondt. — Waar er geen sanctie is.

De heer Martens, Eerste Minister. — Tenslotte is er het voorschrift dat bij ontstentenis van een akkoord in de executieve de aangelegenheid voor beslissing wordt verwezen naar de Ministerraad.

Er zijn even zoveel belangrijke punten die door de wetgever worden opgelegd in verband met de samenstelling en de werking van de executieven. Bovendien is het inherent aan het door de wet ingevoerde systeem dat aan de leden van de executieve met uitzondering van de ministers van Nationale Opvoeding uitsluitend gewestelijke respectievelijk gemeenschappelijke bevoegdheden worden toegewezen.

Mesdames, Messieurs, ces restrictions à la compétence royale de régler librement la composition et le fonctionnement du gouvernement ou d'une partie de celui-ci et de déterminer la compétence des membres du gouvernement ont été admises à plusieurs reprises par les Chambres législatives et confirmées tout récemment par le vote du projet de loi modifiant la loi du 1er août 1974.

Nous vous proposons de faire régler par la loi certains aspects, politiquement très importants, de la composition et du fonctionnement des exécutifs régionaux, comme ce fut le cas dans le passé.

Deuxième élément : les critiques et remarques émises par MM. Lagasse et Moureaux. Je ne comprends pas l'énervement à ce sujet.

En effet, que dit le texte : « Jusqu'à l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui doivent être prises en application du rapport du Comité paritaire pour la coexistence harmonieuse des communautés... en tout cas jusqu'au 31 décembre 1982, le Roi désigne, au sein du gouvernement, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, les ministres et les secrétaires d'Etat qui constituent l'exécutif de la région wallonne et de la région bruxelloise. »

Ce texte est tout à fait clair : il signifie qu'en tout cas jusqu'au 31 décembre 1982 et, au-delà de cette date, jusqu'à l'approbation par le Parlement des dispositions légales qui traduiront les conclusions des travaux du comité paritaire, les exécutifs resteront au sein du gouvernement et seront donc nommés par le Roi au sein du gouvernement.

M. Lagasse. — Permettez-moi de vous poser une question, Monsieur le Premier Ministre : Etes-vous d'accord avec M. de Stexhe lorsqu'il affirme que le texte que vous venez de nous relire serait exactement celui qui avait été déposé au mois d'octobre dernier ?

M. Martens, Premier Ministre. — Non. Il y a un élément nouveau.

M. Lagasse. — Ou bien, les mots « jusqu'au 31 décembre 1982 » ont-ils été ajoutés ?

M. Martens, Premier Ministre. — Ce n'est pas un élément de polémique, Monsieur Lagasse, puisque vos amis, en effet, ont accepté depuis le 1er octobre un élément nouveau : l'insertion des mots « jusqu'au 31 décembre 1982 ».

M. Lagasse. — Nous n'avons jamais accepté cela.

M. De Bondt. — Cela ne change rien au fond !

M. Lagasse. — C'est le 18 janvier que vous avez ajouté ce membre de phrase.

M. Moureaux. — Après la deuxième crise.

M. Martens, Premier Ministre. — Le caractère transitoire du projet jusqu'à la fin 1982 était admis, y compris le fait que les exécutifs seraient désignés au sein du gouvernement.

M. Lagasse. — A très court terme ! Vous l'avez écrit vous-même.

M. Martens, Premier Ministre. — Un fait ne peut être critiqué : il a été convenu en tout cas d'attendre les conclusions des travaux du Comité paritaire pour la coexistence harmonieuse des communautés et l'approbation des dispositions légales qui devraient les traduire.

M. Moureaux. — Cela, c'est exact.

M. Martens, Premier Ministre. — En effet, sans ces garanties, il est politiquement impossible que les exécutifs sortent du gouvernement national.

Parlons de la responsabilité politique.

Uw commissie heeft gezegd: het is wel verstaan dat een uiting van wantrouwen van een gewest- of een gemeenschapsassemblée jegens haar executieve tot politiek gevolg moet hebben dat die executieve, dan wel één of meer van haar leden, aftreedt. De wijze waarop de aldus begrepen politieke verantwoordelijkheid gestalte krijgt moet worden geregeld buiten de grondwettelijke en wettelijke bepalingen om, bijvoorbeeld door het intern reglement van de assenblées en door een overeenkomst binnen de regering. Ik lees dit voor uit het verslag van de commissie van de Senaat.

Hoe kan men daarop reageren? Ten eerste, de heer Lagasse heeft het daarjuist onderstreept, wij hebben bij de vorming van de regering beslist dat wij zouden steunen op een resolutie van het Parlement, vermits er geen akkoord mogelijk was over verschillende aspecten in verband met de regionale executieven.

Alle leden van de regering, met inbegrip van die van de executieven, blijven politiek verantwoordelijk voor het nationaal Parlement, ook als hun verantwoordelijkheid beperkt is tot gemeenschaps- of gewestelijke aangelegenheden.

Dit is een fundamentele regel, niet gebaseerd op grondwettelijke of wettelijke teksten, maar die de vrucht is van een grondwettelijk gewoonterecht. Dit betekent dat er slechts twee manieren zijn om leden van de regering te doen aftreden, namelijk ontslag gegeven door de Koning ofwel een votum van wantrouwen door één van de Wetgevende Kamers.

De heer De Bondt. — Artikel 63 van de Grondwet: de ministers zijn verantwoordelijk!

De heer Martens, Eerste Minister. — Maar er is niet bepaald op welke manier. Dit gebeurt volgens de constante rechtspraak van de Raad van State, genoemd « Grondwettelijk Gewoonterecht », maar het is even belangrijk als een geschreven tekst.

Ik preciezer nu wat ik in de commissie heb gezegd.

Wanneer een gewestraad of een gemeenschapsraad tegen een individueel lid van de executieve omwille van een bepaalde fout in zijn beleid een motie van wantrouwen goedkeurt, gaat de Eerste minister het ontslag van dat lid aanbieden aan de Koning.

Het lijkt mij veel minder duidelijk dat daaraan dezelfde conclusie wordt verbonden wanneer om louter politieke redenen een motie van wantrouwen tegen de hele executieve wordt aangenomen. In zo'n situatie is het mogelijk dat er geen politieke reden is vermits de ministers en staatssecretarissen, leden van de executieven, primair verantwoordelijk zijn tegenover de Wetgevende Kamers en niet tegenover de Raden.

Daarom heb ik in de commissie gezegd: « Wanneer tegen de ganse gewestexecutieve een motie van wantrouwen wordt aangenomen, gaat het om een politieke uitspraak die binnen de regering overleg zal uitlokken. »

Dat is totaal anders dan wanneer om een welbepaalde fout tegen een individueel lid een motie van wantrouwen wordt goedgekeurd.

Dat is een begin van een antwoord, maar zoals de commissie van de Senaat terecht opmerkte, moet deze *de facto* politieke verantwoordelijkheid en de regeling daarvan groeien.

Veel zal ook afhangen van de vraag op welk ogenblik de executieven de regering verlaten, dus autonoom worden. In dat geval is de politieke verantwoordelijkheid vanzelfsprekend veel eenvoudiger te regelen. Dat zijn de essentiële elementen van dit artikel.

Ik vestig uw aandacht nog op het volgende en ik antwoord hiermee ook op een vraag van de heer De Bondt.

Wij hebben een tekst uitgewerkt na de goedkeuring van de resolutie door de Wetgevende Kamers.

Wij hebben die tekst voorgelegd aan de Raad van State die het advies heeft uitgebracht dat u kent. De Raad van State deed ook een tekstvoorstel waarop wij in zeer ruime mate hebben gesteund.

U vraagt waarom dat moest gebeuren met een bijzondere meerderheid, zelfs wanneer men het principe aanvaardt dat aan de discretionaire bevoegdheid van de Koning door de wetgever bepaalde beperkingen worden aangebracht.

De reden daarvoor is dat de executieven op een bepaald ogenblik de regering zullen verlaten en autonoom worden. Daarom heeft de

Raad van State waarschijnlijk ter zake geen opmerkingen gemaakt. Wanneer de voorwaarden van artikel 45 zijn vervuld, is het evident dat krachtens artikel 107^{quater} van de Grondwet de samenstelling en de politieke verantwoordelijkheid van de autonome executieven bij bijzondere meerderheid zal worden geregeld.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Eerste Minister, u sprak daarnaar van een gekarakteriseerde fout. Een uitspraak van uw assemblée, dat zal u toch niet ontkennen, is uiteraard een politieke uitspraak.

De heer Martens, Eerste Minister. — Niet altijd.

De heer De Bondt. — Ik kan aannemen dat de Eerste minister of de belangrijkste ministers van een Raad, een collega kunnen vragen om slag te nemen omdat het een gekarakteriseerde fout heeft begaan, die men binnen de Raad heeft kunnen vaststellen, want niet alles wat binnen de Raad gebeurt, moet publiek zijn.

Ik herhaal dat, naar mijn gevoelen, een uitspraak van een assemblée per definitie een politieke uitspraak is. U weet dat ik zeer bekommerd ben voor de handhaving van de executieve van het Brusselse gewest. Ik weet dat het ook uw bekommernis is. Met alle respect voor uw kennis en uw overtuigingskracht denk ik dat de twee elementen: gekarakteriseerde fout en wantrouwen ten opzichte van de executieve, uzelf als Eerste minister en uw opvolgers in deze grote verantwoordelijkheid voor onoverkomelijke moeilijkheden zullen plaatsen indien dit wordt toegepast in het Brusselse gewest zolang de executieve niet kan steunen op een politieke meerderheid.

De heer Martens, Eerste Minister. — Ik heb een onderscheid gemaakt tussen de twee gevallen. Wat u zegt, geldt inderdaad voor het eerste geval. Maar aan de tweede mogelijkheid heb ik, om zeer evidente redenen, niet onmiddellijk een politieke conclusie verbonden.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Moureaux et consorts.

Wij stemmen nu over het amendement van de heer Moureaux c.s.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

164 membres sont présents.

164 leden zijn aanwezig.

146 votent non.

146 stemmen neen.

16 votent oui.

16 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bril, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Coppens, Cornelis, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mme De Pauw-Devee, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Férier, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pague, Paulus, Pede, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweet, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbiest, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathélet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bertrand, Bonmariage, Delpérée, Demuyter, Désir, de Wasseige, Dussart, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Payfa et Renard.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Bij dit artikel werden volgende amendementen ingediend door de heer De Rouck.

A cet article M. De Rouck présente les amendements que voici :

A. Au § 1er de cet article, à la première ligne, remplacer les mots « l'approbation par le Parlement » par les mots « la publication au *Moniteur belge* ».

A. In dit artikel, § 1, op de eerste regel de woorden « de goedkeuring door het Parlement » te vervangen door « de publicatie in het *Belgisch Staatsblad* ».

B. Au § 1er du même article, deuxième ligne, remplacer les mots « doivent être » par le mot « sont ».

B. In hetzelfde artikel, § 1, op de tweede regel het woord « moeten » te doen vervallen.

C. Au § 1er du même article, deuxième ligne, remplacer les mots « en application du rapport » par les mots « sur la base des recommandations ».

C. In hetzelfde artikel, § 1, op de tweede en derde regel, de woorden « in toepassing van het verslag » te vervangen door « op grond van de aanbevelingen ».

D. Au § 1er du même article, huitième et neuvième lignes, remplacer les mots « qui constituent l'exécutif de la région wallonne et de la région bruxelloise » par les mots « qui sont membres de l'exécutif de la région wallonne et de la région-capitale urbaine ».

D. In hetzelfde artikel, § 1, op de achtste en negende regel, de woorden « die de executieve van het Waalse gewest vormen » te vervangen door « die lid zijn van de executieve van het Waalse gewest en van het hoofdstedelijk stadsgewest ».

Het woord is aan de heer Van Elsen.

De heer Van Elsen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren Ministers, geachte collega's, de heer De Rouck heeft mij gevraagd zijn amendementen te willen toelichten daar hij vandaag weerhouden is wegens een keelontsteking.

Ik zal niet te lang spreken, anders zou ik wel eens dezelfde weg kunnen opgaan.

Ik heb daarnet van de heren De Bondt en Moureaux vernomen dat deze teksten in de eerste plaats een verwoording zijn van politieke verbintenissen en dus in feite politiek getinte teksten zijn. In deze zin wensen wij ook ons steentje bij te dragen en enkele kleine verbeteringen aan te brengen.

Ik zal de vier amendementen in één keer toelichten.

Het eerste amendement betreft de volzin « tot de goedkeuring door het Parlement ». Wij hebben nog nergens in een wet deze terminologie ontmoet. Verder worden wetten pas van kracht — dit algemeen beginsel is zelfs in de Grondwet ingeschreven — wanneer zij gepubliceerd worden in het *Belgisch Staatsblad*. Daarom wensen wij de woorden « tot de goedkeuring door het Parlement » te vervangen door de woorden « Tot de publicatie in het *Staatsblad* ».

Wij stellen een tweede verbetering in dezelfde paragraaf 1 voor. Er staat geschreven : « Tot de goedkeuring door het Parlement van de wettelijke bepalingen die moeten worden genomen ter toepassing van... ». Wij menen dat het zeker niet de bedoeling is geweest om hier maatregelen te « moeten » nemen. Wij stellen voor het woord « moeten » te laten vallen.

Een derde correctie moet naar onze mening aangebracht worden in de zinsnede : « ... worden genomen ter toepassing van het verslag ». Uit deze zinsnede zou men kunnen afleiden dat de beslissingen moeten worden genomen, die in het verslag zijn vermeld. Wij wensen de woorden « in toepassing van het verslag » te vervangen door de woorden « op grond van aanbevelingen ».

Tenslotte, wensen wij nog een correctie aan te brengen *in fine* van dit artikel waar geschreven staat : « ... de ministers en de staatssecretarissen die de executieve van het Waalse gewest en van het Brusselse gewest

vormen ». Wij menen dat deze tekst kan verbeterd worden als volgt : « ... die lid zijn van de executieve van het Waalse gewest en van het hoofdstedelijk stadsgewest. »

Dat is het doel van de vier amendementen die wij voorstellen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, er zijn dus vier verschillende amendementen. Het eerste is document nr. 40A, waarin wordt voorgesteld de woorden : « goedkeuring door het Parlement », te vervangen door de woorden : « publicatie in het *Belgisch Staatsblad* ». Wellicht pleiten enkele argumenten voor een dergelijke tekstwijziging, maar wij menen dat de bestaande tekst, namelijk « Tot de goedkeuring door het Parlement... » alleszins voldoende duidelijk is en moet behouden blijven.

Het tweede amendement B strekt ertoe het woord « moeten » te doen wegvallen. Het is de bedoeling van de wetgever geweest een beslissing te nemen na de publicatie van het verslag van het paritair comité. In elk geval zal een beslissing « moeten » worden genomen. Men kan over de juridische exactheid van dit woord discussiëren en menen dat het door een ander moet worden vervangen. Alleszins, zelfs indien het weinig juridisch is, is het woord « moeten » hier op zijn plaats omdat het op een verplichting wijst.

Het amendement C betreft de woorden « ter toepassing van het verslag ». Dit is meer een taalkundig amendement.

Het amendement C stelt voor « ter toepassing van het verslag » te vervangen door « op grond van de aanbevelingen ». « Ter toepassing van het verslag » zegt toch wel zeer duidelijk wat bedoeld wordt, namelijk de toepassing van het verslag van het paritair comité voor harmonieuze coëxistentie van de gemeenschappen, en van de besluiten die daaruit zouden kunnen voortvloeien. Bijgevolg geef ik er de voorkeur aan de tekst te behouden.

Het laatste amendement, onder de letter D, is essentieel een taalkundig amendement waarin gevraagd wordt het werkwoord « vormen » te vervangen. Eventueel zou dit inderdaad door een beter woord kunnen worden vervangen, maar « vormen » is alleszins duidelijk.

De benaming Brussels gewest werd ook gebruikt in artikel 107^{quater} en, vermits het hier een toepassing betreft van dit artikel, lijkt het me best deze benaming te behouden.

Wij vragen dus de Senaat deze amendementen niet aan te nemen.

De Voorzitter. — De heer Jorissen heeft eveneens een taalkundig amendement ingediend dat ertoe strekt in het eerste lid « die moeten worden aangenomen » te vervangen door « waarin moet worden voorzien ». De taalkundige dienst van de Senaat heeft geoordeeld dat dit laatste inderdaad beter Nederlands is.

Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — In zover de taalkundige dienst van de Senaat ons verzekert dat de betekenis precies dezelfde is, is er geen enkel bezwaar de tekst aan te passen zo dit beter Nederlands is.

De heer Jorissen. — Dat is zo.

De Voorzitter. — « Waarin moet worden voorzien » heeft inderdaad dezelfde betekenis en is keuriger Nederlands.

Ik stel voor één stemming te houden over deze vier amendementen van de heer De Rouck, met de vormwijziging voorgesteld door de heer Jorissen. (*Instemming.*)

De heer Van Elsen. — Mijnheer de Voorzitter, wij vragen een afzonderlijke stemming over elk van deze amendementen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement A.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement A.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

157 membres sont présents.

157 leden zijn aanwezig.

137 votent non.

137 stemmen neen.

- 18 votent oui.
18 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.
Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieu, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. de Bruyne, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Neuray, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Capoen, Cuvelier, Decoster, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltiel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij vergist. Ik had « ja » willen stemmen.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarvan gegeven.

Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, ik had eveneens « ja » willen stemmen.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarvan gegeven.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement B.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement B.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

- 164 membres sont présents.
164 leden zijn aanwezig.
139 voten non.
139 stemmen neen.
23 votent oui.
23 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieu, Calewaert, Califice, Canipel,

Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Neuray, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltiel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement C.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement C.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

- 168 membres sont présents.
168 leden zijn aanwezig.
143 votent non.
143 stemmen neen.
23 votent oui.
23 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bonmarriage, Bruart, Bury, Busieu, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld,

Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement D.

Wij gaan over tot de stemming over amendement D.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

166 membres sont présents.

166 leden zijn aanwezig.

154 votent non.

154 stemmen neen.

10 votent oui.

10 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, Jorissen, Kenens, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — MM. Vandezande et Van der Elst présentent l'amendement que voici :

Supprimer le dernier alinéa du § 2 de cet article.

Het laatste lid van § 2 van dit artikel te doen vervallen.

Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Dames en Heren, ons amendement strekt ertoe het laatste lid van paragraaf 2 te doen vervallen. Het sluit overigens aan bij een vroeger door ons ingenomen standpunt bij artikel 3, waarin vermeld staat « gemeenschappelijk werkt » en « fonctionne en commun ».

De heer Van der Elst heft reeds verklaard dat het voor de Brusselse Vlamingen een drama zou zijn wanneer zij in het hoofdstedelijk gebied of in het gewest Brussel niet als volwaardige Vlamingen worden aangezien en niet tot de Vlaamse gemeenschap worden gerekend.

In deze alinea, die door de regering wordt voorgesteld, wordt, in strijd met wat zij in artikel 3 vooropstelt, een standpunt verdedigd dat niet in de lijn van haar verzuchtingen noch in die van de onze ligt. Vandaar dat wij vragen die alinea te schrappen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — De heer Vandezande heeft gelijk wanneer hij verklaart dat dit debat reeds ter gelegenheid van de bespreking van artikel 3 heeft plaatsgehad.

Wij hebben er toen op gewezen dat het niet mogelijk is dat een lid behoort tot twee raden van gelijk niveau en in beide raden beslissingsmacht zou hebben.

In die omstandigheden was het noodzakelijk de voorgestelde regeling in het ontwerp op te nemen. Dat heeft niets te maken met het al dan niet volwaardig Vlaming zijn.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vandezande et Van der Elst.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Vandezande en Van der Elst.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

169 membres sont présents.

169 leden zijn aanwezig.

143 votent non.

143 stemmen neen.

24 votent oui.

24 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Delpérée, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Février, Mme Herman-

Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 45.

Wij stemmen over artikel 45.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, je demande un vote séparé sur le premier alinéa du paragraphe 2.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le premier alinéa du paragraphe 2.

Wij gaan over tot de stemming over de eerste alinea van paragraaf 2.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

171 membres sont présents.

171 leden zijn aanwezig.

123 votent oui.

123 stemmen ja.

45 votent non.

45 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, le premier alinéa du paragraphe 2 est adopté.

Derhalve is de eerste alinea van paragraaf 2 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mmes De Loore-Raeymaekers, De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mmes Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bril, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

M. De Kerpel, Lindemans et Storme.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 45.

Wij gaan over tot de stemming over artikel 45.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

171 membres sont présents.

171 leden zijn aanwezig.

119 votent oui.

119 stemmen ja.

49 votent non.

49 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 45 est adopté.

Derhalve is artikel 45 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja geantwoord :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féaux, Féir, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mmes Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Dussart, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Renard, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

M. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 46 luidt :

Art. 46. L'exécutif de la région wallonne comprend un président et des membres dont le Roi fixe le nombre.

L'exécutif de la région bruxelloise comprend un ministre, président, et deux secrétaires d'Etat, dont l'un appartient à un groupe linguistique différent de celui du ministre.

Art. 46. — De executieve van het Walse gewest bestaat uit een voorzitter en uit zoveel leden als de Koning bepaalt.

De executieve van het Brusselse gewest bestaat uit een minister, die voorzitter is, en uit twee staatssecretarissen, van wie er één tot een andere taalgroep behoort dan de minister.

A cet article, MM. Van der Elst et Vandezande présentent l'amendement que voici :

Remplacer le second alinéa de cet article par la disposition suivante :

« L'exécutif de la région bruxelloise comprend deux ministres, appartenant chacun à un groupe linguistique différent, et quatre secrétaires d'Etat, deux du groupe linguistique français et deux du groupe linguistique néerlandais. »

La présidence de l'exécutif est assumée chaque année par un ministre d'un groupe linguistique différent. »

Het tweede lid van dit artikel te vervangen als volgt :

« De executieve van het Brusselse gewest bestaat uit twee ministers, behorend tot een verschillende taalgroep, en vier staatssecretarissen, twee van de Nederlandse taalgroep en twee van de Franse taalgroep. »

Het voorzitterschap van de executieve wordt beurtelings en om het jaar waargenomen door een minister van een verschillende taalgroep. »

Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Eerste Minister, Heren Ministers, geachte collega's, ons amendement heeft tot doel een absolute pariteit tot stand te brengen in de executieve van het Brusselse gewest waarvan het voorzitterschap beurtelings zou worden waargenomen door een minister van de Nederlandse taalgroep en een minister van de Franse taalgroep.

De huidige tekst van de regering komt neer op twee Franstaligen en één Nederlandstalige, vermits men mag aannemen dat de voorzitter van de executieve van het Brusselse gewest een Franstalige zal zijn. Er zijn twee staatssecretarissen van wie de ene Nederlandstalig en de andere Franstalig zal zijn.

In de commissie is een amendement ingediend door de heer Lindemans dat ertoe strekte de executieve van het Brusselse gewest te doen bestaan uit een minister, die voorzitter is, en vier staatssecretarissen, twee van de Nederlandse taalgroep en twee van de Franse taalgroep, wat alleszins een vooruitgang betekende.

De heer Lindemans heeft dit amendement ingetrokken. Daarom hebben wij de absolute pariteit voorgesteld. Wij nemen aan dat de heer Lindemans zijn amendement heeft ingetrokken, juist omdat hij van oordeel was dat de absolute pariteit veel beter was dan zijn eigen voorstel. Wij vragen aan onze collega's, vooral van de rechterzijde, dit amendement aan te nemen, ten einde in Brussel de absolute pariteit in de executieve tot stand te brengen.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om een opmerking te maken in verband met artikel 47. Dit artikel bepaalt: «Behoudens voor het tot stand brengen van de consensus, nemen de leden van de executieve van de Nederlandse gemeenschap en de leden van de executieve van de Franse gemeenschap, die tot het Brusselse gewest behoren, deel aan het beraad in de executieve van het Brusselse gewest.»

Deelnemen aan het beraad wil met andere woorden zeggen: beraadslagen en beslissen. Men zal dus volgens artikel 47, behalve voor het tot stand brengen van de consensus, de genoemde leden mee laten beslissen, zodat men ze op de ene of de andere manier moet afzonderen om na te gaan of de consensus werd bekomen.

Ons amendement op artikel 46 is dus veel logischer. Want dan moet men niet tot de ingewikkelde procedure omschreven in artikel 47 overgaan en kan men het begin van artikel 47, namelijk de woorden: «Behoudens voor het tot stand brengen van de consensus», weglaten. Dat is een zeer gemakkelijke procedure die voor de Vlamingen alle veiligheid biedt en waarvan ik mag aannemen dat u het ermede eens zijt. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik stel er prijs op te pleiten voor het behoud van de artikelen 46 en 47. Ik heb daarvoor een driedubbele reden.

Het is vanzelfsprekend dat deze samenstelling slechts geldt voor de overgangperiode, dat wil zeggen tot eind 1984.

Een tweede reden is, dat de formule, minister plus twee staatssecretarissen, dateert van de onderhandelingen van Steenokkerzeel op voorwaarde dat dit college bij consensus beslist.

Mijn derde en belangrijkste argument is, en daarom spreek ik terzelfder tijd over artikel 47, dat in het regeerakkoord dat aan de basis ligt van mijn regering er voor het eerst werd bepaald dat de Brusselse leden van de executieven van de Nederlandse en de Franse gemeenschap ook deelnemen aan het beraad van de Brusselse gewest-executieve, behoudens voor het tot stand brengen van de consensus.

Men kan ideale formules voorstellen die niet worden aanvaard in de Vlaamse of in de Franstalige groep, voor zover dit voor de Frans-talige groep het geval zou zijn. Men kan idealistische formules naar voor schuiven.

Ik meen dat wat in de artikelen 46 en 47 is bepaald een wezenlijke vooruitgang is, vooral gelet op de precisering van de consensusprocedure in artikel 51.

Ik pleit bij de Vlaamse leden van de Senaat om dit realistisch maar beter stelsel dan tot nu ooit werd bereikt, goed te keuren. U weet dat het tot niets dient te pogen een idealistische formule voor te stellen die wordt verworpen. De huidige tekst is een wezenlijke vooruitgang. Het is misschien niet de volledige klare manier, zoals de heer Vandezande zei, omdat de twee culturele leden wel deelnemen aan de raad van de gewestexecutieve, maar niet meedoen bij de consensus. Maar afgezien daarvan is dit een wezenlijke vooruitgang. Ik pleit ervoor de artikelen 46 en 47 in die voorwaarden te willen aannemen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Van der Elst et Vandezande.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Van der Elst en Vandezande.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

170 membres sont présents.

170 leden zijn aanwezig.

143 votent non.

143 stemmen neen.

25 votent oui.

25 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeyers, Féaux, Férier, Flagodier, Geens, Gerits, Gijss, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Henrion, Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobbaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuysse, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Watheler, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Fédier, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Op artikel 46 stelt de heer De Bondt volgende amendement voor :

Remplacer le deuxième alinéa de cet article par ce qui suit :

« L'exécutif de la région bruxelloise comprend deux ministres, un néerlandophone et un francophone, et un secrétaire d'Etat; un des ministres assume la présidence. »

Het tweede lid van dit artikel te vervangen als volgt :

« De executieve van het Brusselse gewest bestaat uit twee ministers, een Nederlandstalige en een Franstalige, en een staatssecretaris; een der ministers neemt het voorzitterschap waar. »

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb om didactische redenen dit amendement pas nu laten rondlopen, omdat ik verwachtte dat iedereen het zou kunnen lezen. Met de verantwoording belast ik mij zelf.

In de veronderstelling dat artikel 47 wordt aangenomen en dat de consensus functioneert, hebt u toch de voorzorg genomen, in een aantal andere artikelen en voor zover zekere procedures niet tot de gewenste

besluitvorming zouden leiden, in een regeling voorzien waarbij de Ministerraad zich zou inlaten met het beslechten van conflicten, ofwel met het nemen van besluiten binnen de termijnen waarbinnen de Brusselse gewestexecutieve niet tot een besluit zou zijn gekomen.

Welnu, vermits de Ministerraad taalkundig paritair is samengesteld, zou ik — denk ik tenminste — u van dienst zijn door deze samenstelling van de Brusselse executieve te suggereren, zonder dat u de structuur van deze executieve zou moeten wijzigen. Mijnheer de Eerste Minister, ik volg u in het aantal personen, namelijk drie. Ik stel echter voor in twee ministers te voorzien, waarvan één het voorzitterschap zou waarnemen, en deze ministers te laten bijstaan door een staatssecretaris. De twee ministers zouden tot verschillende taakstelsels behoren.

Dit zou voor de Ministerraad het voordeel hebben dat in zijn schoot, van zodra gesproken wordt over aangelegenheden waarover in de Brusselse executieve geen consensus bestaat, bij de beslechting van een conflict, of bij het behandelen van een beroep, dat binnen een bepaalde termijn moet worden afgehandeld en waarvoor krachtens artikel 50 de Ministerraad de tien laatste dagen aangrijpt om tot een oplossing te komen, van de zijde van de Brusselse executieve er een evenwicht zou bestaan. Hierdoor zouden de buitenwacht en de andere leden van de regering die geen deel uitmaken van de Ministerraad niet tot het besluit komen dat de besluitvorming in zekere mate op eenzijdige wijze door de uitsluitende minister van de Brusselse executieve wordt beïnvloed.

Mijnheer de Eerste Minister, u zou mij — ik richt mij nu tot u persoonlijk — een groot genoegen doen indien u als « amende honorable » in staat zou zijn mij te volgen in mijn amendement, niet alleen door u niet te verzetten tegen mijn amendement — dat is natuurlijk niet voldoende —, maar door de regeling die ik voorstel tot de uwe te maken. Ik zeg dit uit diepe bekommernis. Het gaat hier niet over de wijziging van de structuur van een artikel van dit wetsontwerp. Gezien de huidige, concrete toestand, die zeker tot 1982 en wellicht tussen 1982 en 1984 nog zal voortduren, waarin de politieke meerderheid van de Brusselse gewestraad niet zou overeenstemmen met de politieke meerderheid waarop de executieve moet steunen, wegens haar nationale constructie, zou het voor de instandhouding en de stabiliteit van de nationale regering en voor de beraadslaging binnen de Ministerraad nuttig zijn om op mijn suggesties in te gaan.

Ik ben een beetje een volgeling van Willem van Oranje, die niettemin blijft hopen dat een goede suggestie alsnog, zelfs op dit uur, aanleiding kan geven tot een gunstige reactie van de Eerste minister.

De heer Wyninckx. — Men zou niet zeggen dat de heer De Bondt een volgeling is van Willem de Zwijger.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, deze suggestie moet zeker voor de toekomst niet worden uitgesloten. Ik zie echter onmiddellijk een aantal complicaties.

Ten eerste, de aanduiding van twee ministers in de Brusselse gewestexecutieve zou in dit geval, wegens de pariteitsregel in de regering, leiden tot de benoeming van een aanvullende minister aan de Franstalige kant.

Ten tweede, op dit ogenblik, wegens het feit dat de minister van de Brusselse executieve een Franstalige is, is er langs Vlaamse kant een minister meer met nationale bevoegdheden, wat ook zou wegvallen.

Ten derde, de formule van de heer De Bondt moet zeker niet worden uitgesloten, maar heeft onmiddellijk zware implicaties op verschillende terreinen. Op technisch vlak echter wordt de Ministerraad volledig ingelicht over de dossiers die in betwisting zijn in de executieve. De Ministerraad is, in zijn beslissing, dus volledig voorlicht wanneer hij een geschil beslecht.

De heer De Bondt. — Dit weegt toch niet op tegen de fysieke aanwezigheid van iemand in de Ministerraad die de toestand kent.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijn twee eerste opmerkingen zijn vooral belangrijk. Zoals gezegd, sluit ik echter uw formule niet uit voor de toekomst. Wij zullen deze formule bespreken bij de onderhandelingen voor een definitieve hervorming.

De heer De Bondt. — In die voorwaarde trek ik mijn amendement in.

De Voorzitter. — Het amendement is dus ingetrokken.
Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik vind de oplossing van de heer De Bondt wel niet ideaal, maar de

mijne was beter. Ik kan echter de tekst van het amendement-De Bondt accepteren, omdat er een pariteit in zit. Aangezien hij het intrekt, neem ik het over.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Vandezande overgenomen van de heer De Bondt.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

170 membres sont présents.

170 leden zijn aanwezig.

159 votent non.

159 stemmen neen.

9 votent oui.

9 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmarriage, Bril, Bruart, Bury, Busieu, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleek, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Février, Flagother, Geens, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Pauwelaers-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuijze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathélet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Op artikel 46 stellen de heren Vanderpoorten en Waltniel volgend amendement voor :

Remplacer le second alinéa de cet article par la disposition suivante :

« L'exécutif de la région bruxelloise comprend un ministre, président, et trois secrétaires d'Etat, dont deux appartiennent à un groupe linguistique différent de celui du ministre, et le troisième au même groupe linguistique. »

Het tweede lid van dit artikel te vervangen als volgt :

« De executieve van het Brusselse gewest bestaat uit een minister, die voorzitter is, en uit drie staatssecretarissen, van wie er twee tot een andere taalgroep behoren dan de minister en één tot dezelfde taalgroep. »

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, het amendement dat wij voorstellen, lijkt ons het meest evenwichtige te zijn, omdat wij het trouwens bijna letterlijk afschreven van het amendement van

de heer Lindemans. De heer Lindemans schreef het eerst van ons over en wij nu van hem. (*Gelach.*) Bovendien heeft de Eerste minister ons niet verboden het ideale na te streven.

De heer Jorissen. — Plagiaat !

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, om de zoëven uiteengezette redenen vraag ik dat de Senaat dit amendement niet zou aannemen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Vanderpoorten et Waltniel.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heren Vanderpoorten en Waltniel.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

171 membres sont présents.

171 leden zijn aanwezig.

144 votent non.

144 stemmen neen.

25 votent oui.

25 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Delpérée, Demuyter, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathélet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bril, Capoen, Cuvelier, Daems, de Bruyne, Decoster, D'Haeyer, Février, Mme Herman-Michielsens, MM. Jorissen, Kenens, Maes, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'article 46.

Wij gaan over tot de stemming over artikel 46.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

171 membres sont présents.

171 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

48 votent non.

48 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 46 est adopté.

Derhalve is artikel 46 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijs, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Bril, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Demuyter, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 47 luidt :

Art. 47. Sauf pour ce qui concerne l'établissement du consensus, les membres de l'exécutif de la communauté française et les membres de l'exécutif de la communauté néerlandaise qui appartiennent à la région bruxelloise, participent aux délibérations de l'exécutif de la région bruxelloise.

Art. 47. — Behoudens voor het tot stand brengen van de consensus nemen de leden van de executieve van de Nederlandse gemeenschap en de leden van de executieve van de Franse gemeenschap, die tot het Brusselse gewest behoren, deel aan het beraad in de executieve van het Brusselse gewest.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik wil graag een vraag stellen in verband met de juiste betekenis van artikel 47.

Hoe zal men in den lande weten dat met artikel 47 rekening is gehouden bij de besluitvorming van de executieven die daar bedoeld zijn ? Zal in de besluiten door de executieven genomen op verplichte wijze in de considerans een melding worden gemaakt, op straffe van nietigheid naar de vorm, van het feit dat de leden die daar bedoeld zijn hebben deelgenomen aan de beraadslaging zonder bij te dragen tot de consensus ?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, wanneer

daarover een controle moet worden uitgeoefend, wat naar wij menen wenselijk is, dan kan in het reglement de wijze waarop de beslissing tot stand komt worden bepaald.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik heb de indruk dat ik mij niet duidelijk genoeg heb uitgedrukt en dat de minister de draagwijdte van mijn vraag niet heeft begrepen.

Ik heb geen vraag gesteld in verband met het interne reglement van de executieve. Ik heb daar niets mee te maken. Als senator heb ik alleen te maken met de uitvoering van de wet.

Ik wil alleen weten of een besluit genomen door een executieve waarover sprake in dit artikel rechtsgeldig is als er geen considerans aan toegevoegd is waarin staat dat de leden van de Brusselse Gewestraad al dan niet aan de beraadslagingen hebben deelgenomen.

Als dat zo is, legifereren wij hier in het luchtledige.

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, vermits wij niet in het luchtledige legifereren kan ik de heer De Bondt antwoorden dat uit het besluit moet blijken dat de leden van de executieve van de Nederlandse gemeenschap en de leden van de executieve van de Franse gemeenschap, die tot het Brusselse gewest behoren, hebben deelgenomen aan het beraad in de executieve van het Brusselse gewest. Zij moeten immers volgens de wettelijke bepalingen deelnemen aan dat beraad. Het zijn niet noodzakelijk staatssecretarissen, het kunnen ook ministers zijn.

Artikel 50 bepaalt overigens dat iedere executieve haar werkwijze regelt.

Dit kan dus ook intern worden geregeld.

Bovendien moet dit naar buiten uit blijken in de akten van de executieve.

De Voorzitter. — Aangezien niemand meer het woord vraagt gaan wij over tot de stemming over artikel 47.

Plus personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'article 47.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

169 membres sont présents.

169 leden zijn aanwezig.

120 votent oui.

120 stemmen ja.

46 votent non.

46 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 47 est adopté.

Derhalve is artikel 47 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleecq, Delmotte, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijssels, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborgh, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathelot.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 48 luidt :

Art. 48. Dans les matières qui sont de la compétence de la région, l'exécutif :

1° Délibère de tout projet d'ordonnance ou d'arrêté royal;

2° Propose l'affectation des crédits budgétaires;

3° Elabore et coordonne la politique de la région;

4° Emet tout avis relatif à la politique régionale, sans préjudice des compétences du Conseil régional.

Art. 48. De executieve, in de tot de bevoegdheid van het gewest behorende aangelegenheden :

1° Beraadslaagt over ieder ontwerp van ordonnantie of van koninklijk besluit;

2° Stelt de bestemming van de begrotingskredieten voor;

3° Ontwerpt en coördineert het beleid van het gewest;

4° Geeft advies betreffende het gewestelijk beleid, onverminderd de bevoegdheid van de Gewestraad.

Bij dit artikel stellen de heren Maes en Van Ooteghem volgend amendement voor :

Dans cet article, remplacer les mots « Dans les matières qui sont de la compétence de la région, l'exécutif » par les mots « Dans les matières qui sont de la compétence de sa région, l'exécutif. »

In dit artikel de woorden « De executieve, in de tot de bevoegdheid van het gewest » te vervangen door « een executieve, in de tot de bevoegdheid van haar gewest. »

Het woord is aan de heer Maes.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar de verantwoording van mijn amendement. (*Applaus op talrijke banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste Minister. — Mijnheer de Voorzitter, de tekst van artikel 48 is overgenomen uit een voorstel van de Raad van State. Ik stel de Senaat voor deze tekst aan te nemen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Maes et Van Ooteghem.

Wij stemmen over het amendement van de heren Maes en Van Ooteghem.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

167 membres sont présents.

167 leden zijn aanwezig.

156 votent non.

156 stemmen neen.

9 votent oui.

9 stemmen ja.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels,

Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleek, Delmotte, Delpérée, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Février, Flagothier, Geens, Gerits, Gijss, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Humblet, Kenens, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lepaffe, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Wathélet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Capoen, de Bruyne, Jorissen, Maes, Peeters, Van der Elst, Vandezande, Van Elsen et Van Ooteghem.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel et Lindemans.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over artikel 48.

Nous passons au vote sur l'article 48.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

167 membres sont présents.

167 leden zijn aanwezig.

118 votent oui.

118 stemmen ja.

46 votent non.

46 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 48 est adopté.

Derhalve is artikel 48 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Férier, Flagothier, Geens, Gerits, Gijss, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Capoen, Coen, Cuvelier, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

M. le Président. — MM. Lagasse, Moureaux et Bonmariage présentent un amendement tendant à l'insertion d'un article 48bis (nouveau) ainsi rédigé :

« A partir du 15 mai 1980, la composition et le fonctionnement des exécutifs sont réglés par les dispositions suivantes :

§ 1er. Chaque gouvernement régional compte sept membres élus par le conseil en son sein selon les modalités fixées par les articles ci-après.

Dans la région bruxelloise, deux mandats au moins sont octroyés aux membres du groupe linguistique le moins nombreux.

Le gouvernement de la communauté et de la région flamande compte dix membres, dont l'un au moins est domicilié dans la région bruxelloise.

Lorsque ce gouvernement statue sur des matières de la compétence de la région, le ou les membre(s) bruxellois ne prend (prennent) pas part à la décision.

Le gouvernement de la communauté et de la région flamande est élu par le conseil de la communauté flamande. Les paragraphes 2 à 13 lui sont applicables.

§ 2. Les présentations des candidatures au gouvernement régional sont déposées entre les mains du président du Conseil au plus tard le cinquième jour qui précède l'élection. Elles doivent être contresignées par un dixième au moins des membres du conseil. Ceux-ci ne peuvent contresigner qu'une seule présentation à chaque mandat.

La présentation d'une candidature au gouvernement de la région bruxelloise est déposée sous le contresigne d'un dixième au moins des membres du groupe linguistique auquel appartient le candidat.

§ 3. L'élection a lieu au scrutin secret et à la majorité absolue des membres du conseil par autant de scrutins séparés qu'il y a de membres à élire.

Si, au cours du scrutin, aucun candidat ne recueille la majorité absolue au premier vote, il est procédé à un second vote pour départager les deux candidats ayant obtenu le plus grand nombre de suffrages, après désistement éventuel d'un candidat mieux placé.

En cas de parité de suffrages, la préférence est donnée au candidat le plus jeune.

Les membres du gouvernement de la région bruxelloise ne peuvent être élus que par des membres du groupe linguistique auquel ils appartiennent.

§ 4. Chaque gouvernement régional désigne un président en son sein.

La désignation du président est ratifiée par le Roi, entre les mains duquel il prête serment.

Les autres membres du gouvernement régional prêtent entre les mains du président le serment suivant : « Je jure d'observer la Constitution. »

§ 5. On ne peut être à la fois membre d'un gouvernement régional et membre du gouvernement national.

§ 6. Le gouvernement régional sanctionne et promulgue les ordonnances.

§ 7. La sanction et la promulgation d'une ordonnance adoptée par le conseil ne peuvent intervenir après la démission du gouvernement régional.

Dans ce cas, il ne peut y être procédé qu'après élection du gouvernement régional et à la suite d'un vote après une nouvelle lecture.

§ 8. Le gouvernement régional procède à la répartition des tâches en son sein en vue de la préparation et de l'exécution de ses décisions.

§ 9. Les décisions du gouvernement régional sont prises collégialement. Le gouvernement régional, de même que chacun de ses membres, est responsable devant le conseil.

Toute déclaration d'un membre du gouvernement régional devant le conseil est censée faite au nom du gouvernement régional et engage, par le fait même, la responsabilité de celui-ci.

§ 10. Le Conseil peut à tout moment adopter une motion de méfiance à l'égard du gouvernement régional ou d'un de ses membres.

Cette motion n'est recevable que si elle présente un successeur au gouvernement régional ou au membre.

Le vote sur la motion ne peut intervenir qu'à l'expiration d'un délai de quarante-huit heures et elle ne peut être adoptée qu'à la majorité des membres du conseil.

L'adoption de la motion emporte la démission du gouvernement régional ou du membre contesté, ainsi que l'installation du nouveau gouvernement régional ou du nouveau membre.

§ 11. Au gouvernement régional bruxellois, chaque groupe linguistique peut adopter une motion de méfiance à l'égard d'un ou de plusieurs membres du même groupe linguistique appartenant au gouvernement régional. La motion n'est adoptée que si elle est approuvée par la majorité des membres du groupe linguistique concerné.

§ 12. Le gouvernement régional peut décider à tout moment de poser la question de confiance sous la forme d'une motion. Le vote sur cette motion ne peut intervenir qu'après un délai de quarante-huit heures.

La motion n'est adoptée que si la majorité des conseillers y souscrit. Au gouvernement bruxellois, elle doit obtenir la majorité dans chaque groupe linguistique.

Si la confiance est refusée, le gouvernement régional est démissionnaire de plein droit. »

« Vanaf 15 mei 1980 worden de samenstelling en de werking van de executieven geregeld als volgt :

§ 1. Elke gewestregering telt zeven leden, door de Raad uit zijn midden verkozen, op de wijze bepaald door de hierna volgende artikelen.

In het Brusselse gewest worden ten minste twee mandaten toegekend aan de leden van de minst talrijke taalgroep.

De regering van de Vlaamse gemeenschap en van het Vlaamse gewest telt tien leden, waarvan ten minste één zijn woonplaats heeft in het Brusselse gewest.

Wanneer die regering uitspraak doet over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het gewest behoren, neemt het Brusselse lid of nemen de Brusselse leden niet deel aan de beslissing.

De regering van de Vlaamse gemeenschap en van het Vlaamse gewest wordt verkozen door de Raad van de Vlaamse Gemeenschap. De paragrafen 2 tot 13 zijn op haar van toepassing.

§ 2. De voordrachten van kandidaturen voor de gewestregering worden overhandigd aan de voorzitter van de Raad uiterlijk de vijfde dag vóór de verkiezing. Zij moeten worden medeondertekend door ten minste een tiende van de leden van de Raad. Dezen mogen slechts een enkele voordracht voor elk mandaat medeondertekenen.

De voordracht van een kandidatuur voor de regering van het Brussels gewest wordt ingediend onder medeondertekening van ten minste een tiende van de leden van de taalgroep waartoe de kandidaat behoort.

§ 3. De verkiezing vindt plaats bij geheime stemming en bij volstrekte meerderheid van de leden van de Raad in evenveel afzonderlijke stemmingen als er leden te verkiezen zijn.

Indien tijdens de stemming geen enkele kandidaat bij de eerste stembeurt de volstrekte meerderheid verwerft, heeft een tweede stemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben verworven, eventueel na de terugtrekking van een beter gerangschikte kandidaat.

Bij staking van stemmen, wordt steeds de jongste kandidaat benoemd.

De leden van de Brusselse gewestregering kunnen slechts worden verkozen door leden van de taalgroep waartoe zij behoren.

§ 4. Elke gewestregering wijst uit haar midden een voorzitter aan.

De aanwijzing van de voorzitter wordt bekrachtigd door de Koning, in wiens handen hij de eed aflegt.

De andere leden van de gewestregering leggen in handen van de voorzitter de volgende eed af : « Ik zweer de Grondwet na te leven. »

§ 5. Niemand kan tegelijk lid zijn van een gewestregering en van de nationale regering.

§ 6. De gewestregering bekrachtigt de ordonnances en kondigt ze af.

§ 7. De bekrachtiging en de afkondiging van een ordonnantie die door de raad is aangenomen, kunnen niet plaatsvinden na het aftreden van de gewestregering.

In dat geval kunnen zij slechts plaatsvinden na de verkiezing van de gewestregering en ingevolge een stemming na een nieuwe lezing.

§ 8. De gewestregering verdeelt onder haar leden de taken van voorbereiding en uitvoering van haar beslissingen.

§ 9. De beslissingen van de gewestregering worden collegiaal genomen. De gewestregering, evenals elk van haar leden, is verantwoordelijk aan de raad.

Elke verklaring van een lid van de gewestregering voor de raad, wordt geacht te zijn afgelegd namens de gewestregering en komt voor haar verantwoording.

§ 10. De raad kan te allen tijde een motie van wantrouwen ten aanzien van de gewestregering of één van haar leden aannemen.

Die motie is slechts ontvankelijk indien zij een opvolger voor de gewestregering of voor het lid voordraagt.

De stemming over de motie kan eerst plaatsvinden na het verstrijken van een termijn van achtenveertig uren en zij kan slechts bij meerderheid van stemmen van de raadsleden worden aangenomen.

De aanneming van de motie brengt het ontslag mede van de gewestregering of van het betwiste lid, evenals de installatie van de nieuwe gewestregering of van het nieuwe lid.

§ 11. In de Brusselse gewestregering kan elke taalgroep een motie van wantrouwen aannemen ten aanzien van een of meer leden van dezelfde taalgroep die tot de gewestregering behoort. De motie is slechts aangenomen, indien zij wordt goedgekeurd door de meerderheid van de leden van de betrokken taalgroep.

§ 12. De gewestregering kan te allen tijde besluiten tot het stellen van de vertrouwenskwestie in de vorm van een motie. De stemming over die motie kan eerst plaatsvinden na een termijn van achtenveertig uren.

De motie is slechts aangenomen indien zij wordt goedgekeurd door de meerderheid van de raadsleden. In de Brusselse regering moet zij de meerderheid in elke taalgroep verkrijgen.

Indien het vertrouwen wordt geweigerd, treedt de gewestregering van rechtswege af. »

Ik twijfel aan de ontvankelijkheid van dit amendement daar ik geen idee heb dat het niet past in het ontwerp dat wij thans bespreken.

La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, Mesdames, Messieurs, je suppose qu'en prenant connaissance de cet amendement, plusieurs parmi vous se seront dit : « Bon Dieu, que c'est long ! » Mais peut-être ceux qui ont eu la patience de le lire en entier, auront-ils ajouté : « Bon Dieu, que c'est bien ! » (*Rires*). Je le dis sans pécher à la modestie, puisque ce texte reprend à peu près mot pour mot ce qui avait été convenu par les cinq partis du pacte d'Egmont, et notamment par le CVP présidé à l'époque par M. Martens.

Je crois effectivement que le texte élaboré par MM. Martens, De Bondt et d'autres encore — parce qu'il avait une paternité collective — présentait de réelles qualités. C'est pour cela que nous l'avons repris.

Je ne voudrais pas le commenter paragraphe par paragraphe — M. Dieudonné André me rappellerait sûrement à l'ordre —, mais je dois vous proposer, avant tout, une légère modification dans la première phrase : il est évident que notre article 48bis est en relation avec l'amendement que nous avons introduit à l'article 45, où nous avions prévu la date du 15 mai 1980. Vous n'avez pas voulu retenir cette date du 15 mai 1980; vous avez préféré, méconnaissant à cet égard tous les engagements antérieurs, y substituer la date du 31 décembre 1982. Dès lors, si vous le voulez bien, nous commencerons ce texte de l'article 48bis en disant : « A partir du 31 décembre 1982 » ou plutôt « A partir du 1er janvier 1983 ».

M. De Wulf, Ministre de l'Emploi et du Travail. — Ce n'est pas recevable.

M. Van den Nieuwenhuijzen. — Nous avons déjà voté sur ce point.

M. Lagasse. — Oui, sur la date du 31 décembre 1982 à l'article 45. C'est pourquoi je vous demande, dans mon amendement, de reprendre cette date à laquelle vous paraîsez tenir obstinément. Disons donc : « A partir du 1er janvier 1983... »

Je ne vous infligerai pas la lecture de la suite du texte. Je soulignerai simplement les principes qui me paraissent essentiels, comme aussi à tous ceux qui sont convaincus de la nécessité de doter notre pays, le plus tôt possible, d'une structure de type fédéral, d'une structure qui reconnaisse une véritable autonomie. Le premier de ces principes : des exécutifs élus par les assemblées. C'est ce qui est exprimé au paragraphe 1er : « Elus par le Conseil en son sein. »

Nous ajoutons immédiatement le principe de l'égalité de la région bruxelloise quant à sa composition, quant au nombre de membres de

l'exécutif : On se demande pourquoi, dans le texte qui nous est proposé aujourd'hui, le gouvernement veut, à toute force, imposer une formule discriminatoire pour les Bruxellois.

Bien sûr, nous avons songé à la spécificité de la région bruxelloise puisque nous ajoutons, dans un alinéa particulier, que deux mandats au moins sont octroyés aux membres du groupe linguistique le moins nombreux. Je crois qu'il y a là la garantie souhaitée et souhaitable, la garantie sur laquelle MM. Martens et De Bondt, ainsi que d'autres partis, avaient marqué leur accord.

Puis-je vous faire observer par parenthèse, Monsieur le Premier Ministre, que tout à l'heure, parlant de l'article 46 et du fait qu'il y avait trois membres dans l'exécutif bruxellois, vous avez dit : « En tout cas, c'est un progrès. » Un progrès, Monsieur le Premier Ministre, mais de quel point de vue ? Était-ce le Premier ministre ou le militant qui parlait à ce moment-là ?

M. Martens, Premier Ministre. — C'était le Premier ministre qui se sent responsable pour tout le pays...

M. Lagasse. — ... et qui considérerait que cette mesure discriminatoire pour les Bruxellois était un progrès ! Quand vous employez cette expression-là, vous parlez et raisonnez en tant que militant de votre parti.

M. Martens, Premier Ministre. — Mais enfin, l'exécutif de Bruxelles comprend trois membres dont le président est francophone.

J'ai dit que l'association des deux membres des exécutifs communautaires néerlandophone et francophone aux délibérations de l'exécutif régional bruxellois est pour moi un progrès. Sinon, le gouvernement n'aurait pas proposé ce texte.

D'ailleurs, vos amis avaient accepté cela.

M. Lagasse. — Monsieur le Premier Ministre, avez-vous songé que pour un organe bruxellois comprenant trois membres, si nous appliquons la proportionnelle, il n'y a pas un seul néerlandophone ? C'est bien pourquoi il convient de prévoir un exécutif plus nombreux...

M. Martens, Premier Ministre. — Le fait que M. Persoons était aussi membre associé à l'exécutif régional bruxellois n'était-il pas un progrès ?

M. Lagasse. — La formule de sept membres pour l'exécutif régional bruxellois correspondrait beaucoup plus à la justice et elle constituerait un progrès par rapport à votre proposition actuelle.

Il y a d'autres principes sur lesquels je passe rapidement. Je crois important cependant de noter l'incompatibilité de la qualité de membre de l'exécutif régional et de l'exécutif national. Je suis persuadé que ceux qui veulent véritablement arriver à une autonomie régionale en sont convaincus et qu'ils savent qu'un système où l'on est à la fois membre du gouvernement central et du gouvernement régional est une formule détestable.

Et puis, il y a les règles concernant la responsabilité de cet exécutif. En effet, tout ce que vous nous avez raconté tout à l'heure, Monsieur le Premier Ministre, concernant la responsabilité de telle ou telle personne, faisant partie de votre gouvernement central, dans le cas où elle a commis une faute grave... ce n'est pas la responsabilité politique ! Ce n'est pas le régime parlementaire !

Vous ne nous avez pas dit de façon concrète comment, par exemple, dans l'assemblée bruxelloise — mais je pourrais aussi bien prendre l'assemblée wallonne comme exemple — si une méfiance se manifeste envers l'un des membres de l'exécutif — je ne choisirai pas la présidente de l'exécutif bruxellois, car je veux être galant, ni Mme De Pauw, mais... M. Cudell par exemple —, comment, dis-je, cette méfiance se manifesterait-elle ? Comment la démission sera-t-elle provoquée ? A cette question, vous ne nous avez pas répondu.

M. Martens, Premier Ministre. — J'y répondrai.

M. Lagasse. — A cette question, nous répondons par les différents paragraphes de notre article 48bis. Nous organisons un système de vote de méfiance et prévoyons comment la confiance est votée. Tout cela, je le répète, nous ne l'avons pas inventé : c'est ce que vous aviez accepté... et que vous reniez aujourd'hui.

Ceux qui ne votent pas l'amendement de l'article 48bis que nous présentons maintenant renient les engagements des années précédentes. (Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.)

M. Martens, Premier Ministre. — Je reste fidèle à l'accord politique.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Lagasse et consorts tendant à insérer un article 48bis (nouveau).

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van de heer Lagasse c.s. er toe strekkende een artikel 48bis (nieuw) in te lassen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

166 membres sont présents.

166 leden zijn aanwezig.

148 votent non.

148 stemmen neen.

14 votent oui.

14 stemmen ja.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Capoen, Carpels, Chabert, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Cuvelier, Daems, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, Descamps, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, D'Haeyer, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férier, Février, Flagother, Geens, Gerits, Gijss, Gillet (Jean), Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Kenens, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lagneau, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mme Mayence-Gossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pague, Pede, Peeters, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mmes Remy-Oger, Rommel-Souvagie, MM. Seerws, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Storme, Sweet, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenaebale, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuysen, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Wathélet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bertrand, Bonmariage, Delpérée, Désir, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Humblet, Lagasse, Lepaffe, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux, Neuray et Payfa.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Dussart, Lindemans et Renard.

De Voorzitter. — Artikel 49 luidt :

Art. 49. § 1er. La délibération de l'exécutif régional remplace la délibération du Conseil des ministres ou d'un comité ministériel national qui est requise par une loi ou par un arrêté royal, chaque fois qu'il s'agit d'une affaire relevant de la compétence de l'exécutif régional.

§ 2. Les compétences attribuées à un ministre par la loi ou par arrêté royal sont exercées par l'exécutif régional, chaque fois qu'il s'agit d'une affaire relevant de la compétence de ce dernier.

Art. 49. § 1. Het beraad in de gewestexecutieve komt in de plaats van het bij wet of koninklijk besluit voorgeschreven overleg in de Ministerraad of in een nationaal ministercomité, telkens als het om een zaak gaat die tot de bevoegdheid van de gewestexecutieve behoort.

§ 2. De bevoegdheden toegewezen aan een minister bij wet of bij koninklijk besluit worden uitgeoefend door de gewestexecutieve, telkens als het om een zaak gaat die tot de bevoegdheid van deze laatste behoort.

Personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'article 49.
— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

166 membres sont présents.

166 leden zijn aanwezig.

119 votent oui.

119 stemmen ja.

44 votent non.

44 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 49 est adopté.

Derhalve is het artikel 49 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijis, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mmes Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Capoen, Coen, Daems, De Bondt, de Bruyne, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 50 luidt :

Art. 50. Sans préjudice des dispositions de la présente loi, chaque exécutif décide de ses règles de fonctionnement.

Art. 50. Onverminderd de bepalingen van deze wet, regelt elke executieve haar werkwijze.

Personne ne demandant la parole, nous passons au vote sur l'article 50.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

164 membres sont présents.

164 leden zijn aanwezig.

118 votent oui.

118 stemmen ja.

43 votent non.

43 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'article 50 est adopté.

Derhalve is het artikel 50 aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Bruart, Bury, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Chabert, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cudell, Cugnon, Dalem, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Dewulf, Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Dussart, Egelmeers, Féaux, Féris, Flagothier, Geens, Gerits, Gijis, Mmes Gillet (Lucienne), Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lacroix, Lagae, Lallemand, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Mme Pétry, M. Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Renard, Mme Rommel-Souvagie, MM. Seeuws, Smeers, MM. Sondag, Spitaels, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verhaegen, Verleysen, Vernimmen, Windels et Wyninckx.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Capoen, Coen, Daems, De Bondt, Decoster, Delpérée, Descamps, Désir, de Wasseige, D'Haeyer, Février, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet, Jorissen, Kenens, Lagasse, Lagneau, Lepaffe, Maes, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Payfa, Pede, Peeters, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Van Elsen, Van Ooteghem, Waltniel et Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. De Kerpel, Lindemans et Storme.

De Voorzitter. — Artikel 51 luidt :

Art. 51. Les exécutifs régionaux délibèrent collégalement selon la procédure du consensus suivie au Conseil des ministres. A défaut d'accord, l'affaire est soumise, pour décision, au Conseil des ministres.

Toutefois, l'exécutif peut, dans les trente jours de la désignation de ses membres, accorder délégation par arrêté royal pris sur proposition de l'exécutif et contresigné par le Premier ministre.

Lorsque dans les matières appartenant à la compétence des exécutifs régionaux, un délai impératif pour la prise d'une décision est imposé par une loi, une ordonnance ou un règlement, les présidents des exécutifs, faute d'un consensus, doivent soumettre l'affaire au Conseil des ministres pour décision, au plus tard dix jours avant la fin du délai impératif.

Art. 51. De gewestexecutieven beraadslagen collegiaal volgens de procedure van de consensus die in de Ministerraad wordt gevolgd. Als er geen overeenstemming is, wordt de zaak ter beslissing voorgelegd aan de Ministerraad.

De executieve kan echter, binnen dertig dagen na de aanwijzing van haar leden, delegatie verlenen bij koninklijk besluit genomen op voordracht van de executieve en medeondertekend door de Eerste minister.

Wanneer in de aangelegenheden, die tot de bevoegdheid van de gewestexecutieve behoren, voor het nemen van een beslissing een dwingende termijn bij een wet, een ordonnantie of een reglement is opgelegd, moeten de voorzitters van de executieven, bij gebreke van consensus, ten laatste tien dagen vóór het verstrijken van de dwingende termijn, de zaak ter beslissing aan de Ministerraad voorleggen.

Het woord is aan de heer Storme.

De heer Storme. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren Ministers, geachte collega's, ik excuseer me even het woord te nemen bij artikel 51 om een vraag te stellen met betrekking tot de formulering die reeds elders gebruikt is maar die hier daadwerkelijk betekenis krijgt in verband met de werking van de gewestexecutieven : de beruchte formule van de consensus.

Ik breng u twee teksten in herinnering. In het verslag van de heren Goossens en Weckx, document 217, wordt op bladzijde 45 gezegd met betrekking tot de plaats van de executieven : « Voor de twee taalhomogene gemeenschappen is er dus één enkele executieve die, zoals iedere regering, beraadslaagt en besluit volgens de consensusprocedure, een term die realistischer is en beter past bij de parlementaire regeringsvorm

dan het oude zeer fictieve begrip eenparigheid, zonder meer. Het is bekend dat de ministers niet steeds tot een eenstemmig besluit komen. Maar als een besluit eenmaal genomen is, zijn ze solidair verantwoordelijk, ook degenen die hebben tegengestemd of een andere mening toegedaan waren. »

Hieruit zou blijken dat « consensus » betekent dat de meerderheid een bepaalde beslissing kan nemen, dat men uit solidariteit die meerderheid volgt en dan voor de buitenwereld dit besluit ook steunt.

Ik kan dit ook aantonen door te verwijzen naar het advies van de Raad van State bij het koninklijk besluit tot regeling van de werking van de executieve van het Waalse gewest, zoals blijkt uit het *Staatsblad* van 6 november 1979. Daarin zegt de Raad van State over de terminologie van de consensus : « Het gaat voor een groot deel over fatsoenregels die gangbaar geworden zijn onder ministers van de nationale uitvoerende macht en die erop gericht zijn een deontologie te doen eerbiedigen en het regeringsbeleid samenhangend en doeltreffend te maken. »

En verder : « Het ontwerp werkt met begrippen die én in het publiek recht én in het administratief recht ongebruikelijk zijn, zoals bijvoorbeeld het begrip consensus. »

Mijn vraag is of, gelet op deze interpretatie van consensus krachtens het advies van de Raad van State en het rapport van de heren Goossens en Weckx, waar met consensus niet eenstemmigheid wordt bedoeld, de tekst van artikel 51 niet indruist tegen de hele filosofie van wat wij met betrekking tot de bevoegdheden en de taakuitoefening van de gewest-executieven hebben horen verkondigen.

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Monsieur le Premier Ministre, Messieurs les Ministres, chers collègues, nous voici arrivés à l'examen d'un article important dont on a déjà beaucoup parlé implicitement dans la discussion d'autres articles. Il concerne le mode de délibération des exécutifs régionaux.

En fait, cet article a subi une évolution qui est significative de la dilution progressive des positions des partis francophones depuis avril 1979.

J'espère que je ne trouverai pas une fois de plus devant moi des collègues mal informés, oublieux des évolutions. Il suffit d'avoir sous les yeux le tableau comparatif des articles du projet 261 initial et du texte sorti des travaux de la commission pour se rendre compte des différences substantielles entre les deux versions.

En réalité, la version qui figurait dans le projet 261 initial était déjà elle-même en retrait par rapport à ce qui se trouvait dans l'accord du gouvernement, où on lisait simplement :

« Sous réserve des délégations, les membres de comité ministériel délibèrent collégalement en application du principe du consensus applicable au gouvernement national. »

Dans le projet 261 initial, cette formule est devenue :

« Les exécutifs régionaux délibèrent collégalement selon la procédure du consensus suivie au Conseil des ministres, sans préjudice des délégations qu'ils peuvent accorder à leurs membres. »

Un second alinéa était ajouté, libellé comme suit :

« A défaut d'accord, l'affaire est soumise pour décision au Conseil des ministres. »

A l'époque où cet ajout a été décidé, beaucoup n'ont pas perçu les conséquences qu'il allait avoir progressivement par les modifications de contexte qui seraient apportées en cours de route à cet article lors des travaux de la commission.

Quand on examine l'article qui nous est soumis aujourd'hui, on constate d'abord que le texte en a été allongé. Dans le premier alinéa les mots « sans préjudice des délégations qu'ils peuvent accorder à leurs membres », ont disparu. On les retrouve, sous une autre forme, très coercitive, qui a été d'ailleurs vivement critiquée en commission, au deuxième alinéa.

Il est évident que le système des délégations de pouvoirs aux membres d'un exécutif permet d'éviter ce que peut avoir d'abusif le système du consensus interprété comme signifiant l'unanimité des membres de l'exécutif. En réalité, c'est de cela qu'il s'agit. A partir du moment où un seul membre de l'exécutif refusera d'adhérer aux décisions, il y a dans l'interprétation que le gouvernement donne au texte absence de consensus et, dès lors, renvoi pour décision au gouvernement national.

Dans la discussion générale, nous avons démontré qu'en pratique, notamment pour l'exécutif bruxellois, cela revenait à donner le pouvoir de décision à la minorité.

M. De Bondt. — A la minorité ?

M. Moureaux. — Oui, bien sûr, Monsieur De Bondt, à la minorité.

Vous avez d'ailleurs très bien compris qu'il suffit qu'un seul membre de l'exécutif régional oppose son veto à une décision, refuse de se rallier au consensus pour que l'affaire puisse être, par le Conseil des ministres éventuellement, arbitrée en sa faveur.

Est-ce vrai ou faux ?

Pour moi, il n'y a aucun doute, dès l'instant où le Conseil des ministres arbitre en faveur du membre minoritaire qui a refusé de se rallier au consensus. Il peut arriver qu'un membre seulement parmi de nombreux autres se trouve dans pareille situation car si pour Bruxelles leur nombre est limité à trois, ce n'est pas le cas pour les autres exécutifs. On peut ainsi aboutir à des situations absolument extraordinaires, même pour les autres régions que Bruxelles. Je vise notamment la région wallonne où un membre sur cinq ou six pourrait obtenir un arbitrage du Conseil des ministres en sa faveur et dès lors, la majorité; autrement dit le consensus du gouvernement national pourrait s'opposer à la majorité d'un exécutif régional. Nous avons dénoncé ce système. Encore y avait-il, dans le système précédemment prévu, un correctif. Il concernait les délégations de pouvoirs, fort importantes pour le fonctionnement quotidien d'un gouvernement ou d'un exécutif quel qu'il soit.

On ne peut, en effet, imaginer que le Conseil des ministres national soit encombré, jour après jour, par toutes les décisions relatives aux permis de bâtir, à la tutelle sur la décision d'une commune d'accorder le droit, à un employé, d'utiliser sa voiture personnelle à concurrence de deux mille kilomètres par mois pour effectuer les diverses courses de l'administration. Il serait impensable qu'un gouvernement sérieux délibère hebdomadairement — ce serait d'ailleurs vraisemblablement quotidiennement, en pareil cas — sur tous les problèmes qui peuvent se poser dans un Etat.

Or, des modifications substantielles ont été apportées en commission quant aux possibilités de délégation. En effet, il est prévu à l'alinéa 2 que l'exécutif peut, dans les trente jours de la désignation de ses membres, accorder délégation, par arrêté royal, pris sur proposition de l'exécutif et contresigné par le Premier ministre. Autrement dit, par une méthode relativement habile, satisfaction a été accordée à M. Lindemans qui, dans un amendement, demandait que le système des délégations soit permis pour la Flandre et la Wallonie mais pas pour l'exécutif bruxellois.

Cet amendement visait à doter Bruxelles d'un système discriminatoire. Aucune délégation ne pouvait, en effet, être accordée et l'exécutif aurait délibéré sur toutes les affaires pendantes comme sur chaque décision de tutelle, sur chaque permis de bâtir, sur chaque permis de travail d'un travailleur étranger.

Pour éviter d'aller aussi loin, on a eu recours à la formule qui figure à l'alinéa 2 et désormais une espèce de droit de veto, avec surveillance spéciale du Premier ministre, est prévu.

Nous avons, en effet, appris lors de la discussion en commission, et cela nous a étonné, que le gouvernement national n'avait pas une confiance absolue dans les membres flamands de l'exécutif bruxellois.

Le Premier ministre nous a expliqué que lorsque ces derniers se ralliaient aux majorités, au sein de cet exécutif, ils le faisaient souvent sans se rendre bien compte des décisions qu'ils prenaient et qu'il était dès lors important de contrôler leur attitude.

M. le Président. — Monsieur Moureaux, je vous prie de conclure.

M. Moureaux. — Fort bien, Monsieur le Président, mais alors je vais m'interrompre ici pour reprendre la parole à l'occasion de la présentation de nos amendements.

Il est certain qu'il s'agit, en l'occurrence, d'une matière particulièrement délicate. Je désirais encore m'expliquer notamment sur le fait qu'il est envisagé de déléguer au gouvernement national, le cinquième jour, les décisions qui donnent lieu à un délai impératif mais je me propose, si vous le voulez bien, d'en parler à l'occasion de la discussion des amendements. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, met uw toestemming wou ik een vraag stellen in verband met het derde lid van artikel 51. De achtergrond van mijn vraag is dezelfde als die van de vorige vragen die ik daarnet aan de Eerste minister mocht stellen naar aanleiding van de behandeling van artikel 47.

Alvorens deze vraag te formuleren wil ik verklaren hoe belangrijk ik persoonlijk artikel 51 vind en hoezeer het mij tegenstaat dat de regering, en waarschijnlijk ook de Senaat, gedwongen worden een artikel van die draagwijdte goed te keuren.

Naar mijn gevoel is artikel 51 hoofdzakelijk geconcipeerd om een zekere waarborg te hebben van goede werking voor de executieve van het Brussels gewest. Mijn vrees is dat dit een goede bedoeling uit-

maakt, maar dat het op een zware wijze de werking van de nationale regering zal belasten.

Princieel gesproken dacht ik dat de executieve van welkdanig gewest ook zo moet worden geconcentreerd dat tegelijkertijd het samenwerkingsmodel en het conflictmodel worden geïntegreerd, waarbij de consequenties van het conflict tot de blocage van de eigen instelling leiden en niet tot de perturbatie van een instelling waarvoor geen verantwoordelijkheid kan worden opgenomen. Dat terzijde gelaten, aangezien het debat daarover later zal worden gevoerd, kom ik aan mijn vraag over het derde lid.

Mijnheer de Eerste Minister, indien ik uw antwoord op mijn vraag in verband met artikel 47 goed heb begrepen, neem ik aan dat u ook in de bevestigende zin zult willen antwoorden op wat volgt.

Indien een besluit wordt genomen in de aangelegenheden waarbij het derde lid van artikel 51 uitwerking heeft, dan zullen, op straf van nietigheid, de besluiten naar de vorm die hier worden genomen melding maken van de tussenkomst van de Ministerraad in de eindfase van de termijnen die aanleiding hebben gegeven tot het in werking stellen van de procedure bepaald in het derde lid.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calwaert.

De heer Calwaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, in verband met de consensus heeft de heer Storme verwezen naar het verslag, speciaal daar waar de bespreking in verband met de vraag of de executieven binnen of buiten de regering blijven, werd weergegeven.

Hij heeft ook een vergelijking gemaakt met een tekst van een advies van de Raad van State van 6 november 1979. Hij vermeldde speciaal het woord « fatsoenregels ».

Consensus betekent een gebruik, dat gewoonterechtlijk is en in een aantal politieke lichamen wordt toegepast. Het komt erop neer dat men zonder tot stemming over te gaan tot een gemeenschappelijk besluit komt. Maar aangezien u mij deze vraag zo abrupt stelt, meen ik dat het antwoord wellicht nog nauwkeuriger kan worden omschreven. Maar volgens mij komt het er eigenlijk op neer, dat al degenen die aan het gesprek hebben deelgenomen in ruime mate akkoord gaan en dat zij die niet akkoord gaan, zich toch kunnen scharen achter het akkoord waartoe men is gekomen.

Indien dat niet het geval is staat men volledig buiten de consensus en dan kan politiek daaruit een besluit worden getrokken.

Ik verontschuldig mij op een vraag die aldus wordt gesteld onmiddellijk en mondeling te antwoorden. Waarschijnlijk zou men schriftelijk, en dan nog na herhaald herschrijven, tot een juistere en meer precieze definitie kunnen komen. Maar volgens mij geeft mijn antwoord er een idee van. Ik meen ten andere dat die consensusopvatting betekent dat allen akkoord gaan en zelfs indien er nuances in het akkoord zijn, dat degenen die genuanceerd in de lijn van de genomen beslissing denken, daarmee instemmen.

Daaruit vloeit het belang voort dat volgens mij terecht aan dit begrip wordt gehecht. Het betekent dat in een Ministerraad en ook in andere politieke lichamen, bijvoorbeeld in een schepencollege, daarvan kan worden gebruik gemaakt. Ik meen dat het niet gebruikelijk is dat in een schepencollege stemmen worden gehouden. Dat gebeurt uitzonderlijk of helemaal niet. Ook daar bestaat dus de gewoonte van de consensus. Ik zou kunnen zeggen dat deze consensus eigenlijk een begrip is dat in ons politiek leven bestaat op grond van een soort gewoonterecht, een zeer lange traditie, een overlevering. In ons staatsrecht en in ons politiek recht bestaat trouwens in het algemeen zeer veel gewoonterecht.

M. R. Gillet. — Permettez-moi de vous interrompre, Monsieur le Ministre. J'ai été, pendant très longtemps, échevin dans un collège où, précisément, un des échevins appartenait à une autre communauté. Dans les communes, ce n'est pas la règle du consensus qui joue normalement mais elle est effectivement l'habitude. Toutefois, chez nous, chaque fois qu'un problème communautaire se posait, le collège procédait à un vote et il y avait chaque fois une différence. Vous aurez chaque fois la même chose lorsque vous arriverez à l'exécutif.

M. Calwaert, Ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles. — Je ne connais aucune loi qui impose au collège échevinal de prendre ses décisions par consensus. C'est précisément là la différence avec cette loi qui, elle, impose le consensus, pour des raisons bien déterminées d'ailleurs. Je dis simplement que, dans la plupart des collèges, on ne vote jamais. C'est la règle du consensus qui prévaut.

M. R. Gillet. — Là où le problème communautaire ne se pose pas, vous avez raison. Là où il se pose, c'est différent.

De heer Calwaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, wij houden nu de artikels-gewijze bespreking en, wat de delegatie betreft, komen wij wellicht daarop straks bij de bespreking van de amendementen even terug.

In bijlage VI bij het ontwerp van wet nr. 261, op bladzijde 33, zijn twee teksten naast elkaar geplaatst.

Eenzijds de tekst van artikel 51 zoals die oorspronkelijk in het ontwerp voorkwam en anderzijds de tekst zoals die uit de commissie is gekomen.

In de oorspronkelijke tekst staan én het begrip « gewestexecutieve » én « collegiaal consensus ». In beide teksten staat « de Ministerraad » als het lichaam waar de beslissingen moeten worden voorgelegd wanneer er geen overeenstemming wordt bereikt. Tot daar zijn de beide teksten overeenstemmend.

Daarna is in de loop van de discussie in de commissie toegevoegd het beginsel van de delegatie die kan worden toegestaan zoals hier uitdrukkelijk wordt gezegd. Die zinsnede luidt: « kan echter binnen de dertig dagen na de aanwijzing van haar leden, delegatie verlenen ». Meer bepaald is op welke wijze die delegatie kan worden verleend. Met name, « bij koninklijk besluit genomen op voordracht van de executieve en medeondertekend door de Eerste minister ».

Men kan die procedure zonderling vinden of niet. Het is vanzelfsprekend een uitzonderlijke procedure, maar zij is gesteund, eens te meer, op het zoeken naar een antwoord op het wantrouwen dat bestaat. Dat is de werkelijkheid. Deze procedure is uitdrukkelijk in artikel 51 voorzien.

Het derde lid van dit artikel luidt: « Wanneer in de aangelegenheden, die tot de bevoegdheid van de gewestexecutieve behoren, voor het nemen van een beslissing een dwingende termijn bij een wet, een ordonnantie of een reglement is opgelegd, moeten de voorzitters van de executieven, bij gebreke van consensus, ten laatste tien dagen vóór het verstrijken van de dwingende termijn, de zaak ter beslissing aan de Ministerraad voorleggen. » Dat is een volgende maatregel van zekerheid, van waarborg in dit artikel voorzien.

De heer De Bondt heeft hier niet alleen een belangrijke maar ook realistische opmerking gemaakt. Enkele dagen terug, wanneer gesproken werd over al deze waarborgen, zekerheden en middelen die men zoekt om toch maar bescherming te bieden, heb ik gezegd dat in dit ontwerp een aantal blijken van wantrouwen zijn ingebouwd.

Waar u zegt — dat is het belangrijke van uw opmerking waar ik kan op ingaan — dat het inbouwen van die waarborgen de uiteindelijke werking van dergelijke executieven of raden kan schaden of moeilijkheden bezorgen, hebt u gelijk.

De moeilijkheid is het middel te vinden om enerzijds de nodige waarborgen te creëren en om anderzijds in zo gering mogelijke mate de werking van een raad of van een executieve in de weg te staan.

Dat is de problematiek waarvoor we staan, die wij samen moeten oplossen, en waarvoor de regering met artikel 51 de oplossingen voorstelt. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

De Voorzitter. — Wij sluiten nu de bespreking van het artikel 51. Morgen, om 10 uur, vatten wij dan de bespreking aan van de amendementen bij dit artikel.

Nous terminons la discussion générale de l'article 51. Demain, à 10 heures, nous aborderons l'examen des amendements relatifs à cet article.

VOORSTEL VAN WET — PROPOSITION DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De heer Verleysen heeft ingediend een voorstel van wet tot wijziging van artikel 54 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

M. Verleysen a déposé une proposition de loi modifiant l'article 54 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe.

Dit voorstel van wet zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Cette proposition de loi sera imprimée et distribuée.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Le Sénat se réunira demain mardi, 1er avril 1980, à 10 et à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, dinsdag 1 april 1980, te 10 en te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 22 h 05 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 22 u. 05 m.)